

๒๔๖๒๕

๒๒๖

เมษายน

๒๔๖๒

พอดื่มเสียสองอีกเท่านี้
หมากฝ่ายไหนเห็นทางที่แป้นต่อ

สู่คนธโอสถ ตราม้า!

บำรุงใจให้ปลอดโปร่ง

ทานให้มกมุนในการใช้ความดีทุก
อย่างควรมีบ้านประจำตัว สะลายน้ำ
ดื่มเพียงครึ่งเดียว จะหายจากเพลีย
ระเหิดรู้สึกสบายแจ่มใส ทันที๑๐

7/10/2525

7/10/2525

บัญชีเรื่อง

(ปีที่ ๑๐ เล่ม ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๗)

มาตานุสรณ์	หน้าพิเศษ
ตริกครองเสียบ้าง	ส. โพธิ์ศิริ „ ๘๐๓
ทูตรัก (ต่อ)	นารา „ ๘๑๐
นาง.....	ดอกไม้สด „ ๘๓๕
พจนานุกรม บาถ์-ไทย (ต่อ)	หลวงเทพรัตนาศิษย์ หน้าพิเศษ ก. — จ.

ศ. ค. ศ.

ด้วยความหวังดี
สำหรับปีใหม่

จาก

มาสาธุสสรณ์

"Give every man thy ear, but few thy voice."

(ภาษิตของ เซกสเปียร์, ในเรื่องละคร ชื่อ "แฮมเล็ต.")

(โคลง สันธุมาลี)

๑ <u>“<u>สูงให้โสดแต่</u></u>	<u>ทุกคน</u>
<u>“ให้ศัพท์ของคน</u>	<u>แต่น้อย”</u>
กะว้างนินพันธ์	ภาษิต
แสนเสนาะเหมาะถ้อย	ดักเตือน
๑ <u>มี^๔เพื่อนหวังประโยชน์</u>	จริงจัง
<u>เพื่อนพูดจงหมั่นฟัง</u>	<u>เพื่อนไว้</u>
และเก็บกะตัง	ในจิตต์
ภavnนำจักได้ใช้	ช่วยตัว
๑ <u>มี^๔อวดดีพูดเพื่อ</u>	พาที
<u>เขื่อนอายจะมี</u>	<u>ความเกลียด</u>
<u>อวดดีนักสิ่งดี</u>	<u>จะคลาด แคล้วนอ</u>
เพราะปราชญ์มักรังเกียจ	อวดดี

๑ มีเรื่องควรได้แล้ว
ปราชญ์จะแถลงความ
อวดรู้พูดวาม
คงไม่แคล้วแน่แท้

๑ บัณฑิตผู้รอบรู้
กล่าวว่าผู้มักฟัง
สิ่งไรที่ตนยัง
ก็อาจรู้ประเสริฐ

๑ หยั่งดูสิ่งที่ทราบ
มักสทิต์ตั้งจิตต์ถวิล
ฟังไว้เป็นอาจิน
ดียิ่งกว่าทรัพย์กู้

๑ วาจาทำให้รัก
พูดมากและเสียงดัง
พูดน้อยและพูดหวัง
เพื่อนจะไม่รังเกียจ

จึงถาม เทอญพ่อ
แจ่มแล้
เบ็ดไ้
ถูกหยัน

จริงจัง
สเลิศ
ไม่รอบ รู้ฤ
เพราะฟัง

โดยอิน
รอบรู้
จำจด ด้วยแล
อาตมา

ฤซัง ได้นอ
เพื่อนเกลี่ยด
ให้จับ ใจเทอญ
หน้ายแทน ๑

จากโคลงสุภาษิต

พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ศรีภรรยาเลี้ยงบ้าง

ส. โพธิ์ศรี

[ถ้าความเรียงแห่งการมีชีวิตของเราอยู่ขึ้นโดยผลอันมีเหตุจาก “บุญทำ—กรรม
แต่ง” และโลกนี้มีภาวะ อันเย็น อบอุ่นเย็น ไม่แน่นอนต้อง แท้เท่า พหุขรรณโธวาท ทว่า
‘อนิจจัง’ แน่แล้ว ฉันทก็รับแต่เวรอันหนักและเนิ่นนานเหลือเกิน ทั้งนั้นว่าอะไรที่ทำให้
โชค—โลกนี้หมุนผ่านจากร้ายไปหาก รากก็ไปสู่ร้ายนั้น ล้มหล่นเสียดิ้นทุกทีเกือบ มิฉะนั้น
ก็เมื่อไรเล่า ฉันทจะได้ผ่านพ้นจาก ความเศร้า ไปสู่แหล่ง ของความผาสุก ซึ่งมีอยู่ เหลือมทั้งใน
โชคอันข้าง ? หรือคงจะซำด่าทั้งวงของฉันทได้ถูกสร้างมาโดยเฉพาะแต่ความเศร้า โดย
พระผู้สร้างลัทธิบรรพบุรุษซึ่งความสุขทั้งมวลยังเข้าน ?]

——เปรมจิต ของฉันท

พ.ศ. ๒๔๗๖ กำลังธำธำจากเราไปอีก
บั้นหนึ่งแล้ว ชีวิตเธอและฉันทได้ถูกผ่านจากวัน
แรกของเธอเมื่อเมษายน พ.ศ. ๒๔๗๖ จนบัดนี้
๓๖๕ วันเต็มเท่านั้น สำหรับเธอและฉันท
ชีวิตของความ สัมบูรณ์แห่งสุข ย่อมถูก ประคับ
ประคองตลอดมา เปรมจิต เธอเป็นสุขตลอด
เวลานั้น! แท้ — แท้ฉันทเล่า? ยังมี
ใครไขว่คว้าชีวิตที่เร้นแค้นบ้าง? จะมีใครยัง
มีอหิวาตและ หรือแม้แต่เล็ดลอดมาของเพียง
สักครั้งตา เล่าเลย! นอกจากความอ้าง
อ้าง ฉันทพาชีวิตผ่านเหล่านั้นไปด้วยความ

เปลี่ยวเปล่า—ว่าเหว และ—และเศร้าใจ ไม่
มีหวัง ไม่มีอะไรเป็นจุดหมาย มีแต่งานที่ทำ
ไปพอประทังชีพ พอกับเซตคำจำกัดของวันหนึ่ง
ฉันทเป็นคนกึกก้อง? เป็นคนไม่มีมานะพาก
เพียร? เป็นคนอยู่หนักแน่นคนหรือ? โอ!
ก็ฉันทจะคิดถวิลหาเพื่อใคร? มีมานะพาก
เพียรเพื่ออะไรเป็นสิ่งที่คอยแทน? เปรมจิต
โชคไม่เคยเปิดโอกาสให้ฉันทก้าวหน้าไป สู้กฎ
ของกฎผู้ชายที่ ควรจะเกิดมายังค้ำงานนั้นเลย
สักแต่มีกตัญญูให้่งาน อ้อ! ถูกละมกตัญญู
ให้อยู่บนปลายปากกาของนาย สักแต่ว่าเขา
จะชักเขียนให้เป็นกวีอะไรก็ตามชอบ แล้วกับคน

ส. โพธิ์ศรี

คุณลูกเขาส่งไว้อย่างนั้น เป็นคนอยู่หนักแน่น
 คนหรือ? อานันนั้นเป็นเกมของมนุษย์ มัน
 แหกกลเหลวไม่จริงเท่าที่เห็น เราได้กิน
 ชีวิตลงกับความมั่นคงแข็งแรงด้วยกันทั้งนั้น
 แต่อีกหน่อยเถิด ชุ่ยไปเถิด ยิ่งนานวันก็รู้
 ว่ามันเป็นการตั้งคนผิด ผิดอย่างไม่เข้าใจ
 อย่างหลัง เหมือนกับเอาคำคำคาถาเสียแล้ว
 เก็บไว้ในทางที่ไม่เหมาะจะเรียกได้โดย วัตถุ
 เหล่านั้นไป ประโยชน์ชั่วคราวแข่งขันกันยัง
 บางทีก็ล้าไปข้าง ทัสสก็ขบลงในเกมอัน
 เกียวกิน ทาย! — หลับอย่างไม่ว่าง คน ไม่
 ต้องการอะไร แม้แต่ของรักที่สุด — ตัวของ
 ตัวเอง!

เปรม เราชิวดีอยู่พร้อมด้วยควมรู้สึก
เช่นนี้แทบทุกคน แต่แล้วเราเกิดลงมือเสีย
มือ ๆ เอง ๆ ของความใคร่ความนิยม วาละ
กิลเลส และธรรมเนียมใหม่ ๆ มันชักงัว
เรามองแต่แง่หนึ่งอันหนึ่งของทั้งนั้น สำหรับ
ดวงตา สอนให้เราแยกชั้นแยกฐานะ เครื่อง
เครื่องที่ต่างกัน หนึ่งหน้าหนึ่งไปคนละทาง ฉะนั้น
แล้ว พวกคนนั้น ก็ถูกแยกไปส่วนหนึ่ง เรา
มองทะลุเข้ากันก่อนที่จะมองเห็น เธอเห็นหญิง
สาว ฉะนั้นชายหนุ่มที่ปราศจากเกียรติยศ
และโดยจำเพาะแท้ ๆ ถ้าหากเงิน เธอก็จะ

หน้หน้าให้ โกล่กลั่ก แม่แะเลียบกรวยกนลัก
 นึกเกรงเส่นึก จะเอนมหาหมกคลักคอกเมือ
 เถาแกชู้ชอกคอง มีสเคอร์เซลักคิน หรือ
 เลาคณ คุณพระ คุณหลวง ขยิบริดพนสมบัต
 มานนแนบแนชาง อนิชา! นหรือโลก
 มนุษย์ นหรือประเพณีของคัลธรรม และ
 ความไมครปรานประนอม ?

ผู้พยายามหาสมบัติ หาเงิน ทำเกียรติ
ยศ เพื่อความขี้ยังการของนิติธรรมประเพณี
ของโลกเช่นนี้ คนนั้นควรจะเป็นอะไร?
และถ้าเมื่อถึงแล้วสิ่งซึ่งเหล่านั้น เขาจะมี
ความสุขแน่นอนแล้วหรือ?

แต่ในทางของเขี้ยวกันทางตรงข้าม เปรม
จำ เธอเป็นหญิงอันทรงอำนาจากความอ่อน
หวานสละสลวย อ้ากกันว่าพระราชาได้สร้างสรร
ขึ้นด้วยความไหวของสายลมพัด เยือกเย็น
ชุ่มชื้นเหมือนสายน้ำ หอมหวานดังกลอปร
ขึ้นจากปวงเกสรดอกไม้ และรื่นเรี่ยงยิบ
สขยเหมือนความสละสลวยของราตรี ประทานไว้
แก่โลกเพื่อยังความไม่เร้นกเห็นน้อย เพื่อ
ประเล้าประโลมเป็นกำลัง เป็นยาบรรเทาความ
โศกเศร้าแห่งหัวใจมนุษย์ แล้วเธอมาคั่งหน้า
แหงนในหน้าที่อันควรปฏิบัติตามความประสงค์
อันทรงค้ำของพระผู้สร้าง โดยมีความหมาย

พ. ศ. ๒๔๗๗

ตริภังคทองเสียบ้าง

จำเพาะแต่ผู้มีเงิน มีเกียรติยศมาแลกซื้อไป
เสียบ้างนั้น แล้วจะไม่ให้กันจนโซอย่างฉัน
ขนาดใจกระไรได้ ฉันรู้สึกอายและท้อ
ถอยหนีในอันระพยายามหาความสมบูรณ์ เพื่อ
นำมาแลกเปลี่ยนกับความรัก ความเมตตา
ปราณี ที่เรเกิด ได้ด้วยวัตถุ ปราศจาก หัวใจมา
แนะนำทำชั่ว และยังคิดเศร้าว่า ร้างกาย
และหัวใจ ไม่มีประโยชน์ ไร้ราคา เสียบ
หรือถ้าไม่เอาเงินมาประคับคองแก่ อริยา
มันน่าทุเรศเพียงไร ที่มนุษย์เราเอาเงา
เงินเงาของ มา แลฉวยแฝง ล่องลอย ฝ่ายหนึ่ง
ให้หลังละเมอเมารัก

มาสิเปรม เธอมาเย็นแสงสว่างส่องให้ฉัน
ขากันมานานกว่าหน้าไปจนเวทแห่งชีวิต มา
สิริ มาเย็นเพื่อนฝากความทุกข์ยาก มาเย็น
ความหวัง มารวมชีวิตกอดคอเดินไปด้วยกัน
ผจญกับความเปลี่ยนแปลงทุกซดซ แล้วจะ
ไต่เขินอาวารถ เย็นด้วยอย่างอื่นของผู้มี
กำเนิดใหม่ข้างหน้า และนเราจะเป็นคู่แรก
ที่รักกันด้วยหัวใจ เราเป็นคู่ที่รักกันไต่เห็น
ความทนเห็นความยากแค้น แต่แล้วเรา
จะพยายามอุ้มกันไป หันมันให้พ้นความจน
ความยากไร้ ช่วยกันสร้างคามมั่นคงไว้
คอย "เขา" ผู้จะมาพิชิต เรากล้าพอที่จะ

ทำเช่นนั้น โอ เปรมเอ๋ย ไม้มีความรัก
อย่างใดแล้วที่จะมา คดกัน เท่าความรัก ที่เกิด
จากความเห็นอกเห็นใจระหว่างกัน และก็
เวลาใดเล่า จะเปิดหัวใจกัน ไต่ก็ เท่าระหว่าง
ความลำบากร่วมยากแค้น เราจะมีกล่อม
ใจกันไต่อย่างซื่อซ่าน แม้ขณะที่ถูกกดอันเกลียด
กิน

อย่าคอยเลยที่รัก จงอย่าคอยรักกันใน
เมื่อฉันร่ำรวยมีเงินพอจะซื้อเธอได้ จงพยายาม
เหยียดเงิน อันเป็นวัตถุนิยม สำหรับการแลก
เปลี่ยนเพียงสิ่งของปราศจากวิญญาณ เหมือน
กันเด็ก อย่าให้มันมาเกี่ยวข้องกับความรัก

ของเราเลย เรามีชีวิตที่มีอันควรแก่ความ
รู้สึกขำขัน อิศระใน ทุกอย่าง จงเลือกใช้มัน
ให้เปลืองไปจากระยะแรก ด้วยความ พอใจเกิด
อย่าพึงหลงเข้าไปให้ความนิยมเหลว ๆ ความ
เสียดลสม ๆ มัดไต่ แล้วก็ทิ้งหน้ามืออัน
ตายโดยดลถ้วนไว้ ในมุมของ ความนิยม ของ
ธรรมนิยมที่ทุกคนเศร้า ๆ ว่า เพื่อความ
กัญญู ? แล้วควิผู้พกไต่ไม่เข้าใจ (?)

ฉันเคยเห็นตัวอย่างมาแล้ว เรืองมัน
เศร้าเท่าที่ควรจะสมหน้าหน้า แม้บรรเจิ
สมัยเมื่อสาวเต็มตัวพลัดเป็นคางคาว เป็น
เทพธิดา ใน ความฝัน ความ มุ่งหวัง ของ บุษ

ส. ไพฑูริ

เมษ

เพราะทั้งสวยทั้งเก๋ ทั้งงามสมที่พวกหนุ่ม ๆ
ว่าพันด้วยความคลั่งไคล้ ไหลหลง เทียบ
เคียงเจ้าไปก็ยัยทกลอนทั่ว— “โหมสคนธ
ชาทวีปประทีนหอม ทั้งสร้างค่านางพามา
แปลงปลอม หรือคังรอมไกรลาศจำแลงลง
ประโลมโลกให้แลรวนสวาสค์ ปรหลาก
ยาคนครตึงตะลึงหลง ครอบระแผ่สุวรรณภาค
ไว้มิตรพร เกล็ดกระงะก้นจระพินาจันทร์—”

หรืออะไรก็พันประการ สรุพบว่าสวยงามอัน
เป็นรูปสมยักก็เท่านั้น และว่ารวยเป็นลูกสาว
เจ้าคุณ พร่ง พร้อม ไป กวีย เกียรติยศ อัน เป็น
ทวีป—เป็นคุณสมยักก็เท่านั้น แต่ด้วยความ
รักมีอำนาจและโมฆิขณจกักฐานะ แลหะ
หล่อนเกิดผล สมัยรัก นายต้อกค้อยอะไร คน
หนึ่ง เจ้าผู้ชายนั้นเป็นลูกของข้าเจ้าข้างเจ้า
คุณพ่อแม่บรรเจิด รัยเอามาไว้เลี้ยงอย่าง
หลานแกมคนใช้ ทั้งแต่อยู่โรงเรียนก็รักกัน
อย่างเฝือก โตออกโรงเรียนก็เปลี่ยนจากเด็ก
เป็นผู้ใหญ่ รักกันอย่างคู่รัก และเป็นรัก
อย่างสุขชีวิตจิตใจที่เกี่ยว พอข้างผู้ใหญ่
รู้เรื่องเข้าก็รักแรงส่งเจ้าผู้ชายไปอยู่เสีย คลอง
วังสิต ไปอยู่ปลายนาอย่างนเรวเทศ และรัก
แรงรัยมีนพระยาระไรกลืมไปแล้ว ซึ่งมาขอ
บรรเจิด หล่อนรู้เรื่องเข้าก็ทั้งแตร้องห้ามร้อง

ให้ แต่ไม่กล้าขอกเล่าแก่เจ้าคุณพ่อ เพราะ
อะไรทั้งนั้น? เธอแล้วจะทราบเหตุจากความ
เข้าใจของหล่อนที่แสดงแก่เจ้าผู้รักคนนั้น ใน
คืนหนึ่งจวนจะถึงวันแต่งงาน บรรเจิดก็สั่ง
ให้พ่อคู่รักนั้นมาหา พยกันพร้อมด้วยการ
สนทนาและการตกลงกัน—

“ศักดิ์ขา!” หล่อนเรียกด้วยเสียงอ่อน
เครือ “ศักดิ์คะคุณอย่างไรในเรื่องของเรา?”

“เรื่องของเรา?” ฝ่ายชายกล่าว
เรียบ ๆ “ไม่มีอะไรเปลี่ยน ไม่มีอะไรจะ
ต้องคิด ศักดิ์ของเธอ ยังเป็นศักดิ์ที่ปราศจาก
เกียรติยศ ศักดิ์ก็ยังเป็นคนจน ประเพณี
ของเราไม่ยอมให้รักกัน—แต่ขอรัก! ศักดิ์
ต้องรักเธอ รักเธอเหนือกว่าความตายจะมา
พรากไปเสีย”

“แต่——” หล่อนชักขึ้น “มีคน
คุณพ่อกำลังพรากรักของเรา ต้องการให้
เจ้แต่งงานใน ๗ วันข้างหน้า”

“เป็นหน้าที่ของเธอต้องคิด บรรเจิดจ๋า!”
ฝ่ายชายวิงวอน “ศักดิ์ขอกเธอให้ว่ารักเธอ
และยินยอมเชื่อฟังเธอ แม้แต่เธอจะชี้ให้โค
เข้ากองไฟ”

คำนึงกันไปนาน ในที่สุดฝ่ายหญิงพูด
อ้อ ๆ ว่า

พ. ศ. ๒๔๗๗

ตริกตรองเสียบ้าง

“ความรักของเจ็กมีโดยเฉพาะแก่คักก็เท่านั้นละ—แต่สำหรับความกตัญญู โดยสิทธิแห่งร่างกายนั้น เป็นของคุณพ่อ คุณแม่ผู้ให้กำเนิด และถนอมกล่อมเลี้ยงมาแต่เยาว์เจ็กคึกแล้ว คึกพร้อมกับความเศร้า มีน้ำตาเป็นเพื่อนที่ปรึกษา ผลลัพท์ก็ต้องแยกกันคนละทาง ความรักของเราเจ็กขึ้นโดยไม่มีความคิด แต่สิ่งอยู่ภายในหัวใจนั้นมีรูปร่างที่ประภคย์ขึ้นจากคุณพ่อคุณแม่ ใ้ริ้วยความเมตตาปรานี ทำนุถนอมมาแต่เล็กแต่น้อย จนเคยเฝือกพอที่จะบรรจความรัก เมื่อความรักนั้นมีได้เกิดจากความยินยอมของผู้ให้กำเนิด จึงยอมไม่ขอยมีใช้หรือ? คุณพ่อจะเศร้าใจ คุณแม่จะร้องไห้ มีเราทั้งสองเท่านั้นที่เป็นสุข มีทางใดเล่าที่จะให้เหมาะสมกับกันทั้งสองฝ่าย คิดถึงชีวิตอันควรมื่ออิสระ แสงสว่างความสุข ให้สมกับความปรารถนาแห่งหัวใจ—เราเจ็กมาครั้งเดียวแล้วก็กลับไป คักก็ซา, เจ็กมีเห็นหนึ่งร่างกายอันบริสุทธิ์ อุดมสำหันธ์อันไว้ก็เพื่อให้สิทธิแก่หัวใจ เป็นผู้รักษา หรือช่วงชีวิตคามสมัคร, แล้ว—แล้วจะนำเอาหัวใจเพียงไรเมื่อหัวใจเจ็กเองไม่สามารถจะออกที่ศกายนเพื่อผู้ที่เจ็กต้องการได้ เหมือนกับเจ็กกลายเป็นวัตถุอย่างหนึ่ง ต้องอาศัยนามือผู้เป็นนายหน้า

นำไปแลกเปลี่ยน กับเจ็ก—คึกเจ็ก—”
“หนทางของผู้ใหญ่—ธรรมนิยม, ประเพณีของคตินิยม” ฝ่ายชายพิมพ์พิมพ์ “แง่หนึ่งที่น่ามองก็ไม่มีผิด ความสุขเป็นของสูง เป็นของมีเกียรติ ค้องการความคแลร์กษา เกยวแก่เงิน เป็นเครื่องอุปการะท่านต้องการให้เจ็กบุตรของท่านไ้ดำรงอยู่เหนือความสุข ก่อนอื่น ท่านก็ต้องมองดูกระเป๋าของผู้รับรองก่อน ข้างความรักความพอใจนั้น ถูกของเจ็กแล้วที่ว่าไม่มีตัวคน จึงใช้ไม่ได้—ฉันไม่คิดจะคิดเกิน—”

“คักก็คะ ขอให้คักคิดนึกเถะคะ ว่าการที่ลูกเขาช่วยกันจับส่งให้ขึ้นไปนั่งอยู่เหนือกองทรัพย์สินสมบัติ ที่ว่าเป็นฐานะของความสุข โดยเราไม่ก่อสร้างด้วยตนเอง อาศัยแค่ว่าทำไว้เสร็จแล้ว ทุเกิดวยกับเข้าไปอาศัยบ้านเขาถิ่นอยู่ คิดหรือว่าเป็นสุข? เจ็กมีความต้องการระหาคืออย่างคักก็ เราออกคอกันก่อร่างสร้างตัวด้วยความสามารถของตน แม้จะไม่ถึงขั้นบนกองเงิน เพียงพอมือพอใช้ เราถักภูมิใจพอ เราสร้างของเราเอง สิ่งเหล่านั้นจึงเป็นของเรา แต่เป็นเพียงหัวใจที่คึก ซึ่งไม่มีร่างกายเหลืออยู่พอจะทำได้เป็นได้ คักก็ซา, เจ็กก็มีแต่เงินเท่านั้น และถ่าถึง

ส. โพธิ์ศิริ

เมษ

จะต้องแยกหัวใจกับร่างกายไปคนละทาง”

ทุกจบ หล่อนก็แยกตัวเข้าแนบชิดกับชาย
ชาย ชยหนาหลังที่หล่อชาย นิ่งไปครู่หนึ่ง เงย
หน้าขึ้นพร้อมทั้งน้ำตาไหลพราก สะอื้นอย่าง
อ่อนเพลีย

“ศักดิ์” หล่อนว่าพันคอไป “คุณ
เจ็กเสีย พ่อชยกรัก คุณเจ็กมองให้ซึ่งถึงหัวใจ
ที่ซอสนัก ยกรัก ยकिनมนคอยศักดิ์คอยโดย
พร้อมเพรียง แล้ว คอไป — คอ — คอ
ไป — ”

“บรรเจิด” ฝ่ายชายคราว “คอไป
— และ — คอไป ศักดิ์ หมกโกลาส หมก
ทวงในหัวเธอ โอเอ๋ย! ผลของการคอย
คอยจนได้สิ้นสุดลงเหมือนความฝัน เจ็กจำ,
ไม่มีหนทางที่ถากถางแล้วหรือ?”

“มีค่ะ—มีทางเกี่ยว” หล่อนตอบอย่าง
มั่นคง “เส้นทางที่เหมาะสมทั้งสองฝ่าย
เจ็กคิดแล้ว แม้ว่าโลกจะไม่เอื้ออำนวยความคึก
เช่นนั้นก็ตาม เจ็กถือว่าเราเกิดมาเป็นคน
แล้วก็ย่อมมีการทำลาย และการทำลายนั้น
เราก็คอยด้วยความพอใจ เมื่อมีการฝึกหัด
เกิดขึ้น ก็ยังมีเวลากลับตัวไว้ ศักดิ์คะ, เจ็ก
ถือแล้วไว้ด้วยความถนอมอย่างหัวใจ และเช่น
เวลานานที่คอยเกยคองรักษา จนถึงคราวที่จะ

ต้องทิ้งต้องทำลาย ต้องมอบให้แก่ผู้อื่น และ
โดยเพราะนักหนาที่ผู้ซึ่งจะไว้รับแก้ดวงนี้
ไปไว้ เป็นยุคกลที่เจ็กไม่ปรารถนา แต่จำเ็น
ดังนั้น เจ็กควรทำอย่างไร? เจ็กจะใช้มันเสีย
ให้สมรัก ก่อนที่จะมอบให้ตกไปเป็นของคนอื่น
อย่าให้มันเสียความจำเ็น เจ็กรักเธอ ศักดิ์
ขา รักพอที่จะเสียสละให้ทุกสิ่งทุกอย่าง
และจะเสียให้แก่ศักดิ์ ก่อนใคร ทั้งหมก คอย
ความพอใจ — เพียงครั้งเดียว ก่อนที่จะหมก
สิทธิ มีคทวิที่รับช่วงใช้แห่งความกตัญญู — ”

“บรรเจิด!”

“ขา! — เจ็กอยู่นั้น, รูปและกอกเจ็กซิคะ
พ่อคนก็ รูปและท่าทุก ๆ อย่าง ตามพอใจ
เรารักกันมาเรื่อย ไม่เคยเลิกศีลธรรม แต่
ยकिनถึงความจำเ็นอันไม่มีธรรมใด ๆ จะช่วย
ไ้แล้ว ทำลายเจ็กเสียเจ็กนะ พ่อทวนหัว เจ็ก
อยากจะตายด้วยน้ำมือของเธอ ศักดิ์ขา!”

ต่อจากนั้น บรรเจิด ก็เป็น คุณหญิง ของ
เจ้าคุณคนนั้น มีความเศร้าอยู่เนืองนิจ ตลอด
เวลาหลายเดือน ฝ่ายนายศักดิ์ ล่องไป
ขี้เกียจ ทำงานเหมื่องแหว่ ที่เกาะสยา บ้าน
กินลาน และที่ศักดิ์เช่นไป ค่ายที่นาประทุ
ข้าวนี้ พอทรายถึง คุณหญิงบรรเจิด ก็คลั่งแทน
จะต้องสังคองสสาร พอหายคลายจากโรค

พ. ศ. ๒๔๘๓

ตริภังคครองเสียบ้าง

คลัง ก็เกิดก้ำกั้น ไม่กลัว ไม่เกลียดอะไรทั้ง
หมก ถือชีวิตเช่นเกม หนเจ้าคุณสามเภาไว้
ไม่ได้—ที่สุกกัทยหน้าเจียงไปเลย ๆ

เปรมจำ, น้^๕เป็น^๕เรื่อง^๕จริง ๆ ของมนุษย์
ที่พยายามเอาธรรมนิยมประเพณีแห่งโลกซึ่ง
มีเงินเป็นพระเจ้ามาข่มความจริงและธรรมชาติ
ของความรัก อุตส่าห์เอาเงินทองเป็นเกราะ
กันความรักแท้จริงไว้ แต่ที่สุกกัทยหาพบไม่ได้
ไม่ มันทำลายล้างตัวมันเอง เมื่อรู้สึก
ก็สายเกินถว^๕เสียแล้ว เพราะฉะนั้น เราจึง
ตั้งกันเสียเล็ก และตั้งกันในแง่ที่ไม่เกี่ยวข้อง
กับเงินทอง ทวิภังคิน ยศศักดิ์ มาเป็นฉากบัง

มันใจเสียเล็ก เราจะไม่ทลายด้วยความม^๕
มานะ มีความเพียร มีช่องทางให้เกิดโอกาส
ทวิภังคิน แต่มีโอกาสทวิภังคินให้เกิดความ
รักแท้จริงนั้นเป็นของยากนัก

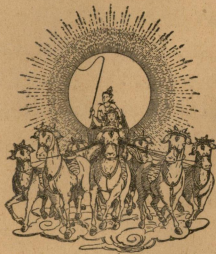
บางที เปรมอาจคิดไปว่า ฉันพบเห็นแก่ตัว
ฝ่ายเดียว ฉะนั้น จึงขอยุติเพื่อให้อีก
แก่เธอได้ตริภังคครองเสียบ้าง

ขอความสุข ความสำเร็จ งามเป็นของเธอ
ตลอดไปจนไม่มีกาล—อวสาน.

ส. ไพรัชศิริ

หาดใหญ่

๖/๑/๒๔๘

ทศรัก

“นารา”

(ต่อจากหน้า ๘๐๒ ฉะบับมีนาคม ๒๕๑๖)

ลิลลิกขิพชายของหล่อน กลับมายกอก
แล้ว รว ๒ เกือนเคย เฟย์ ถกย้ายจากคัก
ชั้นหนึ่งฝ่ายหญิง มาอยู่ชั้นหนึ่งฝ่ายชาย
คักนั้นบวสาบายกว่าคักอน เพราะคนใช้โคย
มากเป็นคนชั้นสูง หรือไม่พอคำพาดช
ใหญ่ ๆ ไท ๆ และวรรรมาแม้เป็นคนใช้
ก็ยังไคักกว่าพวกผู้หญิง คนใช้ผู้หญิงโคย
มากจู้จักจัก โนนอย แสนอน เป็นคักนักไ
นางพยายามาก แทกยังคักกว่าคักชั้น ๒-๓
ทมแต่แซกพนเมือง และพวกจีน ชั้นกรรมกร
ทำ ๆ

เฟย์ มาประำไกรว ๒ อาคิกย์ มีคนใช้
เพิ่มชั้นอีกคนหนึ่งเป็นชายหนุ่ม สายคาของ
หล่อนบอกตัวเองว่าเป็นแซก คนใช้ผู้แซน
ซ้ายหัก โกยอัยคักจากเคว้องยนตร์ เฟย์
ค้องรับหนาคักเป็นนางพยายาลประำ

เขาเป็นคนผิวคล้ำ เรียกว่าเนอสงส์
จะเหมาะกว่า สมหยักคักน้อย ๆ นัยคาค
คำคม วาสาฎภาพเรียบร้อย ชั้นแรกเฟย์

ออกระวาคาญ แก่หลายวันเข้า เมื่อเห็นว่า
คนใช้ของหล่อนเป็นคนสฬาคักค้อยคาลัยไ

“เนส มีอะไรระไวอีกไหมระ?” เขา
ถามหล่อนเป็นภาษาอังกฤชคักเจน เฟย์นคัก
ลงนว่าทำไมเขาจ้งไม่พูดภาษาแซก

“ไม่มีแล้ว ยังอยู่แค่ค้อยให้ยาเธอ ทำ
ความสะอากเปลี่ยนเสื้อผ้าเท่านั้นแหละ ค้อง
การอะไรหรือคะ?”

“เทงาเหลือเกิน คุยเป็นเพื่อนคนไค้ใหม่
จ้?”

เฟย์ ยม ขยบไปไกลคักยงเลกนอย
“ยืนนาน ๆ อย้งนั้เมื่อยแบ่” เขาย่น
“นั่งบนเคยงช เนส ระวังอย่าโคนแซนคักนคัก
แล้วกัน”

เฟย์ หัวเราะ
“เห็นจะไม่จาเป็นค้องรยกวณคนใช้ คัน
ยืนเคยเสยแล้ว ๘ ชั่วโมง กว่าจะเปลี่ยนเรว
คักหนึ่ง”

เขาต้นคั้ระ

พ. ศ. ๒๔๘๗

ทศรัก
บ

“นึกว่าคาญยังใหม่ เน็ด?”

“โกรธฉะเน็ด?”

“หน้าที่ยังค้มอยู่ในตัว”

“นางพยามาลโกรธคนไข้ ไม่ได้ เสีย

“คนไข้ยังคนคงทำความหนักใจให้เธอ รวยยา”

มาก อย่างฉะเน็ดกัน”

“แต่ถ้าโกรธได้ เธอเห็นอะไรโกรธ?”

“เปล่าเลย ยางคนเข็นโรคยากแผล
เรอวัง” หลอนทำหน้าฉะ “แรก ๆ

เพี้ย ไม่ตอบว่าอะไร

มา เกือบจะเป็นลมหลายครั้ง”

“ฉะคักใจเหลือเกินคักพเพอร่วมชาติ พย
คนไทยคักด้วยกัน”

“เน็ด?”

“สีหน้าของเธอแสดงความรู้สึก

“ทำไมคะ?”

“เธอเป็นคนไทย?”

“เธออย่าโกรธนะ ฉะคักคิดว่าเธอมีเชื้อ
จีน”

เขายม ที่เห็นหลอนฉะ

เพี้ย นึกฉะ

“เน็ดคักว่าฉะเน็ดอะไร?”

“ไม่ใช่ ฉะเน็ดคนไทย ไทยแท้คักคัก”

“แซก” เพี้ยคอยโผล่ออกไปโดยไม่

“ไม่น่าเชื่อ ฉะพรวณเธอชาวมาก”

คนไข้ของหลอนหัวเราะคัก เปลี่ยนพค

“คนไทยชาว ๆ ก็มีนั่นนา”

ภาษาไทยทันที

“มี แต่มีคักชาวเหลือ แต่เธอฉะเน็ด
ฉะสมพคฉะฉะ”

“เห็นอะไรเพราะฉะคัก?”

“ฉะเน็ดคนไทย เก้าทริ้ว ทวคของฉะ
ทั้งทางแม่และพ่อเป็นคนไทย”

เพี้ย นึก

เขายม

“ใช่ไหม?”

“แต่ทวค ของทวค อา เป็น ชาติ ฉะเน็ด
กะมัง?”

เพี้ย ทำคักเขื่อน ออกเกรงใจที่พคฉะ
ไปโดยไม่ทันฉะ

เพี้ย ฉะคักไม่พอใจ

“ไม่น่าจะเกรงใจ ที่ฉะเน็ดถามเธอคัก
ฉะเหมือนแซกมากทริ้ว?”

“เจ้าแซกนั้นทะล่งอย่างฉะสม” หลอนนึก

“มีคักคะ” เพี้ยคอยเป็นภาษาไทยฉะ
“เช่นฉะคักเน็ดกัน”

นารา

เมษ

“อย่าดิ้นนะคะ”

“ไม่เป็นไรหรอก ที่จริงเพื่อนฝูงที่เคยว่า
หน้าฉันมีค่าไปทางแขก”

นั่นก็จริง

“แม่ฉันเป็นแขก ชาวขัณฑ์คานี้ แค่นี้ก็
เป็นคนไทย”

“มันก็แปลกอยู่กันนะแหละ” เพี้ย นักค้า
ในใจ เพี้ยเกลียดแขกมาก

“ขอโทษ ฉันอยากรู้จักชื่อเธอเหลือเกิน
เนิส”

เพี้ย ทำหน้านิ่ง

“ข้างเด็กดำเธอชื่อ ฉันชื่อสันต์ สันต์
ปฐมานนท์”

เพี้ยนึกในใจว่า เธอควรจะชื่อ ชัน เซม
อะไรอย่าง ลูกแขก ชายสะเท่ ข้างบ้าน หล่อน
มากกว่า แต่ไม่กล้าพูด ที่จริงสันต์ ไม่ใช่
คนขี้อ่อน หน้าตาคนข้ามเป็นผู้ชาย ทำทาง
บอกว่าเป็นคนทำอะไรทำจริง แต่เพี้ยไม่ค่อย
การพนินิจเพราะที่ นึกว่าแขกก็เลยไม่ยอม
เอาใจใส่ให้สนิทเหมือนคนที่

“ฉันจะเรียกเธออย่างไรก็แทนคำ เนิส?”

“ท่านเขาเรียกดิฉันว่า เพี้ย”

“แต่ฉัน อยาก เรียก เธอ เป็นคำไทย —
เพี้ย—” เขาทวนแล้วมองนึก “เรียกเธอ

ว่า อีสร ไ้ไหม?”

เพี้ยหัวเราะ

“เพราะเกินไปกะ ชื่อไทยก็ฉันชื่อ อมร”

“อมร ความหมายอย่างเดียวกัน อนุ-

ญาทให้ฉันเรียกเธออย่างนั้นนะ”

เพี้ยพยักหน้า

“คุณอมร ฉันลงลงเรียกคุณก่อนหรือ
นะ”

เพี้ยออกหัวเราะไม่ได้

“คุณอมร คุณมาอยู่ที่นี่นานเท่าไรแล้ว?”

“อีก ๒ เดือนจะครบ ๓ ปี”

“แล้วเธอจะไปบ้านเดิม ไปกรุงเทพฯ”

อมรไม่ตอบ ใจข้ามมากคิดถึงกรุงเทพฯ

อีกไม่กี่เดือนแล้ว อำรรพ! อำรรพ!

อมร จะไ้กลับ ไปหา อำรรพ พร้อม ทั้งวิชา

พร้อม ทั้ง เงินรายได้ ที่อุทิศให้สงวนไว้—

หลายร้อยเหรียญ

ผู้หญิงหนอ?”

อมรเก็บวิมานสวรรค์ของหล่อนไว้ชั่วครว

ก็มีลงขุนพิลาทักก็อยู่ด้วยกัน

“ถึงเวลาทำความสะอาคแล้ว” หล่อน

กล่าวขณะกลืนใจจากเคียง ครัวของอมร

ก็กลับมาพร้อมด้วย เครื่องใช้ที่ จำเป็น และผู้

ช่วยผู้ชาย รับผิดชอบทำงานอย่างว่องไว

พ. ศ. ๒๔๗๗

ทศรัก^๑

สันต์นอนหลับอยู่ นัยน์ตามักไม่
ละไปจากวงหน้าของนิสสาว อมราม่น่ารัก
แก้ม คาง ใต้ส่วนกระพุ้งกระชับ ผิวพรรณอม
เล็กน้อยเป็นสีชมพู นิ้วมือเล็ก ๆ เรียวงาม ขี

ต้องก็แต่เขา ๆ ที่จริงนางพยาบาลสวย ๆ
ถึงมือระพันกลักทน้อย คนใช้ดำดึกใจก็ทนได้

ผ้าเช็ดหน้าขาว ผืนเล็ก แลยออก มา จาก
กระเป๋้า อาศัยที่อมรไม่ทันสังเกต สันต์แสร้ง
ก็มือนอกมาก้วยแขนข้างก็ ซ่อนไว้ข้าง
ตัวอย่างมิดชิด

“ฉันลูกชั้นนะจ๊ะ คุณอมร” สันต์บอก
ท่อนเมื่ออมรใส่กุ้มเสื้อให้แล้ว

“ทำไมอีกเล่า คุณอดจะยุ่งเหมือน
เก่า ๆ” อมรพุกขม ๆ

“ฉันยังไม่ได้อะไร คุณอดเสียแล้วคุณ
อมร วันนี้นฉันสบายขึ้นมาก”

อมรก็อึ้งหวั่นระ ชะงักที่คันหาหัว
“มือข้างใ้ขวของคุณระหว่อย่างไรกัน คง
สวยมาก”

“เธอต้องหัวให้ฉันซิ ไซ้! ถ้าฉันนอน
ยุ่ง ๆ อย่างนี้ หมอมาเห็นฉันคงต้องถึงกั
แขน ถึงอย่างไรทำหน้าฉันไว้ก่อนเป็นกั”

อมรนั่งลงหัวให้ตามคำขอร้อง การ
ไ้กั๊งไ้กั๊ง ๆ คนที่คนกั้วสาวสวยนั้น เป็นของ

ถูกใจสันต์อย่างยิ่ง กลิ่นลาเวนเดอร์ไซ้มา
แต่เนิ่น ๆ สันต์แสร้งขยิบกั้ว ใช้มือข้างกั
ยันอย่างล้ายาก

“อะไรคะ?”

“ฉันอยากขยิบกั้วเล็กน้อย เมื่อเคยกั
อยู่ท่านมานานแล้ว” อมร พาช้อ ช่วยเหลือ
คนใช้ของท่อนเป็นอย่่างกั

“คุณอมร!” สันต์เรียกชะงักท่อน
ระออกจากห้อง อมรหันกลับมากั้วยเร็ว

“เมื่อไรคุณจะมาคุณม่อัก คุณอมร?”

“เวลาค่ำคะ มาพรวมกั้วยอาหาร”

สันต์ กั้ว ผ้าเช็ดหน้าออกมาจาก ไ้ท้หมอน

ผ้าเช็ดหน้ามีกลิ่นผืนเล็กกั้วกรั้วมรอย มุมข้าง
หนึ่งขั้กั้วเกิดเส้นเป็นรูปหัวใจ ตรงกลางมีกั้ว
A สันต์ขยิบขม กลิ่นลาเวนเดอร์ ยังกั้วร่นอยู่

“อมร! เพี้ย! แม่เทพิก้าอันหวาน
แลดมีน่ารัก” สันต์นึกท้ออยู่ในใจอย่าง

เพลึกเพลึก ประหลาด! อะไรหนอซั้กั้ว
ให้สันต์นึกมาสังคัโปร์ มาประสพอุบักั้เหตุ

รวจนไ้ไ้มารักกั้วยอยู่ใน โรงพยาบาลกลาง
ในอารักขาของ อมร นิสผู้มีหน้าหวาน มี
มรรยาทอ่อนละมุน สันต์เป็นหนุ่มมาหลายบ
แล้ว บั้กั้วยอายุ ๒๗ ไม่เคยมีภรรยาร่วม
สุขทุกกั้ว บั้หนึ่ง ๆ ของสันต์กั้วย พระวงอยู่กั้วย

นาราย

เมษ

การหาวิชาใส่ตัว ถัดมาก็การประกอบอาชีพ
พยายามให้ก้าวหน้าในกิจการของตนอยู่เสมอ
การมาสิงคโปร์ของสันต์ นอกจากมาเที่ยวตาม
คำชักชวนของเพื่อนพ่อค้า สันต์ ยังมีความ
ตั้งใจจะทำงานส่วนพานิช ในเมืองนอก ด้วย
สันต์ จึงไว้อย่างซำ้กัระยอเพียงสัปดาห์เดียว
แต่มาเกิดช่วยเจยลงเสีย ยืนกัน สำหรับเวลา
นี้ แม่หากจะไม่เสียใช้แต่อย่างไร สันต์ ก็
ไม่อยากจะไปจากสิงคโปร์เสียแล้ว สตรี มี
อำนาจโน้มน้าวให้บุรุษอื่นได้คิดใจ อมร นาง
พยายาสัตบุรุษ สตรี ก็เป็นเครื่องท่วงด่วงวัน
ให้สันต์อยากอยู่สิงคโปร์นานเข้าคั่นนั้น

ยังมีปัญหาที่สันต์จะท้องพยายามคิดขบให้
กระจ่าง คือว่า การที่สันต์แอบส่งใจรักใคร่
นางพยายาสไทยผู้นั้น จะยังเกิดผลอย่างไร
แก่คั่นบ้าง อมรรู้ ตัวหรือไม่ว่าสันต์รักก่อน
และหากว่าอมรรู้ หล่อนจะรักคั่นไหม อมร
จะมีแก่ใจรักคอยสันต์หรือหาไม่ ซอนส์ สันต์
อยากทราบเป็นหนักหนา สันต์ รู้สึกตัวว่า ไก่
ผูกใจรักอมร มากกว่าที่ใดเคยรักใคร่ อนุช
ทุกหลายภู่เกิดคอกงาม ที่เพื่อนแบ่งไปแล้วนั้น
มากมายนัก

สันต์ คงจะไ้เพิกเพิกเล่นอยู่กับการ ‘ฝัน
ลมค้ำ’ เช่นอยู่นาน มารูสึกตัวคือเมื่อแม่

เทพธิดากลับเข้ามาอีก เสียงฉาดกระทบพื้น
แม่จะเขา ๆ ก็ทำให้สันต์สะดุ้ง

“ หลยวี่คะ ? ” อมรถาม

“ อ้าว ! ” หล่อนร้องขณะทีหลยวี่เห็น

ผ้าเช็ดหน้าของตนซึ่งมีอริข้างกัของ สันต์ กุมไว้
กัทรวงอก

“ ผ้าเช็ดหน้ากัฉนั้น เอ๊ะ ! น้มาคอกอยู่

เมื่อไรกัน ? ”

สันต์ช่วยตัวเล็กน้อย แสร้งทำหาอย่าง
คนทีได้หลยวี่ไปเต็มคั่น

“ อะไรวะ ? คุณอมร น้ฉนั้นหลยวี่ไปนาน

แล้วละมัง ? ”

“ น้ากัฉจะหลยวี่ตลอดเวลาที่กัฉนั้นไม่อยู่ ”

อมรทอย

“ คงจริงอย่างเออว่า คุณอมร น้กัได้
แล้ว ฉนั้นสันต์เสียด้วย ”

“ แต่อย่าเสียเวลาแกัฉนั้นในเวลานี้ เลยนะ
คะ อาหารจะเย็นเสียหมด ” อมรมอบอย่าง
ใจกั เลื่อนโต๊ะไปให้ ไกลสันต์

“ มั่นช่วงล้าจากแท้ ๆ คุณอมร น้ฉ
แขนฉนั้นเย็นอย่างนั้นเสมอไป ฉนั้นคงต้องยิ่งตัว
ตายแน่ ”

“ ความคึกคักจริง ๆ อย่าโกรธนะคะ

แต่ประทานโทษ แม่แค่ชอทานทีแขนกัฉนั้นทั้ง

พ. ศ. ๒๔๙๓

ทศวิ
๒

สองข้างก็ยังไม่นึกทำลาชีวิต”

สันต์หัวเราะถึง

“คุณอมร เธอฝึกแน่นละครวัน ฉันขอ
เดี๋ยวว่าจากเหล่านั้นคงต้องเคยคิด หาก

เป็นกัวยหาหนทางที่เหมาะสมใจไม่ได้จึงต้องทน
อยู่ พทโธ! เธอคิดกึก คุณอมร แขนกวัน
ข้าจะกินเข้าไปผดเคืองเหลือแสน และ อ้า—
ถึงหากจะมีคนให้ทาน สำหรับผู้ทนจนทุก
ทั้งสองข้าง จะกินอย่างไรกันเล่า?”

อมรหัวเราะ มองหน้าคนไข้ของหล่อน
แม้จะเคยมองมาทุกวัน ก็ยังไม่เห็นที่เรณู
ทา หัวไร้อยู่แต่ว่า แหก แหก ทาน
แกเอ็นแซก

“บางคนเล่าว่าพวกนั้น ใช้เท้าต่างมือได้
คล่อง แต่ ถ้าหากจะพิจารณาเมื่อเป็นผู้ใหญ่
แล้วน่าจะละไว้ไม่สามารใช้เท้าต่างมือได้”

“นั่นสิ คุณอมร ฉันยังสงสัยมาก”

“อู๋ ก็เมย์เขาซัดะ ช่วยขยันอาหาร”
หล่อนคอยซ้อ ๆ

สันต์ ไม่ทอทนที่ รับประทานอาหารต่อ
ไปอีกครึ่งหนึ่ง

“วิ่งอย่างเธอว่า คุณอมร แต่ ก็ถ้า
เป็นคนโสดเล่า ลูกเมียไม่มี เห็นจะอดแน่”
เธอสิ้นคี่วะ

“ฉันอิ่มแล้ว คุณอมร ขอบใจเธอมาก
ที่พยาบาลเป็นอย่างดี” มองดูหล่อนนึกถึง

“แม้จะเย็นไปคามหน้าที ฉันก็ขอขอบคุณ
ไม่ได้”

อมรเห็นแคยม เลื่อนจานอาหารออกไป
ทางหนึ่ง หล่อนขยับจะหยิบผ้าเช็ดหน้า ซึ่ง
ปักนกกอยู่ข้างตัวสันต์ แต่สันต์ไวกว่าแสร้ง
ปล่อยแขนลงให้ขยับผ้าพอดี

“ขอโทษ ผ้าฉันปักกอยู่นั่น” อมรขมื่อ
ไปที่ผ้าเช็ดหน้า

“ไหนเล่า คุณอมร” สันต์ ไข่มือกเล่า
ข้างตัว

“อ้อ! อู๋นั่น ฉันไม่ยกู มีคนนั้นจะ
เรียกค่าได้” ยกผ้าเช็ดหน้าของหล่อนขึ้นคม
อมรหน้าแดงเรื่อ ๆ ผู้หญิงมักจะอายมากเมื่อ
ถูกผู้อื่น (ผู้ชาย?) พิสูจน์กลิ่นผ้าเช็ดหน้า
ของตน

“น่ายอย่างหอมคินะคุณอมร คงแก้
เวียนคี่วะได้” พกพลาจมองดูผ้าเช็ดหน้า
“คุณอมร หอมไม่หามไม่ใช่หรือจ๊ะ ถ้าฉัน
จะขอน่ายหอม ๆ คมขื่น ๆ ไฉยัง พอแก้
วิงเวียน”

“ไม่เย็นไรรอกคี่ เธอไม่เย็นอะไร
หนักหนา เขาหามแต่นางพยาบาล เพราะ

นารา

เมฆา

ถ้าใช้น้ำยอกลิ้นแรง ๆ คนไข้อย่างคนทน
ไม่ได้”

“ถ้าอย่างนั้น คุณอมร กรุณาให้ฉันคม
น้ำหอมอย่างนี้นะ”

“ประเทยวก็ฉันจะซื้อมาให้”

“อย่าซื้อมาให้เลย คุณอมร หลับไปเลย
เทยวคนชกก็หายหมด ใส่ผ้าเช็ดหน้าผืนนี้ให้
ฉันก็แล้วกัน เล็ก ๆ ไม่เกาะกระ หรือไม่ต้อง
ก็ได้นะ” นกขลุ่ยหอมอยู่” สันตย์ยกผ้าเช็ดหน้า
ขึ้นคมออกครึ่งหนึ่ง

“อย่าเลยคะ” หล่อนฉวยผ้าเช็ดหน้า
มาจากมือเขา

“ฉันจะเอาไปใช้แล้ว มันสกปรก เทยว
ก็ฉันจะเอามาให้ใหม่”

ก่อนออกจากห้อง

“อย่าหลับเสียก่อนนะคะ” หล่อนหันมา
เตือน

๐ ๐ ๐

“อะไร นี่เจ๊ยกเทยว คุณอมร!” สันตย์
กล่าวในขณะที่พักผ่อนมาส่ง เธอหายป่วย
แล้ว วันนั้นเธอเชิญอมรไปรับประทานน้ำชา
ที่บ้านพัก

“เหล็บเหล็บเกินหมูนี่” อมรคอยหัวน

“แน่ละซี เห็นจะบรรทุกตีกันทุกวัน”

“ไม่อย่างนั้น ก็กลัวไม่ทัน เทยว เร็ว
อยากกลั้วให้เร็วที่สุดที่เร็วได้”

“คงมีรางวัลพิเศษอยู่ทางโน้น?”

อมรหน้าแดง

“ฉันไม่ยกชอมทำอะไรตกโหม คุณอมร
การทำงานไม่มีเวลาพัก ทำให้อดอยากถึง มัน
สู้หาโอกาสพักผ่อนไม่ได้ เพื่อนฝูงที่จากกัน
นาน ๆ คงอยากเห็นเราอ่อนท้วนแข็งแรง มาก
กว่าเห็นฉันที่ลาลอบ ขอบคางเขียวซ้ำ”

อมรหัวเราะที่ ๆ ออกเห็นจริง

“จริงไหมเล่า?”

“จริง, ขอบคุณ” หมูนี้อะชอบสันตย์

มากชิ้น - บ้านเพื่อนที่

“คุณอมร, ทำไมจึงไม่แวะเทยวบ้าง
ฉันเสียก่อนนะ รากขลุ่ยเราก็ไปกรุงเทพฯ
โดยรถไฟ สะดวกก็กว่ากันเป็นไหน ๆ”

อมร

“ในขลุ่ย มีเทยวที่ ๆ เหมือนกัน เสีย
แรงไหมอยู่ใกล้ ๆ จะหาโอกาสก็ ๆ อย่างนั้น
ทำไม นานเสียมาก” สันตย์เสริม
“ถ้าหากก็ขอเปล่า ๆ คุณสันตย์ ก็ฉัน
ไม่รู้รักใคร่เลยสักคน”

“ฉันคนเทยว ยังรับรองเธอไม่พอหรื?”

“เห็นจะกลัวไม่สมเกียรติยศ”

พ. ศ. ๒๔๙๗

ทศรัก
บ

“เหลวไหลจริง คุณสันต์ ก็ฉันทะไร
เช่นที่รบกวนเธอต่างหาก”

“ไม่ว่ารบกวนอะไรเลย ฉันมีแม่บ้าน แะ
เป็นผู้ใหญ่ที่น่ารักมาก เช่นคนไทย แะ
พูดแปลกใจก็ลอง เพราะอยู่กับแม่มานาน”

“คงตัวรักของลูกก่อน”

สันต์หัวเราะ มอญคนาพิภาทซอมือ

“เวลา ๕ นาที พอไหม? มีอะไรทรวง
กันมากมายนัก อขาจริง”

อมรหัวเราะ คำชวนของสันต์ก็เกิดผลดัง
ตั้งใจ อมรเห็นก็ เกิดอยากเที่ยวขยับขยับ

“ตกลงละ แะคุณต้องไม่บ่นหลังหัวว่า
ก็ฉันทะไร”

“เธอจะไม่ได้นอนอย่างนั้นเลย กลอด
ชั่วชีวิต ฉันทะก็เคยอะไรเธอไม่ได้ มีแต่จะ
ยกของบูชาไว้ในที่สูง” สันต์พูดหนักแน่น
สันทะหัวเราะ แะซ่อนโยนในที สันต์รักหล่อน
มาก ที่จริงก็มาเพราะฉันทะหัวเราะ ไม่รัก
หล่อนเป็นแค่ชอบเธอฐานเพื่อน หล่อนไม่
เคยคิดจะเป็นภรรยาแซก อมรเกลี้ยยก

“เธอจะไปเมื่อไรละ?”

“สักทีแต่ความสะดวกของคุณ แะ
ถ้าคุณอยากให้ถึงกรุงเทพฯ เร็ว ๆ ก็ควรรีบ
สักหน่อย”

“อย่างนั้น มะรณะ คณโยนเสร็จอะไร
ระออกเดินทางในวันนั้นก็ได้”

“ขอใจเธอมาก คุณอมร”

“อะไรละ ก็ฉันทะก็ขอใจคุณ เพราะ
เธอเป็นผู้หญิง”

หล่อนส่งมือให้ ซดน้ำจืดจืดจืด สันต์
กุมไว้เบา ๆ

“มือเธอเร็ว สมเป็นนางฟ้า” โดย
รวกเร็ว มีทันให้เจ้าตัวรัก เธอออกมือหล่อน
ขึ้นแะวิ่งมาปลุกเขา ๆ แล้วปล่อยทันที เบิก
หมวกให้หล่อนแล้วก็กลับ

๐ ๐ ๐

อมรก็ยสันต์มาลงบนโต๊ะ ๓ วัน แม่บ้าน
ของสันต์ จักให้หล่อนพักที่ทางบ้านซ้าย มอญ
จากหน้าค่าง เห็นสวนทอดไม้เล็ก ๆ แะ
รักอมรมาก คอยเอาใจใส่จนอมรรักแะ
ไม่ได้ หล่อนเรียกแะว่า “คุณข้า” แะ
แะไม่ยอม มั่นคณโยนไป แะให้เรียกแะ
เพียง “ข้าทพย์”

สันต์พยายามหาโอกาสพบนัยก็รับใช้
อมร เท่าที่จะทำได้ เพื่อหวังจะฝากรัก แะ
นำเสียงของ อมรไม่ยอมแะว่าจะเป็นผล คุณ
หล่อนก็สนิทสนมกับเธอ ก็ ยากที่จะแปล
ความในใจของหล่อนกระจำได้

นารว

เมษ

จากการสนทนา สันต์รู้ว่าอมรเกลียดคนต่ำ เกลียดแขก คุณาเล็ก พระสร้างให้เธอมีลูกต่ำ มีมารคาเยนเชื้อแขก แต่เธอก็โพล่มารักคนที่ไม่ชอบชนิกของเธอ มันยาก

เมื่ออมรรวักอำนาจ ผ่านถึงเสมอ ตลอดเวลา แต่อมรซ่อนไว้ในใจมิให้ใครรู้ แม้แต่สันต์ก็ยังไม่รู้ เธอจึงเข้าไปว่า อมรยังมีใจเป็นอิสระ ไม่ผูกพันกับใคร ซ่อนมันไว้ให้ความปรารถนาในตัวหล่อนแรงขึ้น

อมรนั้น แม้จะเป็นคนไทย ไทยแท้ แต่ความเป็นผู้มีภูมิรู้ ได้รับการศึกษาเยี่ยงอารยชน มันพาให้หัวของหล่อนหมุนตามความนิยมแบบตะวันตกไปอย่าง หล่อนไม่ถือในการไปเที่ยว หรือมีเพื่อนเป็นบุรุษเพศ ไม่คิดว่าเป็นการผิดส่ออย่างใด ถึงหากจะเผอิญนั่งคุยกับสันต์ที่โซฟาตัวเดียวกัน จริงอยู่สันต์พยายามจะอวดกตัญญู ไม่เคยล่วงเกินหล่อนแม้แต่น้อย แต่แม้กระนั้นมันก็ทำให้หัวใจของสันต์เร่าร้อนไปด้วยความรัก ดวงหน้าหวาน ๆ ที่อยู่ในระยะอันใกล้ กลิ่นหอมเย็นแห่งลาเวนเดอร์ ที่หล่อนปล่อยไว้ นุ่มมือเรียวเล็ก ขาว สะอาด ที่สัมผัสส่ายเข้าในบางครั้ง เหล่านี้ เป็นประมุขอาวูชที่คอยทำลาย

ซนคิของสันต์ สันต์ยังเย็นบดขุ่น บ่อมีความปรารถนาในรูป เลี้ยง กลิ่น รส ก็นั้น ในที่สุด ซนคิของสันต์ก็เลยกลายมาเป็นซนคิแคก สันต์สารภาพความรักกับอมร ในคืนวันหนึ่ง ข้างชั้นอ่อน ๆ พระจันทร์มีแสงเพียง

เล็กน้อย ที่ภาคฟ้าตกตอนหลัง เธอพยหลังนั่งชมดาวเด่น แสงของสันต์ก็กล่าวเขา ๆ ทนกับกระแสธารไปในความมืด มันเข้าห้อมร หล่อนรู้ หล่อนเข้าใจ หล่อนเคยรู้จักความรักมาก่อนเธอ อมรรู้สึกสะท้าน หล่อนไม่รักสันต์ ไม่รักงานนิค แต่—หล่อนสงสาร อาการที่ฝากรักของสันต์นั้น มันลึกกับของอำนาจ บุษย์ผู้กำหัวใจของหล่อนไว้แล้ว สันต์ฝากรัก วิงวอนโดยสุภาพ เพราะรู้ยั่วอมรเป็นหญิงที่มีความไว้วางใจ ส่วนอำนาจนั้นเล่า อำนาจเป็นนกรู้ จะยากเย็นอะไร เมื่อทนายใจได้ว่าอมรปรารถนามาก่อน

สันต์ออกอ่อนใจนัก เมื่อเห็นอมรมองนิ่ง เธอเริ่มกระสับกระส่าย

“อมร! นี่เธอจะไม่พูดอะไรสักคำเกี่ยวกับรักเธอกับอมร, รักมากเหลือเกิน เธอพูดอย่างไรให้มันเพราะกว่านี้ ถ้ามันอยู่จริง ๆ ฉันรับรองว่าทุก ๆ คำที่ฉันพูดมาแล้วนั้น ควร

พ. ศ. ๒๔๗๗

ทตริกา

กยไรวัง” เธอถอนใจใหญ่ “พูดคำ
เล็ก อมร ฉันจะมีหัวใจใหม่? หรือ—
หรือว่าเธอโกรธและเกลียดหน้าฉันเสียแล้ว ก็
ให้มันรู้กันไป โอ! เธอเป็นอย่างนี้ ฉันไม่
สบายใจเลย”

“เราเป็นเพื่อนกันก็แล้ว คุณสันต์ อย่า
คิดให้เกินไปเสียดีกว่า”

“แต่ฉันรักเธอ อมร ถ้าไม่มีเธออยู่
ด้วย ชีวิตฉันก็คงมีคิมิก สิ้นสุดอย่างแน่”

อมรหัวเราะเบา ๆ ไม่พูดอะไร กุส!
ทำไมเธอไม่บอกให้เธอรู้ ว่าหัวใจของเธอ
เป็นอัน มีที่หมาย ทำไมเธออ่อนแอ ถ้า
อมรรักกว่านั้น บอกเสียให้เธอรู้ เรื่องต่อไป
ก็คงจะไม่เกิดขึ้นได้ เธอจะต้องมีคิมิกด้วย
เพราะเหตุที่ทั้งนี้แหละ

อาการนี้ พร้อมกันหัวเราะของ อมร นั้น
สันต์ ขย ไม่แตก ว่า เธอหมายใจ อย่างไร
เธอเป็นพวกนี้เธอหรือไหม? หรือว่ามันเป็น
มารยาหญิง ที่เธอเห็นขบหัวงเวลาให้เธอคอย
เล่น ขยักแท้ ถ้าเธอเคยเกี้ยวผู้หญิงมา
อย่างชั่วชอง ก็คงไม่ลำบากเช่นนั้น ไม่มี
เวลาคิด หมกเวลาขอ ความรักของเธอ
มันขึ้นสูงเสียแล้ว เธอจะต้องพยายามเอา
เธอเป็นภรรยาให้จงได้ เธอมีกำลัง มี

ทรัพย์ มีความรักต่อเธอแล้ว หัวใจ
เหล่านี้ ต้องให้ความสุขแก่เธอให้ได้ อย่างพอ
เพียง สันต์รักและพยายามเห็นอกเห็นใจ

ในที่สุด ทั้งสันต์และเธอเองก็ต้องรับความ
เสียใจ วิมานของคนทั้งสอง ที่สร้างขึ้น
คนละแบบ ทำลายลงจนสิ้น เจ้านั้น อมร
ก็ตาย รุ่งสีก่อนเพลย์เย็นกำลัง บิณฑ

พลิกไปข้าง ๆ ภาพของสันต์ที่นอนหลับสนิท
อยู่ใกล้กัน ทำให้อมรต้องผูกคอตายโดยเร็ว
เธอเองก็ใจ ประหลาดใจ และโกรธแค้น
มองไปรอบ ๆ มันไม่ใช่ห้องที่เธอเคยนอน
มันห้องสันต์ เธอพยายามนึกทบทวน
ไปถึงเมื่อตอนที่หัวค่ำ ไม่เป็นผล สมอง
ของเธอนั้นไม่ทำอะไรก็ได้ เธอ เธอมาอยู่
ในห้องนี้ได้อย่างไร ในห้องสันต์ บนเตียง
สันต์ อู๊ย! อมรบอกมือขยักหน้าสื่อนอน
ด้วยความสะดวกกายตัว เสียงของเธอ
ปลุกสันต์ให้ตื่นขึ้น สิ่งแรกกสันต์ทำก็คือ
ขยัก ทพพิมานเมื่อคืนนี้ ยังเป็นภาพเก่าอยู่ใน
ความรู้สึก แต่เธอต้องขยัก เมื่อเห็นอมร
ร้องไห้

“อมร, นิ่งเสียสิ” เธอปลอบ ขยัก
ไปใกล้ “บอกโทษให้ฉันด้วย แม่คุณ
สันต์รักเธอเสมอ เป็นตายอย่างไรก็ไม่ขอ

นารา

เมษ

ทั้ง

อมร สอน ภาพของอำรรพคุณใน

กระหว่างพอ ขาวยิ่งกว่าคำอธิบายใด ๆ
ทั้งสน นือไรกันเล่า! หล่อนช่างไม่รู้ตัว
เสียเลย อะไรมันทำให้หล่อนเคลิบเคลิ้ม
หมดสติ ไม่รู้ว่าถลึงจากห้องอาหารได้
อย่างไร มันน่าคันเหลือเกิน!

ใจ อำรรพ น้ หล่อนจะมีหน้าไปหาอำรรพ
อย่างไรเล่า เมื่อได้เสียตัวชั่วช้าแล้ว เช่นนี้

“สัตว์เคี้ยวถั่ว ช่มเหิงผู้หญิง” หล่อน
ร้องทั้ง

“อำรรพ, โอเอ๋ย!” หล่อนครวญ
สั่นศีรษะกุ่ม เมื่อได้ยินหล่อน ออกชื่อ อำรรพ
เธอผกหลุกจากเตียง จีบแขนอมรเล่นเบา ๆ

“ประสงค้เท่านั้น จึงหลอกให้เข้ามาเที่ยว
ยั้ง เสียชาติเกิด ผู้ชายโง่หมาอย่างนี้”

“อมร ยอดฉันทัก อำรรพเป็นคน
ที่เธอรัก จังไร?”

“ยกโทษให้ฉันเถิด อมร เพราะรักจึง
ทำให้ฉันคิดการเช่นนี้ ฉันขอมรยกโทษทุก
อย่าง ฉันรักเธอจริง ๆ อย่าเพ่อเกลียด
ฉันเลยทีไร”

อมรเมยหน้าขึ้น จ้องหน้าสั่นค้อย่างเกือบ
แค้น

“ถูกแล้ว อำรรพ เป็นคนรักของฉัน
อำรรพ เป็น คน ที่ ถูก แกล้ง โขม โขม ของรัก”
หล่อนหัวเราะอย่างแค้น “ฉันอยากเห็น
อำรรพ ชิงแกล อย่างยิ่งหมากั่วหนัง เหลือเกิน

“ไปให้พ้น หลีกช้า อ้ายสัตว์ เกลียด
นะ?” หล่อนหัวเราะอย่างขื่นขม “มัน
ขื่นขมไป ถ้ามีอำนาจ อยากสาปแช่งให้
คนอย่างนี้ไปเกิดเป็นสัตว์เคี้ยวถั่ว คดออกซัฟ
เสียใจเหลือเกินที่ข้าเสียรู้คนอย่างนี้”

เลว! ชาติผู้ร้าย!”

“อมร!” สันทึงอึง เสียงเธอสั้น หน้า
ซีดเซียว “อย่าทำฉันนักเลย พุทโธ!
ทำไมเธอจึงใช้คำรุนแรงเช่นนั้น เธอจะพยา-
ยามกับความรักอย่างนี้ไม่ได้เสียแล้ว เสียแรง
ฉันรักเธอนักหนา”

สันทึงทรวักถ่วงนึ่ง มือทั้งสองยกหน้า

“ฉันไม่รู้เลย อมร ทำไมเธอไม่บอกฉัน
เมื่อฉันบอกเธอว่ารัก ทำไมเธอไม่บอกว่
หัวใจของเธอเป็นอื่น เธอก็ไม่พูด โอ!
ถึงแม้ฉันจะเลวทรามอย่างไร ก็คงไม่ทำเช่นนั้น
ถ้าฉันรู้ว่าเธอมีใจของ น้ เข้าใจว่าเธอเป็น
อิตสระ จึงได้รักอำนาจแก่ความรัก ฉันเสียใจ
เหลือเกิน”

เธอขึ้นขึ้น “เอาเถิด อมร มันเป็นไป

พ. ศ. ๒๔๗๗

ทศวิ
๑

แล้ว ฉันรับรองจะพูดให้เขาเข้าใจ ถ้าเขา
จะหาว่าเธอทรยศต่อเขา สำหรับฉัน, อมร
กรุณาฉันบ้าง ไหนๆ ก็เย็นไปแล้ว”

“อย่าหวัง” อมร ร้องถื่น

“เขาๆ ที่รัก อย่าให้คนอื่นโกยฉันเรื่อง
ของเรา”

“อย่าคิดว่าฉันจะอยู่ด้วย ถึงอย่างไรก็
จะไปหางานออก ไปหาอำนาจแทน ถ้าเขาไม่
ยกโทษ อมรก็จะตาย แก่เทยชนะ ที่ฆ่า
ฉัน” สันคันทน์เงยบ พยายามมองหา

หนทางที่จะลดล้างความผิด อมร ร้องให้
ตลอดเวลา

“อมร เธอต้องรออยู่นั่นก่อน ฉันจะไป
กรุงเทพฯ ไปสืบหาอำนาจแทน เมื่อพบแล้ว
จะกลับมาบอกเธอ พาเธอไปส่ง”

“ไม่ต้อง ฉันไปเองได้”

“อมร, ฉันขอเธออีกครั้ง เป็นครั้งสุดท้าย
ท้าย กรุณาฉันเด็ก เธออยู่กันมทรพัย
ฉันจะไปวันไหนแหละ”

๑ ๑ ๑

อมรซ่อนตัวอยู่ในห้องทุกวัน ร้องให้
นางตายวม สันคันทน์ไปกรุงเทพฯ แล้ว สัญญา
กับหล่อนว่าจะรีบกลับโดยเร็ว ถึงแม้จะโกรธ
เกลียด หล่อนก็ยังเชื่อว่าสันคันทน์ไม่โกหก

หน้าเธอชื่อ บัทรพัยออกกระวีเรือก แต่
แกล้งเป็นผู้ใหญ่ที่นายถือ ไม่พูดอะไรทั้งนั้น
ทำงานตามหน้าที่ ทำไม่รู้เท่ากับการเคี้ยว
โคกของนายสาว ทุกคืนที่เขานอน บัทรพัย

ส่วนมทรวิงวอน ขอให้อมรไว้อ่อน ยอมคืน
ก็มิขัดข้องของแก แกร็ดสันคันทน์แต่เล็ก และ
แกล้งเป็นอมรมาก อมรไม่มีความสงสัยอะไรให้
สันคันทน์ หล่อนอภัยเธอไม่ได้ หัวใจยังแข็ง
กว่าคันทน์อีก แต่ใครจะทายล่วงหน้าได้ ว่า
วันไหนจะชนะ

สันคันทน์ยังพร้อมด้วยข้าอำนาจแทน แก่
มันเพิ่มทุกขให้อมร สันคันทน์ก็สับสนอำนาจแทน
ซึ่งมีบรรดาศักดิ์เป็น ขุนสันคันทน์ภาษา และมี
ภรรยาชื่อ จันทรี หมกแล้วลืออมรอยู่
ยังมีอะไรเหลือสำหรับหล่อนอีกบ้าง ?

“อมร, คึกเสียใหม่ เธออย่าจะกลับไป
หาเขาอีก? เขาทำงานที่ทรยศต่อเธอ
ไม่รักเธอจริง เขามีเมียคนอื่นลูก อยู่กับคน
นะที่รัก ยกโทษให้ฉันสักครั้ง ไม่ได้เกี่ยว
หรือ?”

น้ำตาอาบหน้าหล่อนโชก เสียกายตัว
เสียกายอำนาจแทน หล่อนเชื่อว่าจริง
เพราะเมื่อครั้งยังมีอยู่สืบไป หล่อนและลิลล
ไคย์อำนาจแทน ซึ่งลิลลเรียกว่า ขุนสันคันทน์

อำนาจต้องเป็นคนปล้นปล้นเต็มตัว ลวง
หล่อน ลวงลิลลี่ และยักยักกำลังอยู่กันจวนวรา
หล่อน กลับคืนสันติมาอีก

“ถ้าฉันยังไม่ชั่ว บังขลุ่ยทอง ฉันก็
จะไปชี้หน้าว่าได้ว่า เขาไม่ลือสัญญา แก่น
เพราะเธอคนเกี้ยว ฉันเลยพูดอะไรไม่ได้”

“ฉันก็รักคนอมร เสียใจมาก แต่
ฉันรักเธอ เป็นความสัจย์ ยกโทษให้ฉัน
ได้ไหม? พยายามรักฉันสักที กรุณา
ฉันบ้าง เรื่องมันก็แล้วมาแล้ว”

“อยู่ไม่ได้ ฉันจะกลับกรุงเทพฯ พรุ่งนี้
เช้า อย่าเข้าใจว่าฉันระส่ำระส่ายถึงกับยอมอยู่
เป็นเมีย อ้ายคนทรยศอย่างแก”

“ทรยศ, เธอเรียกฉัน อ้ายคนทรยศ
คุณเคืองแก่นฉันยังเสียกว่าอำนาจ”

“แน่ละ ฉันรักอำนาจ ถึงอำนาจ
จะเสียสัจย์ ฉันก็ยอมให้ได้ แต่ฉันเกลียดเจ้า
เกลียด — เกลียดเกลียด”

ทางนี้ สันติพูดขว้างในใจ เสียแรง
รักหล่อน ปรารถนาจะไต่ไต่แนบข้าง ซื่อตรง
ต่อทุกลมหายใจ แต่—หล่อนเกลียดเสีย
แล้ว หล่อนกำลังจะจากไป ข้างของ
หล่อนเตรียมไว้อ้อม หีบวางเรียงกันอยู่
ปลายเตียง อมรยืนอยู่ที่ช่องประตู สันติ

นั่งซึมอยู่ทวน โกล่กันนั้น”

“ถ้าเธอจะไปจริง ๆ ฉันจะไปส่ง - ให้
ฉันไปส่งเธอ”

“ไม่ต้อง ฉันไม่ต้องการความช่วยเหลือ
จากเธออีก พอแล้ว”

“แต่เธอจะไปคนเดียวอย่างไรได้ ถ้า
จริงเกลียดฉันก็ให้ฉันมทรพยไปส่ง”

“ฉันไปคนเดียวได้ โกล่กว่านั้นไปได้
หมกคราอย่างนั้นแล้วฉันจะประหลาดอะไร”

ความรักนั้น ท่านว่า ‘คือไฟ’ เมื่อใคร
ถูกเผาผลาญก็เฝ้าร้อน หมกสติ จากความ
ยังคิด ความรักอันร้อนและไม่สมหมาย
ของสันติ ทำให้หัวใจของเธอเดือดพล่าน

รู้สึกว่าจะเส้นเลือดแข็งพองร้อนระอุ ทนไหว
วัน? เธอสิรักหล่อน บุชาหล่อน แต่หล่อน

กำลังจะจากไป ไปอย่างไม่มีวันกลับ หล่อน
ผู้ซึ่งไต่เสียดความบริสุทธิ์แล้วเพราะเธอ มอง

ดูหล่อน “เมียเรา” เธอคิด “เมียของ
เรา ถึงอย่างไรก็เห็นเมียเราแล้ว จะปล่อย
ให้หล่อนหลุดมือไปอะไรได้” ดวงหน้า

ขาว ๆ ที่โค่นนั้น เราในสันติทันเจียนจะเย็นย่ำ
เธอลุกขึ้นขึ้น เดินไปใกล้หล่อน

“อมร, อย่าไปเลย อย่าทั้งฉันไปเลย
ฉันรักอมร”

พ. ศ. ๒๔๗๓

ทูตรัก
บ

อมรวัยมีมือเธอที่เขมมมาจับโดยแรง
“อย่าขยันทันต์ ฉันจะไป ฉันเกลียด”
“เกลียด” สันต์ร้อง “เกลียดฉัน
เธอ—เธอเย็นเมื่อยฉันนั้น ไม่ไ้ ฉันยอมให้
เธอจากไปไม่ไ้ก็ออก”

อมรสะบัดหน้า หันจะออกจากห้องไป แต่
รวดเร็วเท่าที่ความคลุ้มคลั่งจะอำนวย สันต์
คว้าตัวเธอไว้ กิ่งกลบเข้ามาในห้อง ปิด
ประตุนั้น

“ร้องไปเถิด ทูต รัก ฟูโธ่—
เมื่อยฉันแท้ๆ” เธอออกแนบ ขูพลางข่มพลาง
“กินไปเถิด เห็นอ้อยเปล่า ฉันไม่ปล่อยเธอ
หรือออมร ฉันรับแสนรัก อ่อนหวานเธอ
ไม่ฟังเสียง เธอจะหนีฉันไปไหน ฉันยอม
“ไม่ไ้” เมื่อยของฉัน” เสียงเธอสิ้นสระทาน้ำ
เสียวใจ อมรกินจนจนสุดอุทธี หมดกำลัง
อยู่ในวงแขนของสันต์ตนเอง เธอมองดูเธอ
บนย่นตาที่หลับ “ฉันจะเล่าเธออยู่กิน ไม่
ขอออกจากห้องเป็นอันขาด”

อมรกินแต่เช้าตรู่ ค่อยเล่นกายลง
จากเตียง อย่างเขาสัตว์ โดยเกรงว่าสันต์จะ
กินขึ้น แล้วการทนของเธอจะถึงเล็กเล็ก
มูบแก่งายแก่พอจะรักม ขาวของเขื่อน
ต้องสละ ถ้าฉันเรียกขยับมายกมือ สันต์

ตัวมารร้ายของเหล่าคนกระคนชน
กระป๋องเดินทางใบเล็ก ก็ยังออกจากห้อง ยาม
ปลอด ไม่มีใครเห็นหล่อน อมรรับว่าจ้าง
รถมาส่งท่าเรือโดยเร็วขึ้น ในโถงวณามา
ตลอดทาง ขออย่าให้ทางยาวขึ้น จนกว่า
หล่อนจะออกพ้นเขตคึกคักตาม

๐ ๐ ๐

๒ สัปดาห์แล้ว

อมรพักอยู่ยุดิลลิตที่บ้านถนนสาทร หล่อน
ไ้พบกันทุก ๆ คน ที่รู้จัก อำนวย—หรือ
ขุนสันต์ก็ ๖ พยายามอ่อนหวานขอคืนใจ เพื่อหวัง
จะไ้เธอกลับใจเป็นคนดี ๒ แต่อมรรู้จักโลก
ไ้แล้ว อำนวยตายแล้วสำหรับหล่อน ไม่
มีอีก หล่อนไม่รักใคร่ทั้งนั้น เกลียดโลก
เยือกชีวิต

หลวงสุพจน์ ๑ ยังเป็นมิตรกับเธอ หล่อน
มีบุตรสาวน่ารักชื่อ ประพิศ ประภาอายุขึ้น
น่าสงสาร! พอคลอดบุตรไ้ก็โดนเคียดถั่ง
แก่กรรม คุณหลวงรักลูกมาก แต่เธอ
ก็ยังหมั่นแน่น จึงคงต้องมองหาผู้ที่จะแทน
ประภาต่อไปอีก อมรนั้นเลิกสวຍ อย่าว่า
แต่คุณหลวง ลอเรนซ์ พยายามลิดลิตก็สิ้นใจ
อยู่ไม่ยอ อมรรู้จัก แต่ราคาของตัวหล่อน
หล่อนก็รู้ อมรแน่ใจว่าจะไม่แต่งงานอีก

นารว

เมษ

เพื่อหาหนังสือ อยู่คนเดียว หล่อนจึงบอกดา
ลิลลี่ ไปเที่ยวตามจังหวัด ในที่สุดก็เลยพัก
อยู่ที่เชียงใหม่

กรรมยังไม่สิ้น อมรรู้สึกท้อว่าหล่อน
กำลังจะได้รับความอับอายขายหน้า อย่างฉับ
พลัน หล่อนจะต้องเป็นมารดาของเด็กที่
ปฏิเสธในครรภ์ แค่นี้แหละชั่วชีวิต

น่าสยดสยอง อมรทวนคิดถึงสันต์ โกรธ
แค้น สันต์คนเดียว ที่ทำให้หมดอนาคต แล้ว
ยังซ้ำท้อรับยาไป วันคืนล่วงไป เวลาคลอก
ก็ใกล้เข้า จะทำอะไรอีก? หล่อนไม่
สามารถจะทนทำใจแข็ง ทำลายชีวิตอันไม่
เคยมีมานั้น ในตอนแรกจึงต้องปล่อยให้เจริญ
วัยขึ้น “มันเป็นยาพิษของเรา กรรมของเรา
ทนไปจนถึงที่สุด” หล่อนสอนใจตนเองเช่นนี้

อมรไปคลอกยศุภรที่โรงพยาบาล บุตร
ของหล่อนเป็นหญิง ผิวเนือขาวสะอาดน่ารัก
เส้นผมและดวงตานั้นดำขลับ อีกครึ่งหนึ่ง
อมรรู้ถึงสันต์ สันต์ บิดาของเด็ก บิดานี้
แม้ว่าการได้เสีย ระหว่างสันต์กับหล่อน จะมีได้
เป็นไปโดยซอซอด้วยประเพณีก็ตาม แต่สันต์
เป็นสามีหล่อน เป็นพ่อของเด็ก ลูกตัวนี้
ความทุกข์ของโลก ถึงเช่นนั้น อมรก็ไม่รัก
ลูกในใจของหล่อนช่างไม่มีว่างสำหรับสันต์บ้าง

เลย สันต์อาจพ้นภัยไปหรือ ถึงคราวก
ทะเลาะกันเกิด อมรรู้ว่าในใจนัก แต่
ความรู้สึกผิดชอบยังขับให้หล่อนต้องออกนาม
สันต์ หล่อนก็ใจ และขอขอบคุณโชคชะตาซึ่ง
นัก ที่ลูกของหล่อนไม่ทำเหมือนแซก ไม่ใช่
ผิวเนือสีดั่งสีอย่างสันต์ แค่นี้เท่านั้นแล้ว?
นับวันค่าของเด็กกำลังมีผลกับของหล่อน

อมรทนอยู่ในเชียงใหม่ จนหมดเล็ง
บุตรน้อย ชื่นวัน ลูกของหล่อนก็ขึ้นมารักขึ้น
เส้นผมอันดำก้นนั้น หยัดก กามวัยขงหน้า
อมรข้างหญิงมีอายุเป็นคนเลี้ยง เพราะหล่อน
ต้องทำงาน เพื่อหวังรายได้มาทุนเลี้ยงเงินที่
มีอยู่เพียงเล็กน้อย อมรทำงานอยู่ที่โรง
พยาบาลเชียงใหม่ จนลูกอายุได้ ๒ ขวบ จึง
กลับลงมารุ่งเทพฯ ในกรุงเทพฯ หล่อน
รับจ้างเป็นนางพยาบาลประจำของหลวงพิสิษฐ์
โอสถ นายแพทย์ผู้ชำนาญ ทั้งการโรค
ของลูกหลวง มีคนไข้เสมอไม่ขาด และอมร
ก็เป็นนางพยาบาลหน้าหวาน ลูกก็โชนใช้ยัก
หลวงสุพจน์ฯ ดิลลี้ กับพี่ชาย พากันมาเยี่ยม
บ่อย ๆ แต่ไม่มีใครทราบบว่าอมรมีบุตร อมร
ไม่เคยยอมให้ใครทราบบว่าอยู่ จึงเข้าใจกันว่า
หล่อนพักอยู่ที่สำนักงานนั้น

คุณหลวงชอบปรารภถึงเรื่องการบ้านเรือน

พ. ศ. ๒๔๗๓

ทศวิ
บุ

กับอมร อมร รู้ว่าหลวงสุพรรณ่า เป็นคนก
แต่ท่อนไม้รัก ไม่สามารถจะแต่งงานด้วย
ได้ ท่อนนั้นนำให้เธอลงทายตามลิลล
“ลิลล เป็นเก็กกินะคะ อ่อนหวาน น่ารัก
ก็ฉันรักเหมือนน้อง คุณหลวงจะทำให้ลิลล
มีสุขฉัน ก็ฉันรู้ สำหรับฉัน แม้จะเคยรัก
กันมานาน แต่ขอให้ฉันนับถืออย่างนี้เรื่อย
ไปเถิดกินะคะ ก็ฉันไม่มีความรักเหลือไว้ให้
ใครอีกแล้ว”

คุณหลวงเข้าใจเสียว่าท่อนอาวรักใครอยู่
จึงไม่ยุ่งว้ายกับท่อนอีก ในปลายนั้น
คุณหลวง กับ ลิลล ก็วิ่งมอกันเข้าโบสถ์ โดย
ความช่วยเหลือของอมร เมื่อเสร็จพิธี
เจ้าสาวทรงเข้าขอมร ส่วนเจ้าบ่าว
“ลิล, นี่ให้ฉันทำกับอมร อย่างเธอหรือ
อย่างไร?”

“โอ naughty!” ลิลลกล่าวเสียงหวาน
เมื่อเกินผ่าน ลอเรนซ์ เขามีย่นมอมา
ทางท่อน อมรส่งมือให้ เขากุมไว้ขยับแต่
เขา ๆ สายตาของลอเรนซ์ สดกับอมร นั้น
หวาน สดกับอมรซึ่งมอขลุ่ยเขาอย่างนั้นด้วย
สีหน้าถึง โศกถึงสุขซอຍกล
“ไปค้างบ้านเรากัน” ลอเรนซ์จะขยับ
กับท่อน

“อย่าขยับไหนะ เฝ้ย”
“ไปซื้อกระพวย ก็ฉันยังคิดใจโก้อยของ
แม่ขุมอยู่จนบัดนี้”
ลอเรนซ์ หัวเราะ ลิลล หันมาแตะแขนอมร
เขา ๆ
“เราจะให้เธอขมิ้มท้องงอขม อร่อยกว่า
นั้นเป็นไหน ๆ”
“อย่าลิล เกีย” คุณหลวงท้วง “น้ำลาย
ฉันจะตกอยู่แล้ว เฝ้ย”

๐ ๐ ๐
วันนั้น อมร ไปยืนกับคุณหลวง, ภรรยา
และพี่เมีย การนั่งเฝ้าเทียบยืนของลูกโอร
ท่อนเคยสนุกสนาน ล้มความในใจไว้ชั่วครว
ลอเรนซ์ขม นาน ๆ จึงจะพูดอะไรกับท่อน
สักครั้ง
“เลิสิ รู้ไหมคะ ฉันรักเฝ้ยมากเหลือ
เกิน”

“แต่คงไม่เท่ารักฉัน” คุณหลวงตอบ
หน้าตาเคย ลิลลก็ล้ามีเฝ้ยใหญ่ จนขมมัย
ในมือเธอตกลงน้ำ
“พูดอะไรไม่มาขยับ เกียกินัก”
“ความจริงเฝ้ยของไม่ตาย” อมรแย้ง
“คุณหลวงพูดถูกแล้ว”
“ก็ฉันแม่คุณ เธอ! ฉันอยากได้เฝ้ย

นารว

เมษ

แต่งงานจริงกะ เลิศ "

"แต่ไม่ใช่ฉันเข้าน้ำยวณะ เพียของเธอ
ไม่เลิกละฉันหรอก "

"ทุกใช้ เลิศ เธอขึ้นเกอยจะไม่เป็นเรื่อง
อยู่แล้ว "

"ลอเรนซ์ พอยากให้เพียแต่งงานใหม่?"

หน้าลอเรนซ์แดงเล็กน้อย

"พระทอยถูกรั "

"ฉันอยาก " ลิลลิก่อนไก "

"อย่ามาคอยแทนฉันอย่างนี้เลยระ ฉัน
ยังไม่ขอยใจเธอหรอก "

"อ้าวจริง ๆ นะเพีย ถ้าอ้าแหม!
ถ้าเพียเข็นฟสะโถฉัน ๆ รักแน่ "

ลอเรนซ์ทักใจ เกรงอมระโกรจิงเสก
น้องสาว

"ทุกคนไรนะลิล "

"ไม่เป็นไรหรอกกะ ดิฉันไม่ลือ แต่เสีย
ใจที่ภักดินรักลอเรนซ์อย่างพิชายแท้ "

"ยิ่งกว่านั้น " อมรคิดว่าถึงเวลาแล้วที่
ท่อนควรวุกให้คนเหล่านั้ตัว "อยากเห็น

ลูกฉันใหม่ลิล ? "

"ลิลเธอ " ลิลลิกวนคำ ทุกคนรู้สึก
สันทเท "

"ทุกคนเ็นถ่น ลูกใครเขาให้ละสิ "

"ลูกฉันแท้ ๆ ยังไม่เต็มสามชวย แถ

ไปกลลอกที่เข้างใหม่ " อมร พยายามวาง
สีหน้าให้เย็นปกติ หน้าสลดเล็กน้อยเมื่อพูด

ถึงลูก

"เธอใจดำมาก ที่ไม่แนะนำให้เรารู้จัก

คุณ "

"ก็อยู่ไกลกันนะ "

"สิงคโปร์ ? "

"อยู่นั้น "

"แล้วทำไมเธอมากรุงเทพ ฯ อย่างฉัน
ชักเรื่องส่วนตัวเลยนะ ถ้วนแต่พวกเรากันนั้น

คงไม่ชักใจกัน ? "

อมรเม้มริมฝีปาก ยกเช็ดหน้าขึ้นซับ

เหงื่อเกลื่อนรอย

"เปล่าเลย เขามาเสมอ แต่จะอยู่ใน
กรุงเทพ ฯ ไม่ได้ เพราะมีหุ้นอยู่ทางขัณยไค "

"เราจะไปบ้านเธอ โดยเร็วที่สุด ไปนะ
กะเลิศ พี่ด้วย ไปดูหลาน " ลิลพูด

"ถามอีกนิกเถะคุณอมร " คุณหลวง
เขี่ยขึ้นข้าง

"หลานของเราผู้หญิงหรือผู้ชาย "

อมรหัวเราะ

"ผู้หญิงกะ ไม่เหมือนดิฉันเสียเลย "

"แต่เหมือนอีกคนหนึ่ง " ลิล เข้า

๐ ๐ ๐

คุณหลวงแพทย ให้ เด็ก มาตามหล่อน ที่
บ้านแต่กลางคืน ที่ข้างคนใช้คนหนังก้าง
รออยู่ คุณหลวงกระซิบบอกให้หล่อนรีบยก
ห้องว่างด้านซ้ายสำหรับคนไข้สาว ซึ่งตกลง
จะมากลอดบุตรที่ห่าง อมรรีบทำตามคำสั่ง
โดยเร็ว ชั่วครู่ใหญ่ ๆ ก็พร้อมเสร็จ ขณะ
ที่คนไข้ของหล่อนนั่งลงบนเตียง อมรสังเกต
เห็นว่าหล่อนได้ร้องไห้มาแล้ว ขอบคายนวม
แดงเห็นฉันท

“เจ็บมากวิคะ เชิญนอนตามสบาย ก็ฉัน
จะตรวจก่อน ”

“ไม่เจ็บหรอกค่ะ ” คนไข้ตอบขณะที่นอน
ตัวลงนอน

“ คุณแม่ ”

“ อยู่ใกล้ ” หลานอายุกลางคนคอยบุตร
สาวแล้วขยับเข้าใกล้

“ นอนเสียวิคะ นี่เธอจะให้คุณแม่ฉันนอน
ที่ไหนเล่าคะ ? ”

“ ประเดี๋ยวเดี๋ยวเธอเคียงผ้าใบมาข้างตรง
นี้ ฉันเห็นะยังไม่คลอดหรือคะ คงเจ็บ
เขื่อน พักเสียวิคะได้ไหม ก็ฉันคิดว่า
คงคลอดพอง ”

“ ขอบใจเธอ ฉันจะอยู่กับคุณแม่ เธอ
ไม่ต้องเสียดใจ ”

อมรรุดขึ้น

๐ ๐ ๐

บ่ายวันรุ่งขึ้น คุณสุพรรณ คลอดบุตร เป็น
หญิง หน้าตาน่ารัก มือคุณหญิงสั่นขณะ
ที่รับหลานมาจาก อมร สุพรรณมองลูก
แล้วถอนใจ ” อมรรู้สึกสนใจที่ขี้มนัก อย่างไร
แม้ลูกคนนี้ก็มีความดีในใจอยู่บ้าง คุณ
หญิงก็อุ้มไปนอนห้องอีกไป เพราะอมร
ต้องมาเฝ้า คนป่วย และทั้งนั้นเป็นความ
ประสงค์ของคุณสุพรรณด้วย อมรรู้สึกชอบ
สุพรรณ หน้าเธออ่อนแอทุก โศก ทุกครั้ง
ที่หล่อนวางเด็กลงข้างเธอ เธอมีพิศุหน้า
ลูก กอดแต่เขาๆ น้ำตาหยดน้อยโชกหมอน
เป็นการยากสำหรับอมรรู้ไม่รู้ว่าเธอได้ ไม่
ทราบจะปลอบอย่างไรก็ สุพรรณอ่านความ
ส่งสารของหล่อนออก เธอต้องการจะปรียทุกข
ภัยใครสักคนทั้งเหมือนกัน

“ ลูกฉันสวยไหมคะ ? ”

“ น่าเกลียดน่าชังเหลือเกินค่ะ เจ้า
เสียด้วย ”

“ ฉันชอบเด็กอ้วนๆ เกยภาวนาอยู่เสมอ
ขอให้ลูกฉันอ้วนขาว สวย ” เธออุ้มศีรษะ

น้อยๆ นั้นด้วยความรัก

“ คุณไม่เหมือนคุณนะคะ ”

นารว

เมษ

“เหมือน—เหมือนจันทก์” น้ำตาลลล ค่องกลัไปกับแม่”

ทาสยไพลินลงอาบแก้ว

คุณสุพรรณหิวเรอย่างชื่นชม

“หนูของแม่ มีกรรมแต่ค่อย ๆ เทียว
นวล”

“อะไรทำให้คุณแม่ของสุพรรณเย็นอย่าง
นั้นะ ออย่าไปเมื่อมร เธออยู่ไหนแหละ แล้ว

“คุณคงมีเรื่องยุ่งใจ คิดนช่วยไ้ไหม
คะ?”

“ฟังกว่าใครผิด”
“พรวณ ยุ่งใหญ่เสียแล้ว”

“โอ! ฉันนะอยากได้ช่วยเสมอ แต่ไ้
พุกยากเหลือเกิน ไม่ใช่ความผิดของคิดน
สักนิด แต่คิดนต้องรับขาล ลูกต้องมีการม”

“สุพรรณไม่ยุ่ง คนทั้งโลกต้องเห็นว่
สุพรรณไม่ใช่คนยุ่ง คุณแม่นั้นแหละยุ่ง คุณ-
พ่อกับคุณแม่ยุ่งกับสุพรรณมากเกินไป”

คุณหญิงพิดเข้ามาในห้อง กระแอม
ไ้ยีนคำพูดขอบุตรสาวข้างเย็นแน กุสัหน้า
ทกล

“สุพรรณสองคุณแม่น้อย่างนี้?” คุณ-
หญิงค่านเสียงล้น
“คิดนฟังคำเสียชกเกยจะฟัง เพราะ

“นอนให้หลับเสียข้าง ลูกพรวณ ะไ้
มีแรง”

คำนี้สิ จึงต้องจากผัว ลูกก็เกิดมาก็จะไม่รู้จัก
พ่อ เพราะใครเล่า บอกชื่คุณแม่”

“คิดนนอนฟังกัน” สุพรรณทอย สัหน้า
ไม่พอใจ

“ทำไม แม่ผิดอย่างไ้ คนไหนผิดแน”
“น่าขน! คุณแม่ถามคิดนว่า คนไหน

“อย่าคุยนักชื่ลกระเห็นอย ไ้ไหนส่งเก็ก
มานเถอะ แม่อมร” สุพรรณกอดลูกไว้

ผิดแน คิดนไม่ลงโทษว่าพ่อแม่ไม่รักคิดน
แค่ รักอย่างผิดแน ๆ ผิดกรรมกาโลกที่เข

“ไม่ต้งเมื่อมรลูกคิดนนอนนัไ้”

นิยมชินใจกันทุกสิ่งทุกอย่าง”

เธอนั่งอยู่คุหนึ่ง ริมฝัากข้างเม้นแน

คุณหญิงนึ่ง มอญบุตรสาวอย่างเคื่อง

“พอหมอนอนดูวาท คิดนจะกลัข้าน ไ้
สงขลา”

“เมื่อจะแต่งงานกับจันทก์ ใครเป็นคน
ก่อช้น”

คุณหญิงสะคัง

“หยุดที มันแล้วมาแล้ว”

“สงขลา ไ้ทำไมสงขลา สุพรรณ

“งันสิ ถึงก็คุณแม่ผิด คุณแม่ก็ร้องว่า

พ. ศ. ๒๔๗๗

ทูตรัก

มันแล้วมาแล้ว แต่คุณแม่ก็เชื่อความสามารถ
ของทนว่าไป ไม่รู้จักเข็ด

“คุณพ่อคุณแม่ไม่เชื่อ ยิ่งขับให้ฉันรับ
หมั้นจ้านก็ สุพรรณไม่รักเขาสักนิด ไม่ชอบ
เกลียดหัวนอก หมอกลงหมาย แต่คุณแม่ก็
ภาคกัน คุณพ่อก็ทำเคียวเข็ญ ว่าเขาทำ
สวบ รวยทรัพย์ มีความรู้สูง ถูกใจคุณพ่อ
คุณแม่ ก็ฉันจำได้ คุณแม่เน้นทั้งซึ้งทั้งปลอบ”
เธอหยุดกลอนไป

“ล้มแล้วหรือคะ คุณแม่ตบหน้าकिन
วันนั้น เพราะकिनบอกว่าจะใช้คุณแม่ที่เข้
เมียร้านก็ ถ้าสำหรับคุณแม่ ต้องแข่งกับ
คุณแม่ ส่วนकिनต้องให้किनมีโอกาสเลือกข้าง
ซะ ๗ คินถูกลอย เพราะคุณแม่ว่าขืนคุณแม่
ทำในที แต่มันจริง ๗ หรือไม่เล่า?”

อมระสยกระส่าย

“किनจะไปข้างนอกสักครู่คะ”

“อย่า ไม่ท้อไป ฉันรู้เธอเกรงใจ แต่
อมระฉวีใจเธอ อยู่กับฉันอย่าไปไหน ถ้า
คินถูกใจ คินจะไปส่งชลา จะจ้างเธอเป็น
นางพยาบาลประจำ ไปนะ”

“ไปไม่ได้ คินไม่ให้สุพรรณไป สุพรรณ
ก็ต้องลยไปอยู่กับพ่อแม่”

“คุณแม่กับคุณพ่อไม่มีอำนาจแล้ว เมื่อ

ยังไม่มีความรู้ในอำนาจพ่อแม่ แต่พ่อแม่
ยกให้เขาไปแล้ว จะมาร้องอะไรกันอีก”

“พ่อยังมีหนี้สิน ไม่ได้ เป็นลูกของ
กตัญญู”

“กตัญญู” เธอเค้นหัวเราะ

“อายคำนี้ คินฟังจนเบื่อ เพราะเธอ
คำนี้ คินนั่งต้องมานอนทน ต้องจากคิน
มันไม่ให้มีความสุขแก่किनสักนิด

“เมื่อครั้งไม่ยอมรับหมั้น พ่อแม่ว่าทำ

อย่างนั้นเหมือนไม่กตัญญู พระพรต้องรับหมั้น
พระพรต้องยอมตามพ่อแม่ ถ้าไม่อย่างนั้น
พระพรก็ไม่ใช้ลูกพ่อลูกแม่” คุณแม่พ่อยัง
किनจำได้

“หรือจะหาเขาเอง ยอมมาเสียให้รู้ จะได้
ไม่เอาอะไรด้วย” คุณพ่อพ่อยังนี้ เริงใหม่?
คุณแม่ปฏิเสธไม่ได้บอกคะ คุณพ่อว่าถ้าคิน
หาเอง เช่นอันชาพ่อชาลูก ไม่ขอเกิ
ร่วมกันอีก ในที่สุดकिनก็ถูกขบีเชิกเล่นเป็นหุ่น
เพราะเธออยากเป็นคนกตัญญู”

“นั่นคานแม่หรือพระพร?” คุณหญิงร้อง

เสียงสั้น

“ไม่คำเจ้าคะ ไม่คำ คุณแม่เกิมาก่อน
รู้ดีกว่าकिन แต่คราวนี้คินว่าคุณแม่นั้นแหละ

ผิด ต้องผูกให้รู้ลึกเสียยิ่ง คินเน้นสู้อก

นาราย

เมษา

สู้ทนมานานแล้วว้า ไซ้” หล่อนส่อน “ทนๆ นั้นมันทำให้เราเย็นเครื่องชู้นรึเปล่า?”
จนแทบเย็นย้า”

“นี่ถ้าไม่เพราะคุณแม่ ทำงานก็คงไม่ รัก” คุณหญิงเชิดหน้าคากวียมอ้อนสัน
เห็นหน้าลูกนานแล้ว” “คำเด็กคุณแม่ จะทำอะไรจะอะไรก็ได้

“ไม่เห็นมีประโยชน์ คนอย่างนั้นมันไม่ ไปบอกคุณพ่อเด็กว่า สุพรรณ อีลูกเนรคุณ
รู้จักรักลูก” มันพูดอย่างนี้ ให้ท่านแข่งเด็ก สุพรรณ

“คิดเสียก่อนพูดนะ คุณแม่ทำกบิณ มันด้านเสียแล้ว”

ยิ่งกว่าทำงานก็ทำอีกมากมาย คุณแม่ยังร้อง สองแม่ลูกต่างร้องไห้ คุณหญิงลูกออก
ว่านั่นเป็นความรัก ทำงานก็ยังหมั่นแน่น ย่อม รากห้อง กวียไม่สามารถจะทนให้บุตร ได้
ต้องใช้เวลาขาดสติความยังคิดบ้าง ระลือโทษ และความรักของท่านต่อไปได้

อะไรกันนักหนา เล็ดในอกของเธ เธอ สุพรรณเอนกายลงนอน รุยบุตรน้อยที่
ก็อกรัก ทำงาน ไร้อะไร! นี่ผู้ใหญ่พรากเรา นอนหลับสบายอยู่ข้างๆ นั้น
รากก้นแท้ๆ” “แม่อมรเชิดคงไม่เคยรักช้อย่างนี้”

“ไม่ก็ต้องพูดมากสุพรรณ เมื่อแรกเจ้า อมรยาก็รักกัน แต่หล่อนไม่มีเสียง
ไม่ชอบ เจ้าเกลียดทำงานก็ เกลียดฉันตามใจ ความหลังกลานมาสู่หล่อนอีก
เจ้า พรากกลบมาเสีย จะทำอะไรอีก” “ฉันเป็นลูกคนเกียของพ่อแม่ แต่ไม่มี

สุพรรณผลุกลุกขึ้นจากเตียง มือกำแน่น ความสุขเสียเลย ยิ่งใกล้ยิ่งมีความทุกข์ ลูก
“ตามใจ คุณแม่เรียกการกระทำของ บังคับให้ฉัน พ่อมีลูกถูกพรากให้ทำกลัว”

คุณแม่ว่าเห็นการตามใจกบิณ ตามใจ ตามใจ อมรร้องอยู่บน

เมื่อกบิณไม่มีอะไรเหลือเลย ตกไปเย็นเมื่เขา “บางทีสามีของคุณจะเหลวไหลอย่างไร
น — งามก็จริง โอ๊ย! นี่ความคิดอย่างสุขุม กระมัง คุณหญิงจึงไม่ชอบ?”

รอยคอบของผู้ใหญ่ ตามใจฉันในเมื่อใกล้เสีย “เขาเหลวไหลจริง แม่อมร ทำงานก็
ควักยเขาแล้วคุณแม่ อ้ายสินสอทองหมั้น ชอบคบเพื่อน กินเหล้าเมาบ่า ล้วนแต่ทาง
ที่ผู้ใหญ่ของงานก็กลัวอย่างน่ากลัวฉวยตาย ฉวยตายทั้งนั้น”

พ. ศ. ๒๔๗๗

ทตวิ

“ถ้าอย่างนั้น ——”

เธอได้ ฉันจะพยายามรักเธอ —— เพื่อเห็น

“แต่เธออย่าท้อถอย” คุณสุพรรณ

แก่ลูก เธอไม่มีลูก ไม่รู้ว่าลูกนั้น เรารักเพียงไร”

สอ

“มันเป็นความผิดของเธอจริง แต่ไม่เท่าผู้ใหญ่ของฉัน พ่อแม่บอกฉันว่าเธอก็ สยแล้ว คราวแล้ว ถึงแก่กตัญญูให้ฉันยอมแต่งงานเมื่อเห็นเขาคือ ก็ต้องกักกันตลอดไป”

“แค่เธอคงฟังมาซุกซน”

“เปล่าเลยเมื่อมร เขาเข้ามาแต่ไหน แก้วแล้ว เงินของเขา ยศศักดิ์ของเขา นั้นล้นมียกไว้ไว้ คุณพ่อก็เห็นเสียว่า การเป็นเจ้าชู้ มันเป็นธรรมชาติของคนหนุ่ม คุณแม่ก็ว่าอายการกินการเล่น มันต้องมีบ้าง เพราะเขาเป็นคนโสด ฐานะเมื่อมร ท่านรู้มานานแล้ว แต่เขามั่นใจใคร่ขวัญ พุกโซ ท่านขายฉันแท้ ๆ”

“อย่าพูดอย่างนั้นล่ะ แรงไป”

“ไม่แรง เมื่อมร ไม่แรงเลย นึกถึงฉันบ้างสิ โซ! เมื่อวันแต่งงาน เป็นลมถึงสามพัก นอนร้องไห้แทบทุกคืน ฉันไม่รักเขาเลย ไม่รักกินนึกก็ขยแค้นความสัสย์ ถึงเมื่อครั้งท้องก็ไม่น่ารัก”

เธอกำลังมองขมขื่น

“แต่เดี๋ยวนี้ ฉันคิดว่า ฉันพอจะให้รัก

อมรหลายคำ ถ้าเมื่อไรไม่รู้รัก ไม่มีลูก สุพรรณว่าหลานไม่มีลูก ไม่รู้จักความรักที่มีต่อลูก โอโย! มันบอกหัวอก แทบทนไม่ได้

“ฉันรักกัน” เธอก็มีลงรอยหน้าอ้อย ๆ “ฉันต้องให้ลูกมีความสุข มีพ่อ ใดเห็นความรักใคร่กลมเกลียวระหว่างพ่อ กับ แม่ ไม่ใช่เกิดมาสำหรับพึ่งค่าเหย้าเรือน หรือได้ชื่อว่าไม่มีลูกไม่มีพ่อ”

“ลูกไม่มีพ่อ” อมรทวนในใจ เธออีกแล้ว หล่อนรู้สึกเสีย ราวไปทั่วอก หนูลองหลานเล่า เกิดมาตั้ง ๔ ปีแล้ว แต่ไม่รู้รักพ่อ ไม่เคยเห็นหน้าพ่อสักครั้ง เวียกใดแต่แม่ คำว่าพ่อก่อนไม่เคยรู้จัก ไม่เคยเวียก กรรม! ใครเล่าผิด?

“ถึงงานจะชั่วช้าเพียงไร ก็ให้เธอว่า เป็นพ่อของหนู”

“ฉันรักลูก ฉันต้องให้อภัยงานชั่ว ฉันไม่เคยรักงานชั่วเลย แต่เมื่อเห็นหน้าลูก ก็คิดถึงเขา สงสารเขา ถึงอย่างไรก็ไถ่ถอนตัวมาด้วยกันแล้ว” เธอถอนใจ หดขม

“เมื่อลูกเปลี่ยนใจฉันใด ก็คงเปลี่ยน

พ. ศ. ๒๔๗๗

ทศรัก
๒

หล่อนลุกขึ้นจิกแรงเปลี่ยนผ้าให้เค็ด สุพรรณ
มองก้วยความพอใจ

ขณะที่ได้เกิดวัยปรานนม สุพรรณก็
เอ่ยขึ้นอีก

“ใคร ๆ เขาว่าเขารักฉัน พ่อรัก รัก แม่
รัก รัก พี่น้องคุณยายคุณย่ากว่ารัก แต่คุณ
ทำกับฉันเด็ก” เธอว่าพัน

อมรอันหายใจ

“เขายังคงให้ผมสิ พ่อมีลูกก็ยังรักให้
ทั้งสิ” หล่อนหัวเราะเสียงเย็น

“คุณพ่อคุณแม่ท่านว่า งานนี้เหลือใจ
‘เด็กยังมีนเสียเด็กพรหม พ่อแม่จะเลี้ยง’
แค่เมื่อฉันปฏิเสธ ท่านก็ว่า ‘เรารักกันยิ่ง
กว่าพ่อแม่ สุพรรณ เคยวันลูกรักผมมากกว่า
พ่อแม่ยังเด็กเถลไถยวี่’ แม่อมรเธอเห็น
ว่าทอง่ายไหม ?”

อมรนั่งเฝ้ามองเธอด้วยความสงสาร

“ฉันถูกพรากจากงานนี้ ถึงแม่เวลาฉัน
จะไม่รัก แต่ก็รู้ว่าพ่อแม่ฉันทำไม่ถูก แต่ฉัน
น่าจะทนกับสิ่งต่าง ๆ ยอมมากกว่าท่านได้”

เธอขมมือเสียดมยุหรน้อยเข้า ๆ

“ฉันไม่รักผัวยิ่งกว่าพ่อแม่หรอก แม่

อมร แต่—ฉันรักหนู ลูกของฉัน เพราะ
ความรักหนู ฉันต้องยอมให้ท่านว่ารักผัวยิ่ง

กว่าท่าน ฉันจะกลับไปสงขลา ไปทำงานนี้
ไปบอกเธอว่าฉันยกโทษให้เธอ บอกว่าลูก
น้อยยาก ๆ ของเราล้างขยับให้เธอแล้ว”
หน้าทศรักมองของเธอเปลี่ยนเป็นยิ้ม.

“และถ้างานนี้รักลูก ทำไมงานนี้จะ
กลับเป็นคนที่ไม่ได้ งานนี้รักรักลูก. ฉัน
รู้” เธอออกกบฏกระซิบ “พ่อของหนูเขาคง
รักหนู กวงใจของแม่ ช่างเหมือนงานนี้
ราวกับถ่ายแยบ”

นัยน์ตาอมรที่เป็นประกายแล้ว กลับเหลือ
น้ำตาอีกครั้งหนึ่ง

“สันต์เล่า ? สันต์ไม่รักลูกเถยวี่ ? เป็น
ไปไม่ได้ สันต์รักหล่อน สันต์เป็นคนอ่อนโยน
สุภาพ ความหลังที่เลวร้ายมันต้องเป็นความ
ผิดของหล่อนก้วย ยักษ์ ในหัวใจของอมรไม่
มีอำนาจ ไม่มีลิลลิต คุณหลวง ทวีลธเรนซ์
แต่มีสันต์ ภาพในย่านที่ชนกลืนเค้นกันใน
สมองอย่างชัดเจน อาการที่สันต์วิ่งวนขอ
ความรัก อาการที่เธอสารภาพในเมื่อได้กระ
ทำผิด หน้าอันซีกเขียวของเธอ น้ำเสียงที่
สันต์ด้วยความเสียใจ ออกเอ๋ย ! กับอมรกระทำ
อย่างไรก็ได้”

“ไปสงขลาอีกฉันนะเมื่อมร นึกเสียว่า
ไปเถยว ฉันจะให้คำช่วยการเธอตามแก่ะ

นารา

เมฆ

เรียก ขอยก้วยกันเพียงเดือน ๒ เดือนก็ไม่ว่า”

อมรรักษ์เธอเขา ๆ

๑ ๑ ๑

ตลอดคืนนั้น อมรไม่ได้อหลับสักขี นอนทำขบเพดาน ใจข้ามไปนึกถึงลูก วันนั้น

เวรของหล่อนที่ระตืออยู่เล่าสู่พรหม เพราะคุณหญิงไม่ค่อยสบาย และกลียไปพักที่บ้านอีกสามวันสุพรรณก็ระตือบ้านไคแล้ว หล่อนจะไปสงขลา ไปหาสามีผู้มีความประพฤติเหลวไหลน่ารังเกียจ สุพรรณยกโทษให้สามี โดยเห็นแก่ลูก หล่อนเล่า? อมรเองเล่า? สันตสิริกหล่อนพยายามเอาใจหล่อน และความรักของสันตสิริกเนื่องมาจกความรัก สันตสิริกเห็นหล่อนเพราะรัก—ແ่่นรัก มันต้องเห็นความผิดของหล่อนด้วย จะโกรธ สันตสิริกอย่างไรหนักหนา.

“เราจะไปสงขลา แล้วจะไปนั่ง ไปเพื่อให้ลูกรักกับพ่อ” อมรนึกไป “แต่ — ก็ถ้าสันตสิริกตกใจจากหล่อนเสียแล้ว มีภรรยาใหม่ และ มีลูก? มันเห็นความผิดของเรา ลูกก็จะอาภัพอยู่”

สันตสิริกเห็นโศก แต่ความโกรธแค้นต่อการทุพพินของหล่อน สันตสิริกไม่รู้ว่าเห็น

บุตรของคนที่ได้ หล่อนจะทำอย่างไรก็ หล่อนไม่มีความกล้าพอที่จะเผชิญหน้ากับสันตสิริก วิตกแต่ว่าสันตสิริกใจเย็น จะยังขัดแค้นหล่อนยิ่งกว่านั้น ถ้าหากสันตสิริกมรยา อมรเอ๋ย!

เจ้าจะกลับไปสู้หน้ากับหญิงนั้นเที่ยวหรือ?

๑ ๑ ๑

อมรกับบุตรน้อยได้มาสงขลาพร้อมกันสุพรรณ เจ้าคุณและคุณหญิงพยายามทุกทางที่จะเห็นบุตรสาวไว้ แต่ไม่เ็นผล ด้วยคุณสุพรรณยังใจแฉะแฉะเสียแล้ว.

“ศักดิ์ศักดิ์นั้นเมื่อมร พ่อแม่ระอยู่กันฉันจนกระทั่งทุกวันนี้? พ่อแม่อยู่ฉัน แต่ก็อยู่กันเล่า? จะไม่ให้เด็กพ่อของแม่อย่างเที่ยว?”

เด็กน้อยอายุ ๓ ขวบ นั่งฟังอย่างตั้งใจ หนูชอบบุตรน้อยของสุพรรณมาก สุพรรณสอนให้เรียกหล่อนว่า “คุณน้า”

“คุณน้าไปไหนล่ะ? ขึ้นยศ หนักจัง” มีน้อย ๆ คบกันด้วยความรักใจ.

“หนูเล็กชอบอะไร? น้าระพาน้องไปหาพ่อเขา”

“หาพ่อ” หนูเล็กทวนคำอย่างไม่เข้าใจ “แม่, แม่หาพ่อด้วย?”

อมรอกลกล น้ำตาไหลพราก หนูเล็กยังประหลาดใจหนักขึ้น นัยน์ตาคำถามเด็กกว้าง

พ. ศ. ๒๔๗๗

ทศวิภา

“คุณน้า แม่ชื่อนไม้เกะ แม่ทิวข้าวคะ”
คุณสุพรรณเดินหน้าไปทางอื่น ทิ้งเธอ
กับอมรบนั่นคนคล้ายคลึงกันมาก หนูเล็กเป็น
เด็กช่างพูด ช่างประจบ พยายามหาเรื่องพูด

กับมารดาและสุพรรณไม่หยกหย่อน

“คุณน้า แม่ชื่อนไม้เกะ คุณแม่หนูไมะ
น้า หนูยกแม่ หนูไม่ยกคุณน้า”

“มานั่นหนูเล็ก น้าไม้เกะก็หุรอก” หล่อก
กระซิบ

“คุณแม่ก็คิดถึงคุณพ่อ”

“คุณพ่อ” คำน้อยๆ ขมขื่น หนูเล็ก
ไม่เคยมีความรักในเรื่อง ‘คุณพ่อ’ เสียเลย
สุพรรณออกเกลี้ยกล่อมตัวเองที่พลั้งปากไปเช่นนั้น

อมรถอนใจใหญ่ พยายามกับความโศก
ให้สั้นไป

๐ ๐ ๐

จำนงค์สามีของสุพรรณ เป็นคนรูปร่าง
สะสวย ร่าเริงไปรุ่ง ใจก็ รักสนุก จำนงค์
คิดถึงเมื่อเห็นสุพรรณขึ้นบนโถมา พร้อมกับ
ทหารอยู่ในอ้อมแขน เมื่อได้สติก็วิ่งมารีบ
โอบทั้งแม่และลูกไว้ในอ้อมแขน

“สุพรรณ, เธอกลับมาหาพ่อน?”
สุพรรณซบหน้าลงกับอกสามีสะอื้นเบา ๆ

เธอขบขลุบ รุญกรรพาค้วยความรัก

“ใจอะไรเช่นนั้น แม่คุณ พี่แล้วเธอ
ยกโทษให้พี่ อย่าร้องไห้ รักพี่นะ พี่
จำนงค์คนใหม่ จำนงค์ ที่รักรักลูกรักเมีย
ก็แล้ว”

เธอเงยหน้าขึ้น เห็นอมรกำลังขมขื่นอยู่ท่าม
กลางหทัย

“นี่ใคร สุพรรณชอบรักพี่?”

สุพรรณเงยหน้าขึ้นขมขื่นสามี
“แม่อมร มานี่เด็ก นี่ใจเล่าจำนงค์ของ

ฉัน จำนงค์เมื่อมรพระพิทกกับเราสักเดือน ๒
เดือน ในฐานะเพื่อนรักของคิดฉัน”
จำนงค์รีบไหว้หล่อน หันไปจับมือหนูเล็ก
หนูเล็กก็ก้มหน้าก้มตา

“คุณแม่ ใจไม่รู้ ไม่ใช้คุณหญิงซัก-
หน่อย”

“หนูเล็ก ไปกรวยสวบ ๆ ถอดชุดคุณ
เสียลูก”

หนูเล็กว่าง่ายเสมอ เธอตรงเข้าถอดทำ-
นงค์ แล้วซบหน้าลงกับอก

“คุณหญิง หนูมีคุณหญิงแะรัง หนูยกคุณ
หญิง แม่ยกคุณหญิงไหมคะ?”

“ช่างพูดแท้ อีกหน่อยหนูของเราจะได้
พูดแข่งกับหนูเล็กของเธอละคุณอมร”

๐ ๐ ๐

นารว

เมษ

จำนงค์พารวชา บุตร อมร และลูกของ
 หล่อน ไปเที่ยวตามที่ต่าง ๆ อยู่ไครว
 เกือบเสมอมรกับชกาสีพรวณ สีพรวณเสีย
 ใจมากที่หล่อนไม่ยอมรับเงินที่เธอให้ เพื่อทด
 แทนกับความดีของอมร เธอให้ห้อยคอรูป
 หัวใจเล็กน่ารัก ขอบฝั่งเพชรรูป เป็นของ
 ขวัญแก่หล่อนเล็ก ก่อนวันกำหนัดไปนั่งเพียง
 วันเดียว อมรได้พบกษัตริย์ชายหนุ่มของ
 สันต์ ที่กลางสงขลาโดยเฉฉอย
 ข้าราชการปล่อยห้อยของลงกับพณณน

“คุณอมร!” แกร้งเรียก ทรงเข้า
 กอดหล่อนแล้วร้องไห้ อมรเองก็ไค่คอสัน
 “พุทไธเฮ้ย! ก็กลัวจะไม่ไค่พอกันอีก
 แล้วทนนหัว นึกคุณไปอยู่ในมาเล่า?”

“ไหว้คุณยายเสียหน่อยเล็ก ข้าราชการคุณ”
 “ลูกของคุณ” ข้าราชการย่นเด็กไป
 อุ้ม หนเล็กไซ้มีน้อย ๆ ลอยหน้าลอยเสอแ
 เล่น ข้าราชการพิศค้อยครุใหญ่

“ลูกคุณสันต์! เจาแม่เจ้า เหมือนคุณ
 พ่อรวากเลยได้” แฉกชชายผ้าหม่ขิ่นเช็ด
 น้ำตา

“คุณสันต์คงแทบใจชาก ถ้ารู้ว่าลูกนำ
 รักอย่างนี้ แล้วเธอไม่มีโอกาสไค่พยเห็น
 กรรมของเธอ”

“ข้า—”

“เมื่อวันคุณหนีมา คุณสันต์แทบเป็นบ้า
 เธอออกตามทุกหนทุกแห่ง ไปกรุงเทพฯ
 ไปสิงคโปร์ แทบไม่เป็นคน พุทไธ! นำ
 สงสารเหลือเกิน งานการเธอไม่เอาธุระ ชอบ
 เทยวงงตามทสังก แฉมร้องไห้”
 อมรกำมือแน่น นัยน์ค้ายอขยู่ที่ลูกน้อย
 “ทุกคน เธอต้องเข้าไปในท้องที่คุดเคย
 พัก ไปนั่งบนเตียงนัยน์ตาเหม่อลอย คุณ-
 สันต์ผอมมาก”

อมรถึงบุตรมากอด น้ำตาไม่มีสักหยก
 แต่ในหัวใจนั้น ปวกร้าว แทบจะแตกแฉะออก
 เป็นเสียง ๆ

“คุณสันต์มาสงขลา พักอยู่เกือบอาทิตย์
 แล้ว ไปขยัคคินเด็กคุณ พุทไธ! เสียแรง
 เธอรัก”

อมรไปกับข้าราชการจนถึงบ้านพัก ทลอด
 ทางที่ไป ภาพของสันต์ ลอยเด่นอยู่ตรงหน้า
 หล่อนเห็นเธอผอม ขยับขีค มองก็เธออย่าง
 วิงวอน อมรขยั่นนัยน์ตา ภาพนั้นทหายไ
 ข้าราชการนำอมรไปที่ห้องนั่งเล่น ยืนยง
 หล่อนไว่ ปากก็ร้องเรียกสันต์
 เสียเผเท่าหนัก ๆ ไกลเข้ามา อมรไ
 เก้น กอดลูกไว่แน่น

พ. ศ. ๒๔๘๓

ทวิภัก

“มานแน คุณ นมิม้องคัมผาก”
แกหลักไปเสียทางหนึ่ง อมรยื่นขันเข้า ๆ
หนูเล็กทำขันทาโคมของสุนัข มือน้อย ๆ
กึ่งชายเสื้อมารทาไว้แน
สันคยบั้งง

“คุณอมร !” เธอร้องเสียงแหบ
อมรพกไม่ออก ไท่แกมของสุนัขคงอยู่
นัยนคาของหล่อน นัยนคาเท่านั้นที่คยบั้ง
เธอ แก่สันคไม่เห็น นัยนคาของเธอพว่า
เธองง เธอจึงกยหนูเล็กกยความสนเทห์
“คุณสันค ทำไมไม่ไปทาถู” ขำทพย
เกื่อน น้ำคาของหญิงชราไหลลงไม้ฉากสาย
แกรกเกียนกัท พอลูก ตัวเมีย เขามาพกกัน
ขำทพยน้ำตนออกไประกห้อง แม้จะมี
น้ำคาโทรมหน้าแกกยข้มได้ แม่นมที่ซอ
สคยข้างก็อะไรเช่นนี้ !

สันคเดินไปทาหนูเล็ก ยนมือไปรับ
“คุณยงใช้ไหมคะแม่ ?”
อมรถอนใจ มอญกยหน้าอันซบซนคยของสันค
สันคกยคยครนอยไว้กยออก น้ำคาทกลอ
อยู่ น้ำคาของลูกผู้ชายแท้ ไท่ซมออก
มาเป็นทาง เธอซบหน้าลงกยคยครนอย ๆ
“แม้กะ คุณยงอ้อน คุณยงไม่ยักท
กะ ?” หนูเล็กยกมือขยนคยหน้าเธอ

อมรทกยถลงในทาคุกเข้า มอญกย
บคหน้า ครัวใหญ่หล่อนเงยขย หนูเล็ก
มอญกยหน้าของคยทงสออย่างพิศวง
“แม้กะ คุณยงไม่ยักกะ แม่ไม่ยักคย
ยง ไปคยคยงไปกะแม่”

“เล็กของแม่” เธอสอ น้าเสียงซา
เป็นระบะ
“กรวยลงเสียลูก กรวยททา น้แหล
คยพอ”

หนูเล็กทำทามอย่างเก็ดว่าง่าย
“หนูก็มีคยพอ ยูกคยพอกมีคยพอ
เชิงเงย”

น้าเสียงของลูก อากาทกเก้นอัยแสง
ความคยใจเมื่อรู้ว่ามีคา มันเข้าไปรยควน
ประสาทของอมร หัวใจของหล่อนยังเก็ด
ความยวกร้าวสยเสีย และพรอมกนนั้น
ส่วนทงกยรู้สคยข้มซนอย่างคยประหลาด

มันเป็นความคยคยของหล่อนมาก แรงกว่า
ของเธอ อมรคยคยเช่นนี้ หล่อนสคยระ
สารถาพ ขอขย วิงวอนให้เธอยกโทษ
อมรขยขย เก้นไปทเธอขำ ๆ สันคย
หน้าขยคยหล่อน คยอยู่ในอากาเงยขยกรย
“สันค ยกโทษให้อมรกย” หล่อน
กล่าวเขา ๆ “อมรไม่รักเธอเมื่อก่อน แก่

นารา

เมฆ

รักในเวลา^{นี้} รักเมื่อเห็น^{กัน}กันคำ^ๆ ของ
ลูก”

“สันต์—ถ้า—ถ้าเธอ^{ยัง}รัก^{อมร} ยัง^{ปราณ}
อย่าง^{เก่า}ก่อน อมร^{จะ}อยู่^{ด้วย} ะ^{เป็น}ภรรยา
ของ^{สันต์}กัน^{ตลอด}ชีวิต”

คำ^{วอน}ของ^{หล่อน} สันต์^{อยู่}ใน^{ใจ}ของ^{เธอ}
มัน^{ใจ}ใจ^{รู้สึก}ซาบ^{ซึ้ง} แม่^{คุณ}เอ๋ย! สันต์^{รัก}
หล่อน^{เสมอ} รัก^{แต่}แรก คง^{รัก}อยู่^{ใน}คน
และ—ยัง^{จะ}รัก^{เสมอ}ไป^{ตลอด}ชีวิต^{นี้} แต่^{เธอ}
พ^กไม่^{ออก} ความ^{ทน}ทน^{ใน}ใจ^{นี้} ความ^ขข
ย^{ิน}ก[ิ]ท[ิ]ไ^คของ^{รัก} ประ^คท^วง^คา^กว^งใจ^ถล^ยคน

ความ^อม^มอก^ทรู้^{ว่า}เธอ^{มี}ลูก^{น้อย} มัน^{ทำ}ให้^{เธอ}
อา^ปาก^{ไม่}ขึ้น มัน^ขย^{ให้}ล^{ู่}มี^{เสียง}หน^{หาย}ไป^{สัน}
มือ^{หนึ่ง}ก^อก^วร^รย^าย^อก^{รัก} อีก^มือ^{หนึ่ง}
โอบ^{ลูก}น้อย ข^ยค[ิ]ระ^{ของ}เธอ^{ลง}ท^วาง^{กลาง}
ของ^{รัก}ทั้ง^{คู่}แน^บแน^{อยู่}ท^วาง^ทรวง^{อก} น้ำ^{ตา}
ของ^{เธอ}เอ^อย^กข^{ู่}ม^{ู่} สันต์^ถน^{ใน}ใจ^{ยาว}ก^วย^{ความ}
สุข!”

“๓ บ^ยท^{จาก}คน^{รัก} อมร^{ต้อง}ซ^{้ำ}ใจ^{เพราะ}
เขา^{เป็น}อน^เ เก^ยย^๔ บ^ยท^{จาก}คน^{เกล}ย^ยก^{แต่}
แต่^{เธอ}ก็^{ยัง}ซ^{ื่อ}ตรง^{ยัง}ก^วร^ดา^มร^{อยู่} สันต์!
พ^ยอ^ยก^{ชีวิต}ของ^{เมีย}!”

๑ ความรักคน ดนโย เกกไช่อัน
หรืออยู่กิน ชินกมล รนจำเ

เพราะโฉมชื่น เลิกชวน หวนเสน่ห์
ยังดมเด ไม่รู้จัก ความรักเอ๋ย ๑

พระศรี นพนธิ

นาง.....

ตอนที่ ๑

๑

นางในรูป

ในคราวที่ราชทูตมัมัยสมาคมออกตลอด-
เทอร ในการแข่งมาประจายพุทธศักราช ๒๔...
นั้น ชื่อของรองอำมาตย์เอก สรรค วรวิมล ผู้
มีตำแหน่งเป็นอัยการจังหวัดนครพนม ก็
ปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ เพราะ
เหตุเขาถูกตลอดเทอรที่หนึ่ง ไร่ยบรางวัลเป็น
เงินจำนวนถึง ๓๖๐๐๐ บาท

ลักษณะของเขามีโชคชัยมน เทาที่
เห็นได้ ในหน้าหนังสือพิมพ์บางฉบับ ทำให้
มีผู้ออกปากกล่าวขวัญกันต่าง ๆ นานา บาง
คนก็ว่าเหมือนเงาะ บางคนว่าเหมือนหัว
กะโหลก และบางคนว่าเหมือนแมวกวัก!

แต่ถึงลักษณะที่ปรากฏใน ภาพถ่ายจะเป็น
อย่างไรก็ตาม ชื่อรองอำมาตย์เอก สรรค
ไว้ ก็อยู่ข้อมือริมฝีปาก ของคนทั้งหลาย หลาย
วัน เฉพาะอย่างยิ่งปากของคุณแม่ที่มีลูกสาว
เคยใหญ่พอที่จะมีเรือนได้แล้ว และปากของ

แม่หญิงที่คุ้นแม่ล้มคิกระปลัดผิง หากเจ้า
ตลอดคองคิกอยู่กัน วันทีระ ปลัดผิงตัวเอง!
แม่หญิงเหล่านี้นักชกชกจะให้หน้ากระตาม
หนังสือพิมพ์ เฉพาะ ที่ มีรูป นาย สรรค ติค อยู่
กลายเป็นกระแวงเสียจริง ๆ 'จะใคร่รู้กันสัก
ทีว่าอีกาคันหน้าตาเป็นอย่างไร?'

บางคนก็ว่า 'อยากเห็นนัก คนอะไรเกิก
มากระหือหร่านนี้!'

ข่าวอันนำมาซึ่ง ความคันเค้น กระจายไป
ทั่วพระราชอาณาจักรประมาณเดือนเศษ แล้ว
ก็เลยหายไปโดย ที่ผู้เอาใจใส่ทั้งหลาย มิได้
เห็น แม้แต่เงา ของ รอง อำมาตย์เอก สรรค
เพราะเหตุ ที่เขาผู้ใดเดินทาง กลับไปยังนคร
พนมใน ๒ วันรุ่งขึ้นจากวันสำคัญ พร้อม
ด้วยรถเพียชขนาดเล็กลำหนึ่ง

ใช่จะเป็นด้วยความเห่อ เพราะเกิกมา ไม่
เคยได้เงินมากเท่านี้สักทีหาไม่ ที่รองอำมาตย์
เอก สรรค ติคปล่อยตัว ให้กวน เป็นเจ้าของ รถ
เพียช นาย สรรค เป็นคนผู้มีความกระตือรือร้น และ

ดอกไม้สด

เมษ

มีหลักทรัพย์ที่เย็นพื้นดินเป็นราคา ไม่น้อย
กว่าจำนวนเงินที่ไถ่จากรางวัลลอตเตอรี่ แค
ถึงกระนั้นก็อาจกล่าวได้ โดยไม่ผิดว่า ถ้า
เขามีใช้ไถ่เงินมาจากการเสี่ยงโชค เขาคง
ไม่เสียเงินจำนวน ๑๒๐๐ บาท เพื่อซื้อรถก
วอนเพียงคันที่เขาซื้อแล้ว ถึงแม้ว่าเพื่อน
ผู้หนึ่งไม่สู้ยิบตาของเขา จะลงกรวยเท้า ช้อนวอน
ให้ซื้ออีก

“กันร้อนเงินจริง ๆ สรรคเฮ้ย!” พ่อ
เพื่อนนั้นกล่าวเมื่อได้เชิญให้สรรค นั่งรถ ออก
จากสนามม้ามาอีกชน ประมาณสัก ๑๐ นาที
“ถ้าแกไม่ช่วย กันเห็นจะต้องออกจากงานแน่
อย่างที่จะแจ้งเข้ากระทรวง ทว่ากันเองจะไม่เป็นไร
หรือ กงสารแก่คุณแม่ ถ้ากันเห็นอะไรไป
ละก็ ท่านหมกพิพงท์เดี๋ยว”

“สมมุติว่ากันไม่ถูกลอตเตอรี่วันนี้ หรือ
ถูก แต่กันอยู่กันคนพเนม แกจะทำอย่างไร?”
สรรคถาม

“เรื่องมันเป็นอย่างนี้——” พ่อเพื่อน
ตอบภายหลังที่หาเสียงออกอีก เหมือน กรวกติก
คือ “รถคันนี้กันซื้อเข้ามา ๑๒๐๐ กัน
อยากจะขายให้ ไต่เท่าทุน แต่คนที่เขาจะซื้อ
เขาคือ ๘๐๐ พิไร รถยัก ๆ แท้ ๆ แก
พึงเสียงเครื่องมันเงียบสนิทที่ใหม่ละ คกลง

ก็ยังเกยราคากันอยู่ ถ้าไม่แก้ ขอดทรวง ๆ
กันก็ต้องขายเท่าที่เขาจะซื้อ แต่เมื่อแกม
โชคก็ เขาก็คอยกันมานานแล้ว เงิน ๔๐๐
บาทนั้นกว่าให้แกเพื่อนเถอะ”

เมื่อเฮ้ยถึงเพื่อน สรรคผู้มีความรักเพื่อน
ประจำอยู่ในสันดาน ก็ไม่มีอะไรขัดแย้งต่อไป
ถึงนั้น วันรุ่งขึ้นสองสหายก็ทำการซื้อขาย
และโอนทะเบียนรถกันเสร็จสรรพ แล้วรถ
ยนตร์กันนั่งรถไฟออกเดินทางไปยังจังหวัดนคร
พนม

ถึงที่อยู่อแล้ว ความคิดข้อแรกของ สรรค
ก็คือ เรียบผู้มีความรู้เท่าที่ทะเลาะได้วาทก
สุดใน จังหวัดนี้ มาตรวจ คุเครื่อง และ ทำ ความ
สะอาดให้ตัวรถ ถึงเวลานั้นสรรคจึงรู้สึกว
นออกจากการไต่เข็นเจ้าของรถยนต์ อยู่นัง

พาเอาเสื้อฝน เข็มฝอยสำหรับเย็บผม และ
ฟิล์มถ้ายรูปมาให้สรรคได้เข็นเจ้าของอีก ถ้วย
เข็มฝอยกลอยขึ้นพรมมเทาเหยียบ ฝล
ถ้ายรูปปล้างแล้วอยู่ในกระเป๋าสีเสื้อฝน ส่วนเสื้อ
อยู่ใต้เข้านัง

ถ้วยความคะนองของกันนั้น และถือ
วิสาสะว่าเป็นเพื่อนสนิทพอที่จะ สอดรู้ ความ
เย็นใจของเพื่อนและสอกล้อได้ สรรคได้ก
การอภัยจากฟิล์มเหล่านันทุกแผ่น รวม

พ. ศ. ๒๔๘๗

นาง.....

หมดด้วยกัน ๗ รูป เลบเป็นเหตุให้เกิดผล
ประหลาดมหัศจรรย์

สรรพโคเห็นภาพผู้หญิงคนหนึ่ง^๑ในรูป ทั้ง
๗ แผ่นนั้น เป็นผู้หญิงสาวรุ่นกำกัถ สวม
เครื่องแต่งกายแบบไทยทุกรูป แต่ท่าทาง
ต่าง ๆ กัน แสดงให้เห็นได้ว่าถ่ายในวันเดียว
กัน— เจ้าหล่อนนั่งพับเพียบเก้าอี้บนสนาม
หญ้า เจ้าหล่อนนั่งห้อยเท้าอยู่บนชั้นบันได
เจ้าหล่อนนอนพิงพนักกระดานเก้าอี้ เจ้าหล่อนอุ้ม
เด็ก เจ้าหล่อนยืนหันหน้าตรง หน้าข้าง
หน้า ๓ ส่วน ทุก ๆ หน้างามเสมอกันไม่ยิ่ง
หย่อน หมกโคง ทาคม ผมหักศก วิม
ผปลายางขมเขยแหม่นระพุด ทุก ๆ ท่า
นำเอ็นกไม่ชักเขิน—ใคร? —ใคร? ผู้
หญิงคนไหนใคร? สรรพโคอยากจะ ‘ฟัง’
และ ‘เพ่ง’ ก็อสังเวียนพิเศษให้ทันโคเห็น

ทางไปกรุงเทพ ฯ ะโครู้กันว่าผู้หญิงคน
นั้นเกลียดกับเจ้าของระดอยอย่างไร

เขียนจดหมาย! คำนี้สำหรับสรรพโค มี
อุทธะโคชเท่ากับคำ ‘น้ำสมชกเกล็ด’ ถึง
กระนั้นสรรพโคถึงทนให้คนใช้ขึ้นจักรยานไปซื้อ
กระดาษและซองจดหมายที่ร้านในกลาง มิ
ทนเข้าในระหว่างที่คนใช้ยังไม่กลับ สรรพโค
ถึงกับฉวยกระดาษฟาง มายืน ลูบ ๆ คลำ ๆ อยู่

ที่หน้าโต๊ะเขียนหนังสือ แล้วทำเหมือน
ระบิบนสอด้วย

และ สรรพโคเขียนจดหมายโดยไม่แสดง
ความคิดในเรื่องรูปร่างกัน เขาไม่ได้บรรยาย
ว่าเขากริปแผ่นละกี่ครั้ง และครั้งหนึ่งเขา
เปลี่ยนอิริยาบถท่า เขาบอกแต่ว่าเขากริป
จากฟิล์มแล้ว เห็นเป็นผู้หญิงหน้าตาหมก
ก ‘หวานใจของแกหรือ?’ เขาถามแล้ว
โผล่ต่อไป ‘กันแสดงความคิดกับัย การ
มีเมียสวยจักเป็นลาภอย่างหนึ่ง’

๗ วันโดย อาภาชยานสำหรับเดินทางไป
๗ วันสำหรับเดินทางมา ๕ วันสำหรับความ
โอเอ้อของเพื่อน รวมเป็น ๑๕ วัน แต่สรรพโค
รู้สึกเหมือนเขาคงคอยอยู่ ๑๕ เดือน ครั้น
คำคอยมาถึง สรรพโคอ่านแล้วแทบระโคค
ด้วยความกลัว พร้อมกับนั้นเขาคงทั้งผม

ตนเองด้วยความมึนแปรก้าน “กันไม่เคย
เป็นนักเลงถ่ายรูปแถกรู้ รุ่ยแล้ว และกันเชื่อ
แน่ว่ากันไม่เคยเขากริป หรือฟิล์มอะไรไว้ ในรถ
เลบ กล้องเล็ก ๆ ชะนิคถ่ายเล่นของกันก็
ไม่เคยมี และไม่เคยมีใครให้รู้อย่างนั้นแก่
กันด้วย” คำคอยเป็นเช่นนั้น สรรพโคไม่กลุ้ม
อย่างไร? ในที่สุดแห่งจดหมาย เพื่อนของ
เขาขอให้เขาส่งรูปไปให้ลูกพี่พี่แผ่นหรือสองแผ่น

ดอกไม้สด

เมษ

เมื่อว่าเขาจะรู้จัก และค้นหาค้นหาได้ว่ามี
พลกเข้าไประหว่างเขาโดยสถานใด

โดยมิได้รู้สักวินาทีเดียว สรรควัย
จักภาพลงในช่องทั้ง ๗ แผ่น พร้อมด้วย
จากหมายส่งให้เพื่อน โดยมีโคลัมที่ระกำชัย
ว่า ถ้ามันไม่รู้จักหญิงในภาพแล้ว ให้ผู้
รับส่งภาพกลับมาทั้งหมดยกเว้น

โดยมิได้ชักช้าอีกเหมือนกัน สรรควัย
อัครรูปขึ้นใหม่—เขา จะอยู่ไต่อย่างไรโดยไม่มี
รูปเหล่านี้แล้ว! — แล้วใส่กรอบขาว พอรูป
ทั้ง ๗ แผ่น แขนงไว้ข้างเตียงนอน เข้า สาย
ข้าย เข่น กลางคืน สุกแต่ช่วงเวลาไหน สรรค
ก็ออกไปยืนอยู่หน้ารูป ก็มีหน้าๆ เกยหน้าๆ
เอียงข้างซ้ายๆ เอียงข้างขวาๆ ถอยหลัง
ออกมา ก้าวหน้าเข้าไป มีข้อที่น่าพิศวงยิ่ง

สักแต่ว่าเขาจะรู้ทำไหน รูปทั้ง ๗ ก็พร้อม
กันขึ้นมาทางเขา ยืนกับเขา แลคามเขา รูป
เอ๋ยรูป! ข้างกระไรเลย! วิญญาณดวงใด
สิงอยู่ในเจ้าหรือ จึงดูเหมือนมีชีวิตจิตใจ
เป็นคนเสียจริง ๆ เป็นคน จนบางเวลาสรรค
เห็นไปว่าดวงตาของเหล่านั้นนั้นชำเลืองได้ และ
ริมฝีปากก็ไหวเหมือนจะ กระซิบพูด ทักทายเขา
ทีเดียว

จากหมายคอดชะบิตที่ ๒ ไม่ทำให้ความมืด

เป็นความสว่างขึ้น เพลินของ สรรคไม่รู้จัก
ผู้หญิงนั้น และเขื่อนมันว่าไม่เคยพบด้วย
ความรูปในกรอบก็เปลี่ยนถาวรจาก 'เป็นคน'
ขึ้น 'เป็นยิ่งกว่าคน' สรรคสวมมงกุฎสร้อย
สร้อยสังวาลชายไหวชายแครงให้พร้อม สรรค
'ผู้หญิงลักษณะเช่นนั้น' เขาคึก 'ต้องเป็น
องค์แห่งความงาม องค์แห่งความอ่อนหวาน
องค์แห่งความโอชะอมารี องค์แห่งความ
เมตตาการุณ' และ 'องค์' ต่าง ๆ อีก
หลาย 'องค์' สุกแต่เขาจะคิด ขึ้นมาและ เขื่อน
ว่าหญิงธรรมดาในโลกที่เขาอยู่จะเป็น 'องค์'
ทั้งหมดที่เขาคิดไว้แล้วไม่ได้แต่สักคนเดียว

๒๐

นางในจดหมาย

จากหมาย พระยาศรีสรรควัย

ถึง รองอำมาตย์เอก สรรค วรวิจิ

บ้านโพธิ์ กรุงเทพฯ

วันที่ ๑๔ กันยายน พ. ศ. ๒๔—

ถึงเจ้าสรรค

ผู้ให้หมวกหางนกยูง^{๔/๔}ผมเรือนจำ ไครราช
ที่เจ้าส่งมาพร้อมด้วยผ้า^{๔/๔}สน^{๔/๔}ผม^{๔/๔} เมืองสกลแล้ว
หมวกข้าใส่เกือบไม่ได้ มันใหญ่โต รวด กระทบ
ยักยัดหัวมาร ถ้าเจ้าเอาหัวของเจ้าอีกละซี

พ. ศ. ๒๔๗๗

หน้า.....

แล้วเจ้าถามว่าข้าพเจ้าเห็นเหมือนเดิมเหมือนตัวเจ้า
แต่ก็ยังมีที่รอกที่นั่นอยู่ ข้าพเจ้าใจ จะเอา
กระดาษรองเสียน้อย แล้วก็จะให้ใส่ไปโชว์
กระเจ้าได้ ส่วนผ้าสีนั้นยัง ๆ มันขายไปมาก
แต่มีนคิดว่ากอกกวง อะไรใหญ่โคคลากๆยังขึ้น
กอกกวนก็เต็มกัน มันจะคองนึ่งอยู่กันบ้าน
นึ่งออกนอกบ้านไม่ได้ มันขายเอา แต่ก็ยัง
ค นกคองนึ่งคองนึ่ง ข้าพเจ้าใจ ขอให้เจ้า
จำเรื่อง ๆ ยัง ๆ ขึ้นนะ

ผู้มีเรื่องจะพูดกับเจ้าสักหน่อย เมื่อแรก
ก็คิดว่าเราเข้าไปนาเอาเอาไปไว้เสีย แต่ว่า
นึก ๆ ไปก็บอกเป็นห่วงไม่ได้ เพราะว่าเจ้ามัน
ก็เป็นหลานพี่ผม ใช้ใครรอนไกลที่ไหนมา โอ
จะพูดไป ข้าก็เป็นคนโบราณ ความกึกความ
ฮานมันไม่เหมือนคนสมัยใหม่อย่างเจ้า เคย
จะหาว่ากาวก่ายรุ่มร่าม ข้าเจ็ดโอเรื่องคอง
ของเจ้าเต็มที ครั้นไม่พูดหรือเจ้ามันกลัว
เจ้าแถม ใช้ใครอื่นไกลที่ไหนมา หน่อย
กะตูกพี่ผม กับ เจ้าแถม จะว่าข้าว่าใจคำไม่เอ
โอ เลอลูกหลาน พอกข้าได้รบของกานลของ
เจ้า ก็มานึก ๆ ๆ ว่า เจ้ายังเออเพ
โอ แอแอพน้องคองอยู่ แอแอยังใจจะฟังเสียง

คนแก่อาของพ่อมันข้าง ข้าได้ยินว่าเจ้ากำลัง
คิพคิพผู้หญิงที่นครพนมอยู่คนหนึ่ง เขาเล่า
กันว่าเจ้ากำลังได้ล ไสลหลงถึงกับเอาเรือแขวน
ไว้ที่รอน โอ เรื่องลูกเรื่องเมียข้าไม่คิ
จะทวงห้าม เกิดเป็นคนก็คองมีลูกมีเมีย
ก้วยกันทุกคน ข้าไม่ได้บอกให้เจ้าขึ้นโลก
แต่เคยชวนอาจะเตือนไว้ว่าให้เลิกสักหน่อย
อย่าลือว่าหยัก ๆ สักแต่ว่าคนแล้วละก็เห็นใช้
ได้ ทำไมข้าจึงรอนใจในเรื่องนี้ ก็เพราะว่า
ข้าสังเกตุว่ามันจะไม่เข้าที่ คนที่เล่าเขา
ว่าเจ้าไปคองคองเรื่องผู้หญิงคนนั้น มัน
ยังงักกัน เจ้าลึงกินอะไรโมยกินหรือ หรือว่า
ผู้หญิงมันเป็นคนยังงัก คุณยังงัก ๆ กันอยู่
น ถ้ากระไรเจ้าลองเล่าเรื่องมาให้ข้าฟังบ้าง
อันที่จริงของพรรคนเจ้าเป็นเด็ก เมื่อองเวลา
ก็ควรระวังรักษาหรือผู้ใหญ่ มิใช่ว่าเจ้าไม่มี
พยานาอา ว่ากันที่จริงเจ้าก็เป็นเด็กก็ ใคร ๆ
ก็เอ็นดู เสียแต่มันขี้กวนน่ากลัวนัก
ผู้มีอายุ ข้าที่ขอมักทายแล้ว แม่ผอง
กับแม่เขยมันสั่งให้บอกไว้คองเจ้ามาก ข้าก็
นึกถึงเจ้าอยู่เสมอเหมือนกัน

ศรีสวรรค์

ดอกไม้สด

เมษ

จดหมาย คุณน้อง วรวิทย์

ถึง รอร่าอำมาตย์เอก สรรค วรวิทย์

บ้านโพธิ์ กรุงเทพฯ

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔

ถึงพ่อสรรค

หนังสือคุณพ่อลงวันที่ ๑๘ กันยายน แกล้ม
ไม่ได้รับชกหรือ ทั้งคุณพ่อและอาคอบหนังสือ
สัปดาห์ก่อน ไม่เห็นมีมา คุณพ่อออกกะพิน
ว่าแกะข้อใส่ถ่านอีกแล้วละกะมั้ง ถึงได้ใช้
ไม้หนึ่งเสียบเลย ๆ ขอให้แกเข้าใจว่าอะไร ๆ
ทั้งหมดที่คุณอยู่พักกับแกนั้น ท่านพักด้วยความ
ห่วงก็ ไม่พาทันการรับใส่ถ่าน เมื่อแกได้
รับหนังสือของอาแล้ว ขอให้รีบคอย โดยเร็ว
หรือว่าแกช่วยใช้เป็นอย่างไรรีบยกให้รับข้าง
แกก็ต้องเข้าใจว่าผู้ใหญ่เห็นห่วงแกมาก

จากอา

น้อง

จดหมายรอร่าอำมาตย์เอก สรรค วรวิทย์

ถึง คุณน้อง วรวิทย์

นครพนม

วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔

เรียนคุณอาทศพร โพธิ์ทราย

ผมได้รับจดหมายของคุณอาแล้ว

ได้รับชกชกทันที ผมกราบฝ่าเท้าคุณ

และ

ขอรับ

ประทานโทษที่มีได้เขียนจดหมายไป กราบเท้า

คอยแทนความกรุณา เพราะผมไม่สบายอยู่

และงานการก็มาก ก็อยู่เพราะเขียนทุกวันที่

พอได้รับจดหมายของคุณอา ผมเสียวใจมาก

ที่ทำให้คุณอยู่และคุณอาไม่สบายใจ ขอรับ

ประทานโทษอีกครั้งหนึ่ง

เรื่องรูปผู้หญิงที่คุณอยู่ตามมานั้น เห็น

ความสัคดีจริง ผมไม่ได้รับใครให้สลด

อย่างคำคุณเขาวว่า ผมเขียนเป็นความสัคดี

ผมไม่รู้ จักคิดว่าผู้หญิงคนนั้น ที่ใส่ถอบไว้ ใน

ห้องนอน (ไม่ใช่หัวนอน) เพราะผมชอบ

ผมชอบเขาถ่ายและอีกก็อย่างวิเศษ ทั้งชอบ

ความกรุณา คุณอา ช่วย โปรดเขียน ให้คุณ

ทรายเสียบด้วย

หนึ่งในเรื่องการเมือง ผมเคยเห็นอยู่

เสมอว่า เมื่อถึงเวลา จะต้องกราบฝ่าเท้าคุณ

และคุณอาให้ทำการให้ เพราะผมเองก็ไม่

มีทั้งที่ไหนอีกแล้ว แต่เวลานี้ผมยังไม่ได้

ชอบใจผู้หญิงคนไหน และไม่ใคร่กระ

เรื่องผู้หญิงด้วย ชาวที่คุณอยู่ ได้ทราบนั้น

เป็นข่าวโจษที่เหลวไหลไม่มีมูลเลย

ผมได้ส่งคัลเงิน ๒ ใบมา พร้อมกับจด

หมายขอเพื่อกกราบเท้าคุณอาทั้ง ๒ คัลผม

ขอรับ ญวนทำ ผมได้ซื้อมาจากท่าแขก เห็นว่า

พ. ศ. ๒๔๗๗

นาง.....

เหมาะสำหรับใส่สิ่งสำคัญ ทวีรว่าคุณอาจ
ชอบ

โปรดกรุณายกหนังสือ ว่าผมฝากความ
คิดถึงมาด้วย

โดยความเคารพอย่างสูง

สรรค

รทหมาย พระยาศรีสวัสดิ์

ถึง รองอำมาตย์เอก สรรค วรวิมล

บ้านโพธิ์ กรุงเทพฯ

วันที่ ๒๐ มกราคม พ. ศ. ๒๔.....

ถึงเจ้าสรุคหลานผู้ ชายคนเคียวของ

หนังสือของเจ้าที่มีมาถึงอาผอง ลงวันที่

๑๕ ธันวาคม แต่ผมเพิ่งมาถึงบ้านชาเมือวาน

นี้เอง เจ้าพนักงานไปรษณีย์เห็นจะสูญผล ถึง

ก็เกิดหนังสือขำขัน หรือไม่ยังนักไอนาย

สรุคมันเมาญูชา เขียนวันลึก ๆ ถูก ๆ

แค่เขาเถอะข้าไม่อย่ากระตือลือค้อเลียง กัยเจ้า

มึงโกหกคนแก่ มึงก็ขายเอง ข้าไม่ปรารถนา

จะซึ้งแะก้วย

ข้าค่อยโล่งใจไปถนัดเรื่องนี้ผู้หญิง เจ้า

ยังไม่ไกรกได้ข้อใครก็แล้ว ข้าระแ

น่าอะไรให้สีกอย่างหนึ่ง

เจ้าสรุค เจ้าจันทนแห่ง หลาน ของแม่

เลี้ยงเจ้าได้ ใหม่ เกยวนเขาไถ่เป็นสาว หน้า

ทาสระสวย คล่องงานคล่องการ ทำทางก็

เรียบร้อยเป็นจันทระโคน พุคฝรังก็ไค ขี้

คิดว่าจะทายตามขอไว้ให้เจ้า เพราะเห็นเจ้า

น่าเอ็นดู แม้ผองก็ยังไม่เอี่ยมก็ชอบใจ เห็น

ก็ด้วย ถ้ายังใจเจ้าหาโอกาสลาเขาลงมา

กรุงเทพฯ ๑ สักทีกระก็ จะไค รู้จักกับผู้ใหญ่

ทางฝ่ายโน้นเขาไว้ แต่เรื่องนี้เจ้าระมัด

อาคซึกข้าไคไม่ได้ เพราะลูกเขาก็งสวทั้ง

วยทั้งก็ ไคขึ้นว่ามีคนมามอง ๆ อยู่หลาย

ราย เกยวเขาจะคว่ำเขาไปเสียก่อน เพราะ

ฉนั้น เมื่อเจ้าไครับหนังสือ ของข้าแล้วไครับ

หาช่องลงมากรุงเทพฯ ๑ โดยเร็ว ขึ้นนอนใจ

จะเสียดการ

ศรีสวัสดิ์

รทหมาย รองอำมาตย์เอก สรรค

ถึง นางสาวสมพร วรวิมล

นครพนม

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ. ศ. ๒๔.....

น้องสมพร

ช่วยกรวยเรียนคุณผู้พี่เถอะว่าพี่ไครับ

หมายที่ท่านบัญญัติให้พี่ไปกรุงเทพฯ แล้ว พี่

ใจให้เลื้อยเกินที่ปฏิบัติตามบัญญัติของ ท่านไม่

ไค พี่ไม่มีเวลาวางเลย งานเต็มมือ ไม่รู้

ว่าอกก็เกิดงานจึงจะเฆาะลง น้องช่วย

ดอกไม้สด

เมฆ

กรวยเวียนท่านด้วยว่า พืชในความกรุณา
ของท่านมาก แต่สนใจด้วยวิชาการเย็น
ใหญ่กว่าการส่วนตัว จึงได้แต่ฝากความ
ระลึกในพระเดชพระคุณมาในจดหมายนี้ และ
กรวยมาแทนผ้าเท้าด้วยความเคารพ อย่างสูง
ที่ไม่มีเรื่องอะไรจะเล่าให้เธอ จึงขอยก
จดหมายของเธอแต่เพียงเท่านั้น

ก็ถึงเธอทั้งสองคน
จากพี่
สรวค

๓

นางในกะจอก

ในร้านขายอาหารจีนครึ่งอเมริกัน ครึก
ครื้นด้วยแสงสว่าง อย่างไม่ เสียดาย แสงไฟ
โถงด้วยเครื่อง ตกแต่ง ประทับระคา อย่าง
ไม่ทงก ซึ่งซึ่งด้วยท่าทางของม้ายซึ่งยาก
ที่จะบอกว่าเป็นจีนหรือไทย ในสมัยที่เครื่อง
แต่งกายแบบสากล? ถ้าถึงระยาทุก ๆ
สิ่งยังอยู่ในความสะอาดเรียบร้อย เพราะ
เป็นร้านเพิ่งเปิดใหม่ยังไม่ค่อยเคื่อน จึงมี
คนที่ชอยของใหม่พากันมาห้อยโน้ และ
เปลี่ยนรสอาหารมากหน้าหลายตา

รองอำมาตย์เอก สรวค เพิ่งจากนครพนม

มาถึงกรุงเทพฯ ได้ ๒ วันเช้าวัน นี้ ถึก
สหายคนหนึ่งรับ ตัวมายัง สถาน นัพร้อม ด้วย
สหายอีก ๒ คน เมื่อเข้าในบริเวณร้าน
มองดูความทงอันมีลักษณะเย็นม้ายาว แต่มี
พระนักสูงท่วมศีรษะ หันหน้าเข้าหากันเย็นคู้ ๆ
สหายทั้ง ๔ ก็เห็นว่าทุก ๆ ที่มี คนนั่ง ประจําอยู่
แล้วทงนั้น และสรวค มีนิสัยทเพอน ๆ เคย
ลือว่าเย็นชุนนางบ้านนอก กล่าวคือไม่ชอย
พาตัวเขาไปในที่ ๆ มีคนมาก จึงรับชายเสื้อ
สหายที่เป็นผู้นำแล้วว่า

“คนแน่นนัก เราไปกินทอนไม้ดีกว่า?”

มีเสียง ทอยอย่างคัง และ ร้องร่น มา จาก
กลางร้าน โขนนายม้อยผู้ นำท่าทางอย่างเคียว

กัยคนไทยแต่งฝรั่งเป็นผู้ ต่ โขนออกมาว่า

“ข้างขงมีว่างเยอะคัย”

“ข้างขงรอนนักไว้อย” สหายของสรวค

คนหนึ่งทอย แล้วเขาก็นหันหน้ากัย พร้อมกัน

แค่พอเดินไปได้ขงไม่กี่ทงถึง ๕ ทง นาย

ม้อยก้วงมาถึงตัว พุกกัยผู้นำของสรวคว่า

“ท้วงมีแล้วคัย” ซึ่งให้ทหญิงชายคู้

ทงที่ทกำลังเค้นออกมาหน้าร้าน “เขาไป

แล้ว มาชั วังนัขยขาวเมียงใหม่ ล้อล้อย

มาก”

ท่าทางสรวคไม่ แสวง ว่ามีศรัทธา จะกดย

พ. ศ. ๒๔๗๗

นาง.....

เข้าไปอีก แต่สหายของเขาคนหนึ่งเขียนว่า

“เข้าไปเถื่อนนะพวกเรา เสียแรงไอ้
ข้อยมันวิ่งมาตาม สงสารมัน”

“ไอ้ข้อย” หัวเราะด้วยความคึกใจ ข้า
ว่า “คุณหลวงมาแล้วไม่เข้า ผมก็เสียใจ
แย่”

ความพยายามของ ‘ไอ้ข้อย’ ไม่เสียเปล่า
คณะของพรรคชอบใจในความกระตือรือร้น จึง
ตกลงพากันกลับเข้าในร้าน และนั่งลงยังที่
ว่างหมู่เดียวกับที่เหลื่อข้อย

คุณหลวงที่นายข้อยเรียกนั้น คือหลวง
มนเกษตรกิจ เพื่อนร่วมค่ายของพรรค และ
ผู้ซึ่งเอื้ออาทรต่อพรรคโดยแบ่งบ้านที่อยู่ของตน
ให้พรรคพักในคราวที่เขา ‘แอดย่อง’ เข้า
มากรุงเทพฯ ครั้น

การที่ว่า พรรค ‘แอดย่อง’ เข้ามา
กรุงเทพฯ นั้นไม่ผิด ด้วยเป็นความประสงค์
อันแท้จริงของพรรคที่จะบีบบังการมาของชนใน
กรุงนี้ให้เร่ร่อนจากหูกา — ไม่ใช่หูกา ของคน
ทั่วไป — จำเพาะเพียงให้ล้น จากหูกาของ ชาว
บ้านโพเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากกตมาของ
เจ้าคุณอยู่ ละดับลงวันที่ ๒๐ มกราคม เป็น
กันเทศ.

ในระหว่าง ที่ข้อย ทำความ สะอาให้ แก่

โต๊ะ โดยเก็บภาชนะต่างอยู่ไปให้พ้นแล้ว
และเช็ดโต๊ะ สหายทั้ง ๓ ก็ช่วยกันเลือก
และช่วยกันสั่งอาหารตามรายชื่อในแผ่น กระ-
ดาษที่ข้อยได้นำมาให้ สรรคเป็นคนใหม่ต่อ
ร้านใหม่นี้ จึงมิได้โอ้อวดใส่ของวัยประทาน
พอใจมองดูที่ร้านรวมทั้งวัตถุ ต่าง ๆ ที่ มีอยู่
ในร้านมากกว่า

ทางเบื้องซ้ายที่พรรคนั่งอยู่ มีกระจกเงา
บานใหญ่ กระจกทอง คือก้อยด้วยผ้านั่ง โดย
ที่พรรคนั่งมองเห็นกระจกไปมาก เขาจึงมอง
ไม่เห็นเงาตัวเอง หากเห็นเงาของผู้ที่นั่งอยู่
ชนมดักจากที่ ๆ คนที่นั่งอยู่ก็ได้อย่างฉับชั้เจน
ตามวิสัยที่พรรคเป็นชายหนุ่มและโสด เขา
อดนึก พอใจไม่ได้ เมื่อเห็นว่าเงาที่เขาเห็น อยู่
นั้นเป็นเงาผู้หญิง หล่อนเท่าแขนเขนหลังให้
กระจก พรรคจึงเห็นได้แต่เบื้องหลังแห่งศีรษะ
ซึ่งมีผมดำเป็นมันและหยักคัก คักสันเพียง
คอ หล่อนพก หล่อนหัวเราะ เขาก็ สังเกต
ได้ด้วยเงาที่เห็นอยู่นั้น.

โดยความที่คุ้นเคย พรรคก็เลย สะกิด
เมื่อหลวงมนฯ กล่าวว่
“กันสั่งของทะเลทั้งนั้น สำหรับเลี้ยง ชาว
คอน”

“คิ” พรรคตอบ “กันเขยอหมเขยอไ้

ดอกไม้สด

เมษ

เค็มๆ."

"หนูในร้านนี้ไม่มีหรอก" นายคะนึ่ง
สหายคนหนึ่งว่า

"ทำไม" สรรคถาม "เจ้าพวกนี้ไม่
กินหมูหรือ?"

"ไม่ใช่ เขาว่าหมูเป็นของเลว ร้าน
หมูๆ เขาไม่ทำกับข้าวที่มีหมูเป็นชิ้นๆ"

"เราควรจะส่งกับข้าวฝรั่งสัก ๒ จาน"
นายเซอปรารภ "สำหรับเลี้ยงขุนนางบ้าน
นอก"

"หนอยแน่!" สรรค ว่า แล้ว หัวเราะ
แกไม่รู้จักฝรั่งมังไซเสียแล้ว"

"นั่นสิ" หลวงมนูฯ รัยและหัวเราะด้วย

"ทำไม?" นายคะนึ่งกับนายเซอถาม
พร้อมกัน

"ก็ท่าแขกมันอยู่ตรงหน้านครพนมมัน
ลงเรือไปไม่ถึงครึ่งชั่วโมงก็ได้กินกับข้าวฝรั่ง
เศส" หลวงมนูฯ อธิบาย "พวกนี้ไม่รู้ ว่า
ชาวฝรั่งเขาเป็นอย่างไรกัน แกล้งไป
ให้ถึงบ้านเมืองเขาสิ จะเห็นว่ามิเหล้ากินก็ๆ
กว่าบ้านเราเสียอีก ฝรั่งเศสทำเทียมนา"

"ฝรั่งแถมมากกว่าฝรั่งเศส" สรรคแก้

"ก็เหมือนกันทั้งนี้แหละ ฝรั่งเหม่ง"
สหายลงมือมิยโรคได้สักหน่อย สรรค

นักขันได้ลงข้าวสุกที่ในโก เมล็ดขาวสะอาด
ควั่นขึ้นเป็นสาย พอยกโกข้าวขึ้น และ
ขยิบระพายข้าวด้วยตะเกียบ สายคามองไป
ทาง กระก โดยเฉฉิณ สรรคก็มีอาการ
ชะงัก ทั้งได้ข้าวทั้งตะเกียบค้างอยู่กัปาก
นั่นเอง

ในนั้น ในกระก หญิงหนึ่งหันมาให้เขา
ดูเต็มหน้า กวงตากกลมคำ ละม้ายเหมือน
ดวงตาในรูปข้างเคียงนอน แวควาล่าทั้งหวาน
ทั้งคมแหว่เคียวกันอีกนะแหละ ส่วนรวมใน

ดวงหน้าก็เช่นกวงเคียวกับรูป ที่ขึ้นหันหน้ากวง
นั้นแน่หล่ออนั้ม! ยิ่งเหมือนอึ้มของหญิง

ในรูปไม่ผิดเพี้ยน สรรควางโกข้าวลงบนโต๊ะ
ดิศตะเกียบนั่งแข็งอยู่กัที่ จ้องคุกระกไม่วาง

ตาในที่นี้ไฉน เจ้าของเงาหล่ออันเปลี่ยนสีหน้า
ออกจะยิ่ง คล้ายรูป สักโกรธ ก็ยังเหมือนรูป

ที่วางหน้าเคยอยู่นั่นเอง ด้วยความคัน สรรค
มิได้สำนึกว่าเมื่อค้างฝ่าย คือเขากัหล่ออัน

นั่งอยู่ในระยะอันมีกระกอยู่กลางเช่นนั้น เขา
เห็น หล่อนไค้ หล่อนก็ เห็น เขาไค้ เช่นกัน

แทนที่ระประภักษ์ว่าหล่ออนั้ม เพราะหล่ออัน
เห็นเงาเขา จ้อง คุหล่ออัน อย่างไม่ระวัง กิริยา

สรรคกลับเหลียวกัทางเบื้องหลังของตน เพื่อ
จะรู้ว่า มีผู้ใดเข้ามาในร้านอีก จึงได้ทำความ

ไม่พอใจให้แก่นางในกระถางนั้น.

“ท้าว!” สรรคเรียกหลวงมณูฯ พลง
ใช้ข้อศอกกระตุกแขนเพื่อน

“แกรู้จักผู้หญิงคนใหม่?”

“คนไหน?” หลวงมณูฯ ถามอีกทวนขึ้น
มองข้ามไหล่สรรคไป

“นั่น นั่น ทางนี้ ในกระถาง ไม่เห็นหรือ
พี่โอ! มัวแต่เชื่องอยู่ไ้ เขาหันหลังให้เสีย
แล้วไหมล่ะ” แล้วสรรคก็กระเถิบลงอย่าง
หัวเสีย

“ก็ ทำไมไม่บอก เสีย แต่แรกว่าให้ กูใน
กระถาง” หลวงมณูฯ พุดพลงหัวเราะ “โอ
กันก็มัวแต่มอของหากัน ไม่ไ้ ไ้กว่าแกให้กู
เงา” เชนตัวมากับกัยยาเพื่อน คางยออยู่ที่
กระถางแล้วพุดต่อไป “คันคอสวดยะ แต่
หน้าอาวเป็นขาวทั้งไ้ไ้ เรื่องคันคอสวดย ๆ
นั่นากันเสียหลายทีจนออกเข้กแล้ว”

“กันรู้ สักว่ากัน ท้อออกแนบไ้ไ้เกาฬพระนัก
ท่อมทวนขึ้น เป็นคนขี้ซำซำ” นายเชอ
กล่าว ภายหลัง ที่มอ กุ สหายอีก คนหนึ่ง ซึ่ง
กำลังเียวทวนและขี้กอก จะให้สูงขึ้นกว่า พระนัก
มานั่งให้จึงไ้ “อย่าพยายาม เสียให้ยาก
เลยกระนั้นเอย ยิ่งเราหันหลังให้เขาอย่างนั้นกวย
ละก็อ ไม้มัหวงที่จะไ้ซำมเสียเลยทีไ้เียว”

นายชนะหันหน้ากลับมามาหาไ้แล้วว่า

“พูกไ้มันเภา ๆ หน้อยเถะพวกเรา ถึง
เราะมองไม่เห็นเขา และเขาไม่เห็นเราไ้จริง
แต่เขาอาวไ้ไ้ยเภาพูกไ้”

“ชะ ๆ เจ็บใจจริง” สรรคพึมพำอย่าง
หัวเสีย “จะอาศัยคาเพื่อน ๆ ก็มัวแต่เชื่อ—
ก็อกทีเถะนะท้าว แกนักไม่ออกเียวหรือว่า
กู ข้างหลังหล่อน คล้ายกับใคร ที่ แกเคยรู้จัก
บ้างไหม?”

หลวง มณูฯ กำลังไ้ใช้ ตะเกียบ คีบ แซ่กิน
เขาหัวเราะและคอยโดยไม่ถอนสลุยคาจากาน
กัยข้าว

“ทำไมจะนึกไม่ออก กูข้างหลังก็เหมือน
กัยคันคอสวดย ๆ หลาย ๑๐ คอกที่หลอกให้เรา
คามกุ แทย คาย แล้วใน ที่สุก ก็หัน เอาหน้า
สังขยาข้างคินมาอวกเรา”

“อย่าพุดเียนเล่นไ้เียนะ” สรรคกล่าวทำ
เสียงวิงวอน “กันรัยระกันว่าหน้าของเจ้า
หล่อนคนนั้นไ้ทำให้กันรู้ สักว่าเสียเวลาตาม
กูเลยทีไ้เียว แกมัวแต่เชื่ออย่างววยวาย ชี
ให้กูของที ๆ ไม่กู มัวแต่ซึกซำ เที่ยวน
กูเหมือนเขาะแกล้ง หันหลังให้เราเขาะจริง ๆ
จึง ๆ เสียแล้ว”

“ก็แต่ละชี” สหายของเขาคอยทันควัน

พ. ศ. ๒๔๗๗

นาง....

รวมทั้งคนทั้งหมกที่อยู่ในร้านนั้นด้วย
ฉันฝากไว้เมื่อระงจากรถยนต์เองนั้น
แม่แคงแคงซี่”

ท่าน สุภาพบุรุษทั้งท่านกัน กระเช้าตัวเองอีก
ครั้นว่าผลทได้ ไม่ก็กว่าคราวก่อน ก็หันมา
ถามหญิงสาวว่า

“เห็นเพื่อนกระเช้าจากอาหร?”

“เห็น” มองดูคุณอาที่เห็น มองดูคุณพ่อ
ที่เห็น แล้วตอบอย่างอ้อมแอ้มว่า

“ไม่เห็นค่ะ”

“คุณอาซี่!” ท่าน สุภาพ สตรี กล่าว

“กระเช้าของคุณเลยหายไปล่ะ ๆ เงินอยู่ในนั้น
เห็นหลายบาท”

“บางทีกระเช้าอยู่ในรถกระบะ?”

“นั่นละซี่” ท่านผู้เป็นบิดาตอบโดยเร็ว

“หนูไปก็รถไปเสีย”

“หนู” รีบคำสั่งโดยคุณสุภาพ แต่พอ
เห็น ออกมาจึงหันหน้า ท่าน พ่อ มอง เห็น
รถยนต์แล้วนึกไปก็ความเย็นชะชวนยาว สิ้น
ของหล่อนก็กล้าแคงความประหม่าขึ้น หุยก
ซังก หันมามองดูบิดา แล้วกลับเดินต่อไป
อีก ๒ — ๓ ก้าวก็หยุดอยู่หน้าทิวถวิล เสีย
“แหม! เสียใจ” ออกจากลำคอเขา ๆ
พอระอกอกขึ้นเป็นครั้งที่ ๓ สวรรค์ก็ปรากฏ

“ก็ เขาไปถึงตัวหล่อน พวกเสียงสั้น ๆ ว่า

“คุณไม่ต้องไปบอก ผมจะไปเอง”

หญิงสาวสะอื้น เงยหน้าขึ้นมองคุณ อาสา

ความพิศวงปรากฏอยู่ในแววตา สรรคมิได้

ว่าไร เกิดตัวปลิวตรงไปยังรถบูตโดยด่วน

เขากลับเข้ามาในร้านพร้อมด้วยของทั้งสอง

ประสงค์ คือกระเช้าหนึ่งขนาดย่อม ท่าน

สุภาพสตรีรับเอามือรับจากเขา แต่ท่าน

สุภาพบุรุษเป็นผู้นำกล่าวคำขอใจ และบุตร

ของท่านก็ ยิ้มให้เขาอย่างงาม

๔

นางในสวน

เรือนทรงตำหนัก ถิ่นจาก พระนครขึ้นไป

ตามลำน้ำเจ้าพระยา บรรพบุรุษโดยสาร ๔ คน

ล้วนเป็นชายหนุ่มมีรูปร่างร่าเริงเก๋ไก๋

นายคนหนึ่ง เนติบัณฑิตผู้กำลัง เริ่มมี

ชื่อเสียงใน อาชีพทาง ทนายความ เป็น ผู้

วังเคนหาเรือ ที่ได้ ใช้ เป็นพาหนะในการ เทียว

ครั้งนี้ นั่งอยู่กับนายเชื้อข้าราชการสังกัด

กระทรวงมหาดไทย ผู้เป็นคนเลือกที่เทียว

กำลัง สนทนาโต้แย้งกัน ถึงเรื่อง ราชการบ้าน

เมืองอย่างจะมีกันเขม้น หลงมน ๆ ยืนหัน

หน้ากันลงมอยู่ข้างนายท้ายเรือ มีอีกสอง

ดอกไม้สด

เมษ

มองดูภูมิประเทศ ริมฝั่งแม่น้ำอย่างสบายใจ
สรรพคนนอนครวญงคราง อยู่ในที่ตรงกันข้ามกับ
คณะและเรือ นอนตัวทวิขอยู่ก้นกระแสน้ำ
ที่ไหลเร็วแล่นออกไปเป็นทาง อากาศทั้งสน
บอกลึกว่าอารมณ์กำลังเลือนลอย และจิตก็
ใจไม่อยู่กับตัว

ต่อมาอีกสักครู่หลวงมนูฯ ก็เข้ามาในแ่ง
มือซ้ายเท้าเก้งเรือไว้ มือขวาอยู่ในกระเป๋
กางเกงขาสั้น เขาถามนายเชอว่า
“ส่วนที่เราจะไปอยู่ใต้หรือเห็นอวกเขมา?”
“เห็นหน่อย เห็นชนไปสัก ๑๐ นาที”
“ถ้างงนักถ้างงเมืองนั้นเห็น?”
“ถึง ไม่เห็นไม้โต มันก็เมื่องนั้นเห็น
แหละ แต่เห็นว่าการรัฐบาลขึ้นไปหน่อย”
“อย่างไรก็ตาม เราจะต้องก่อนเวลาชาว
กลางวันแน่ไม่ใช่หรือ?” คณิงถาม

“นั่นมันแล้วแต่เขาเรือของคน กัน
เคยออกหากพระนครเวลาเคียว กยที่เรามากัน
นี้ ถึงในก่อน ๑๑ โมง นานทีเคียว แต่
ถ้ามาเรือแม่น้ำมอเคียว โขก ข้าถึง ๕ โมง
เย็นก็ได้อ”

ตลอดเวลาที่ลลสหายก็คุยกันอยู่ สรรพ
มิได้ขบเขยื้อนหรือแสดงความรู้สึก เขาใจใส่แม่
แก่น้อย คณิงผู้ซึ่งเห็นหน้าครั้งมาทางเขาจึง

ทักขึ้นว่า

“กันเสียใจที่ แยก คนสำคัญของเรา
เหมือนจะ เอาใจใส่ กับ การ เทียน น้อย กว่า
เพื่อน”

หลวงมนูฯ หันไปมองภูธรครแล้ววว่า
“เขากำลังเย็นรภา”

“เป็นอย่างไร ไปรักอสัญเททรวงศ์ใด
เขาล่ะ?” คณิงถาม

“ไม่รู้ว่าจะใครนะซึ่งได้ยุ่งนัก”
“อ้าว ถ้าเช่นนั้นทำไมถึงรู้ว่าเขาสัญ-
เททรวงศ์”

“ไม่รู้” “ไม่รู้” ไรเลย ที่ว่าเย็นรภา
เพราะเขาหลงรูป เขาชอบดูไว้คนหนึ่ง แล้ว
เก็บรูปไว้ในรถนั้น แล้วก็พินเพื่อนไปเพราะ
รูปทั้ง ๆ ที่สยเท่าไรก็ไม่ได้คิดว่า เขาคว
ที่ทำให้เกิดรูปขึ้นในใจนั้นเช่นใคร”

“อ้อ! นายสรพเขาหลงรูปก็พอหรือ?”
เชอถาม “กันนะคิดว่าเขาหลงงา”

“ทั้ง ๒” หลวงมนูฯ ตอบ “เขาหลงรูป
มาก่อนแล้ว แล้วมาเห็นงาเป็นคนที่เคยกัน
ด้วยถึงได้คลั่งหนัก”

“บ้าอย่างประหลาด!” คณิงกล่าวพลาง
หัวเราะ “หลวงรูป ช่างไม่หนักข้างเลยวว่าป
กับตัวจริงนั้นข้างคลั่งกันราวพากันคน ผู้หญิง

พ. ศ. ๒๔๙๓

นาง.....

บางคนด้วยรูปสวยพริ้ง ไปทักท้วงเข้าแล้ว
อาจจะเห็นหน้าเป็นหนังคางคกก็ได้”

“พออย่างนั้นขอชักคอสักหน่อยเถิดเพื่อน”
เชือก “ผู้หญิงสมัยนั้นถึงแม้ว่าเราเห็นตัว
เขาแล้วนะ เรายืนยันว่าหน้าตาเขาเป็น
อย่างไร”

“ทำไม ถ้าเห็นจริง ๆ เราก็ต้องรู้นะ
แหละ”

“ไม่จริง กันว่าไม่รู้ แกล้งไม่สังเกตหรือ
ว่าผู้หญิงเขยวนหน้าตาคล้าย ๆ กันหมดจน
เกือบไม่รู้ ว่าคนไหนเป็นคนไหน”

“อ้อ ! เขาหมายความว่าผู้หญิงเขยวน
เมื่อออกจากบ้าน หล่อนไม่ได้เอาหน้าแท้ ๆ
ของหล่อนไปด้วย หล่อนซ่อนหน้าจากร้าน
เครื่องสำอางทั่วกันทุกคน เพราะฉะนั้นจึง
หล่อนคล้าย ๆ กันหมด”

“ถูกนะ ถูกอย่างหลวงมนูว่า” นาย
เชือกบอก “หน้าแท้ ๆ ของหล่อนนั้นเรา
จะเห็น ได้ ก็ จำเพาะเวลา ที่หล่อน คน นอน ละ
กะมัง ?”

คณะนักศรัทธาอย่างเห็นด้วย แล้วปรารภ
สืบไป

“อย่างไรก็ตาม เห็นรูปแล้วเห็นเงาแล้ว
ถ้ากันคนขงคึกไม่เห็นเลยว่าจะเป็นไปได้ ถ้า

ได้เห็นตัวถึงแม้จะไม่ใช้หน้าแท้ ๆ ของ หล่อน
อย่างนั้นก็ยังรู้ ได้ว่าลักษณะเป็นอย่างไร”

คราวนี้นายสรรพทิวเราออกได้ หน้ามา
คอยโดยเร็ว

“เชือก เหมือน แกล้ง ซักได้ เห็น ตัว !
ลองถามคำวิเศษเชือกดูหรือ ?”

“ตัวเขาสวยมาก กันยอมรับ” หลวง
มนู พกพลาชยม

“สวยจริง ๆ หรือเชือก ?” คณะนัก
ศรัทธา จิต นิสัย หลวง มนู ว่า ไม่ ชอบ ชักคอ
เพื่อน

นายเชือก ทิวเราพลาชยมแล้วกัน
ศรัทธา แต่ไม่ยอมว่าอะไร

“สวย สำหรับ คน ที่ไม่ค่อยได้ พอกได้ เห็น
ผู้หญิงในกรุงไซไซไหม ?” คณะนักศรัทธา

“อาจจะเห็นได้” สรรพทิว “และ
กันจะไม่รักเสียใจเลย ถ้าจะมีแต่กันคนเคี้ยว ที่
เห็นว่าหล่อนสวย”

“ถ้าแม้ว่าหล่อนจะ เห็นว่าแกล้ง เป็นผู้ชาย
คนเคี้ยวที่ดูใจหล่อน ?” คณะนักศรัทธา

“อ้อ ยิ่งกันก็เคี้ยว” สรรพทิวอย่าง
เต็มใจ “ถึงอย่างไรก็ตาม ให้กันเป็นผู้ชาย

คนเคี้ยวที่เห็นหล่อนสวย ถึงหล่อนจะเห็น
ผู้ชายอื่นดูใจหล่อนเท่ากับตัวกัน ก็ยังนับว่า

ดอกไม้สด

เมฆ

เกือบ ๆ จะหมดก่อนตาย."

"ถ้าได้เห็นนายสรรพเมื่อเข้าไปชั้น อาสา
ไปหากระเช้าหมากให้ผู้หญิงที่มากับฉันกับเขา
หล่อนคนนั้น แกะแผลกใจมาก" นายเชิ
กล่าวว่า "แต่กันเองยังตกใจเมื่อเห็นเขาตรง
เข้าไปหาสามีของคุณนายกระเช้าหาย แล้ว
ถามอย่างคล่องแคล่วว่า 'รถของใครเอ่ยหรือ
อะไรอะไร'" แล้วเขาเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นใน
ร้านขายอาหารให้สหายฟังโดยตลอด ใน
ที่สุดเขาเสริมว่า "ใครระลึกขงหรือว่าคน
เชื้อ ๆ เชื้อ ๆ อย่างนายสรรพจะกลักรักสิน
ใจได้เร็วอย่างนั้น"

"อ้อ! ถ้าเช่นนั้น เขาก็รู้รักกับเขา
หล่อนแล้วซี" คนึงถาม แสดงความเอาใจ
ใส่มากกว่าเดิม

"จะรู้จัก แล้วหรือยังไม่รู้รัก ก็ยากที่จะ
ว่า" เชื้อตอบ "เพราะจนเคยวันเราทั้ง ๓ คน
ต่างก็ไม่ว่า 'คุณพ่อ คุณอา หนู' นั้นเป็น
ใคร"

"แต่กันจำเบอร์รถของหล่อนได้" สรรพ
ว่า "รถบอิก ทาสีดำ เบอร์ ๑๐๖๐"

คนึง มีอาการ แสดงว่าทั้งในรถคันนั้นขึ้น
ทันที "รถบอิกดำ!" เขาทวน "ญาติ
ของ กัน คนหนึ่งใช้รถ ชนิดและ สีเดียวกับ

ขอกัน แต่กันจำเบอร์ไม้อะไรได้"

สรรพผลลุดลุกขึ้นจากที่โดยเร็ว ปวดมา
ยืนอยู่ข้างคนึง ถามอย่างร้อนรุ่ม

"ญาติผู้หญิงหรือผู้ชาย?"

"ทั้งผู้หญิงผู้ชาย ผู้ชายนั้นยืนดูเพราะ
เป็นลูกพลัดของของบิดาฉัน ลูกสาวของลุงก็
นับว่าเป็นชั้นน้อง"

"เฮ้! เรื่องราวท่าอะไร" หลวง
มนู กล่าว พลอยรู้ ลึก มีหวังไป ด้วย กับ
เพื่อนจนเป็นทรักของตน "กันเองก็กันได้ว่า
เคยเห็นหน้าผู้หญิงคนนั้น แต่จำไม่ได้ว่าที่ไหน
และเมื่อไร"

"แกต้องพากันไปรถของญาติแก วันนั้น
คนึง" สรรพพูด "พอกลับบ้านก็ต้องไป
ที่เคียว"

"ก็จะไปตามหาไม่อาัยระนะ ไปดูเจ้าของ
รถที่เคยมีกัว่าหรือ" คนึงตอบ

สรรพหัวเราะ หน้ายานด้วยความกลัว
แล้ว กลับ ทำหน้า เศร้า เหมือนเด็ก เมื่อกล่าวผู้
ใหญ่จะทำโทษ "แต่ว่า แต่ว่า — ถ้าหาก
เป็นคนนั้น แก แกไม่ — ไม่ — ขัดข้องหรือ?"

"อ๊ะ! พคะไรยั้งนี้!" คนึงตอบทำ
หน้าขึง "ใช้ว่ากันแพร่รู้จักแกเมื่อ ๓ วัน
เมื่อไรละ ถามเป็นยาไปได้"

“ไซโย!” หลวงมนูฯ อุทาน พลางยกมือ “ขอให้ เสด็จ เช่น คนนั้นจริง ๆ หน่อยเถอะ!”

“นั่นะซี!” เชื้อธวัช “กันจะช่วยไซโยให้ดีกว่าแกล้ง ๒ เท่า แต่ว่าอายุขัยอีกสักปี ในสยามนั้นมันไม่ถ่วงเทียวนะ”

“ขอให้เราหวังว่า รบอีกของลูกกัน นมมอร์ ๑๐๖๐” ครั้นกล่าว “เรามาเย็บเย็บร่มให้พระนายสรรค์ล่วงหน้าเถิด ถ้าขึ้นเรือไว้ ก็ยวบถ้วพระนครเกิดรู้แน่ว่าไม่ใช่ระไมไค คมเสีย”

ทั้ง ๔ คนเห็นคัพพร้อมกัน กันนั้น ๒ นาทีต่อมา เขาทั้ง ๔ ก็ไต่ยกด้วยแถวอันมีวักดูระนิกเลวเลวเลื่องแก๊ซซนกัน แล้วคมให้พระและหยอกถ้อยกันอย่างว่าเร็ว

เมื่อเรือไค่แล่นคึก กระแส น้ำไปเรื่อย ๆ จนใกล้จะถึงสะพานพระราม ๖ ก็บังเกิดเสียงครึกครากลึกลึกซนในลำเรือนั้น ทำให้ ๔ สหายหยุกพล่งพร้อมกัน เสียงครึก! เป็นครั้งที่ ๒ เรือทำอาการเหมือนระหยุกแล่น นายกระนั่งลุกขึ้นจากที่ ถ้วยแก้วยังอยู่ในมือ ปรากฏไปถึงทวนนายท้ายคัพมโเสียง ทก ! ทก ! สองครั้ง แล้วเสียงเครื่องยนตร์ก็เจอบดงทันที

คราวนี้ เสียงร็อกแก๊กของไซโยสรวกขึ้นในดามันก็คึกซนแข่งกับเสียงเครื่องยนตร์ซึ่งนายท้าย ก็ยี่ผู้ช่วย กำลัง ยี่คัม ช่มชู่จะให้ทำหน้าทักเอนเรือกึ่งเถ่า เป็นความจริงที่สหายทั้ง ๔ จะไค่มีความรู้ ในเรื่องเครื่องยนตร์แม้แต่สักนิดก็ทงทำไค่ แต่เขาทั้ง ๔ ก็มิไค่

ละลึก ทักซึกเขาให้ ไค่ความว่าเรือเสีย เพราะเหตุไค่ ซึ่งหมายความว่าเขามิไค่ทำให้เหตุการณืเอนแล้วก็ซนกว่าเดิม แต่กลับให้ทรมาลงไปอีก เพราะแทนที่นายท้ายจะไค่ชะม๊ก เซม้น แก่ เครื่อง กลับมีวักคอง กัม ๆ เจย ๆ พระวิภพวนอยู่กับการตอบ คำถาม ซึ่งประคองกันอยู่ไม่ขาดเสียง.

ครึ่งชั่วโมงผ่านไป โดยที่ชายหนุ่มทั้ง ๔ หมกสคึกขี้ญญาที่ระคึกช่วยเหลือ ผ่อน ความอึดอัดกันและกันแถมเงาจากที่คอง เจ้าอยู่ในเรืออันลอยตามน้ำ ตามลมคึกขี้ญญาไปตามความขลาดกรรม ต่างคนต่างข่มขมิไปตามความหิวเสียดของคน หมายความว่าเพิ่มความหิวเสียดของคนเข้ากับความหิวเสียดของเพื่อนค้วย “เคราะห์ร้ายหน่ากำลังซน” สรวคว่า “ถ้าเรือลอยตามน้ำ กลับไปทางเก่ากันจะไค่ บ่นเลย”

“อ๊ะ!” เชื้อธวัช. “ไค่กันนะกำลังน

ดอกไม้สด

เมษ

ว่าเพราะเหตุที่เรือดำนานาชนน เผลอชิงไม้มัน
ระไกรไปดังที่ ๆ เราจะได้ว่าเราไป”

“อีก ๑๐ ชั่วโมงจะถึงพ้อมท่าเจ้าเรือน”
หลวงมน ๆ ว่า “ลอบขึ้นหรือลอบลงลงมันก็
เข้าเท่ากัน”

คนนั่งชมรมอยู่ครึ่งหนึ่ง ครั้นแล้วเขา
ผูกติดกันขึ้น ยกย้ายกันขึ้นคัวเอง

“โง่งงยาเทียบเวลา!” เขาร้อง “นั่น-
เห็นไหม บ้านหลังคาจากหลังใหญ่เยื่อเรือ
นั่น บ้านญาติคือเอง—นี่ นายท้าย หยุด
แกไคร่รอกก่อนละแวก ปลุกเอาดักขีพาย
บนหลังคาเรือมา จักการวากเรือเข้าฝั่งซ้าย
เร็ว ยิ่งไป ๆ ก็หาที่กินข้าวกลางวันไว้ก่อน”

เมื่อเรือเข้าดังที่หมายแล้ว ๔ สหายจึง
เห็นวามเรือยนต์ครุฑนาคเกยวัดกับลำตเขาไถ่นัง
มา เทียบอยู่ริมฝั่งเมืองขวาของแพลูกบวบ
มา พ้นฝั่งออกมาประมาณครึ่งเส้น ครั้นใกล้
ขึ้นแพลแล้วทรงไปเที่ยวล่านันท์กันที่ ในชะลว
สหายอีก ๓ คนหวัคระกว้าซวกเบียร์ และหม้อ
น้ำแข็งกินอย่างอ่อนอกอ่อนใจ ทรงไปตาม
สะพานไม้ และไกรยเสียงกอนนัยจากสุนัข
๓-๔ ตัว ขึ้นหน้าอย่างล่งเสียงเท่ากันชาน
ใหญ่ เป็นเหตุให้เขากันหหลวงมน ๆ หยุด
ซงักกลางทาง แต่สรรพคนไปควากังไม

ที่ตกอยู่ใกล้ตรงหัวเขาไปจนถึงบันไกรเรือน กระ-
โจนพุกกับสุนัขว่า

“ไปบอกเจ้าของบ้านไปว่า คุณคนนั่งมา
จากกรุงเทพ ฯ กับเพื่อน ๓ คน” ครั้นเจ้า
สุนัขส่งเสียงก้องต่อไป เขาก็พุกสยไปอีก
ว่า “ส่วนเจ้าหวัคระกว้าล่ย์ก็ หนวักหวัค
คายอยู่แล้ว”

พอซาคำก็มิมีมนุษย์คนนั่งสวม (เสื้อ-
หนึ่ง) และนั่งสันตแวง ผมทุกไม้ไผ่ใกล้
เห็นมอญตรงซอกที่ โสัดหน้าออกมากัประทุ
ครั้นแล้วก็มีหญิงเพ่งวันสาวผมมอญ โสัดคาม
ออกมา พอเห็นสรรพคนอยู่หน้าบันไคก็ทำ
เหมือนจะหลบกลับเข้าไป ซึ่งอัยการหนุ่ม
รีบวิ่งไวแล้วถามว่า

“คุณข้าอยู่ใหม่ คุณคนนั่งมาหา”
เมื่อญการเกาของสรรพคนนั้น เป็นการเกาที่
เหมาะ หญิงวันสาวผมแล้วตอบว่า
“คุณข้าไปในสวนกับเจ้าคุณกระ ประ-
เทียวกับกลั้มมา”

“อ้อ!” สรรพคนพลางบมให้กับ
ความฉลาดของคน “ถ้ายังงั้นให้คนขึ้นไป
บนเรือนก่อนได้ไหม” ทนรอนนถเพื่อนของ
ฉินฉินตากแตกหัวแคงอยู่บนอีก ๒ คน คุณ
คนนั่งเขาจึงอยู่ในเรือ”

เกิดหญิงทั้ง ๒ เบี่ยงตัวเข้าชิดกันมีประกาย
เป็นการแสดงกิริยาเชื่องเฉื่อยแทนคำทอแย สรรค
จึงหันกลับไปท้วงจะเรียกเพื่อนให้ตามมา พอ
เห็นเขาทั้ง ๒ ลงนั่งยองๆ ของอยู่ตรงที่เรือ
จอก สรรคไม่คิดใจจะกลับไปทางเดิม ก็เลย
ข้ามบนเรือนแต่คนเดียว

นั่งลงบนยกพนเห็นชานเรือนใหญ่ ก่อน
ที่จะพิจารณาสภาพแห่งเรือนนั้น มีวัตถุ
สักกใจให้ดูอย่างหนึ่ง คือ มะพร้าวใน
ชามแก้ว สีสรรควเด่นมองเห็นไ้แต่ไกล
ข้างชามนั้นยังมีกล่อง ๒ เล่มวางรวมอยู่บน
แพก้านั้นอยู่ สรรค สะงักทหน้าเข้าใกล้
ชามแก้ว ยิ่งบังเกิดความรู้สึกมากขึ้น
มะพร้าวแต่ละลูกมีไ้มีแต่เพียงชนิดที่ปลูก
ไว้ มีหน้าซ้ายมีสีผิวคล้ายๆ กัน เห็นคน
ว่า ๓ เหลี่ยม ๔ เหลี่ยมและที่กลมคายที่สัก
คือ ผลทวางอยู่เห็นผลอันนั้นเป็นรูปหอยแครง
เห็นถนัดซิคะเน

“นั่นมันอะไรหรือ?” สรรคถาม
น้ำเสียงแสดงความนิยมชมชอบอย่างจริงใจ
“แห่ม! เก่งจริง ฝีมือเขานั่นเชื่อว่าชาววังทำ
อะไรไม่ไ้ก็ไ้เลย”

เกิดหญิงทั้ง ๒ พากันหัวเราะกึกกัก ไ้
ตอบว่าอะไร สรรค ยกชามมะพร้าวขึ้น

“ขออนุญาตหยิบกินหน่อยไ้ไหม?” เขา
ถาม แล้วกวักนิ้วหยิบผลมะพร้าวชิ้นผลหนึ่ง
“สามคาโต!” เขาพูดพลางหัวเราะ “คุณ
ข้าของหนูทำอะไรชอยไฟฟัก!”

เกิดทั้ง ๒ หัวเราะกันมากขึ้น แล้วเด็ก
คนโตพกระซิบกระซาบขี้นขี้นขี้นตาถึงเด็กคน
เล็ก สรรค วางชามแก้วลงไว้ พอจะหย้
ขึ้นและมองไปทางในเรือน ทันใดนั้นเขาก็
ตกตะลึง อ้าปากค้าง

หญิงสาวที่ออกมาจากห้องเพราะเสียงพ
ของสรรพทำให้หล่นเกิดความรู้สึกสอหดเห
นั้น เมื่อสยดคายใจของเสียงก็มีอาการกระด
ไปเหมือนกัน แต่หล่นสำรวจมอริยาบถไ้ก่อน
ทุกคนนั่งลงตรงช่องประตู แล้วพุดคุยเสียง
เย็นปลก

“พี่คนหนึ่งไม่ขึ้นมากหรือคะ?”
ไ้ยินคำ ‘พี่คนหนึ่ง’ สรรคสะดุ้งจนตัวลอย
รู้สึกทั้งร้อนทั้งหนาววูบวาบ วิบลิ้นก้น
อะไร ๒-๓ ก่อนซึ้นก้นทขวางลำคออยู่แล้ว
ตอบว่า

“เออ—ยัง”
หล่นยังไม่พุดต่อทันที เจนระยไ้คร
หนึ่ง ซึ่งสรรพไ้ไ้ไ้เวลานั้นพยายามปราม
หัวใจที่กำลังกระโคงอยู่ในอก แล้วหล่น

ดอกไม้สด

เมษ

จึงว่า

“คิดยังไม่ได้แสดงความรักคุณ —
คุณนั้น —”

“— เออ — ไม่เป็นไร — ผมชอบ —”

คุณเหมือนหล่อนจะเอนหน้าไปซ่อนยิ้ม ยัง
ทำให้สรวท หายใจลำบาก ขึ้นอีกหลายเท่า
เลยยืนอยู่ครู่หนึ่ง สรวทแข่งใจระงับความ
รู้สึกเขาเรียกชื่อใดถูกต้องว่าความประหลาด
แล้วเอียงหน้าให้ควยน้ำเสียงคิดว่าเค็มเล็กน้อย

“ผมกำลังชมมะพร้าว คุณ — คุณเป็น
คนแปลกใจไหม?”

หล่อนยิ้มแล้วกล่าวว่า

“สวนนี้มีมะพร้าว ๓ กระ แต่ต้องเดิน
ไปไกลจากบ้านเล็กน้อย พิศนังเห็นระพา
เพือนมาเที่ยวหาซื้อมะพร้าวกระมัง?”

“มิได้ — เออ ผมไม่ทราบแน่ — ผมเอง
ไม่ชอบรับประทานมะพร้าว”

“ชอบมะม่วงหรือคะ?”

“ไม่ชอบทั้ง ๒ อย่าง ที่จริงเราคงไม่
มาเที่ยวกับนักเท่านั้นเอง เผลอญ่เรือมาเสีย
กลางทาง”

“ดูยาย กรรม! พิศนังเห็นจะยังแกล้ง
อยู่กระมัง?”

“เปล่า! เขาขึ้นจากเรือที่เราไปแล้วก็แะ

ที่เรือคุณ — เรือคุณไม่ใช่หรือ?”

เรือคุณ พ่อท่าน ชอบมีเพื่อนของท่านมา
พิศนังมาเรียนตรีหรือเรือไฟคะ?”

“เขามาลำเกียวกัยผม”

หญิงสาวเม้มริมฝีปาก มีอาการแสดง
ว่าอยากย้อนให้สักที แต่หาทำคามอยากไม่
ถามซ้ำเรื่อย ๆ ว่า “เรียนตรีหรือเรือไฟ?”

“เรียนตรี”

พังก่ายแล้ว เจ้าหล่อนลุกขึ้นอย่าง
แช่มช้า เดินผ่านสรวทไป ห่างกันประมาณ
๑๕ ก้าว แต่หล่อนก็ยังขยักตัวให้ หล่อนตะ
บ่าเด็กหญิงคนโตออกให้ไปเชิญ ‘พิศนัง’
ขึ้นมายืนเรือน แล้วตัวหล่อนเองก็ไปยืน

เขี่ยขยำนประคองอยู่

เมื่อหล่อนหันหลังให้เขาเช่นนั้น เมื่อไม่

มีกวางตาแจ้วแห้วคอยร้องทูลเขา สรวทจึงรู้สึก
ตัวเย็นตัวเย็นคนขึ้น เขาเริ่มรู้สึกว่าเขา

ขึ้นในเขี่ยกลุ่ม! ชั่วเวลา ๒-๓ นาทีเขา

ไต่ออกแรงอะไรหนักหนาหนอ จึงได้มีอาการ

เหงื่อไหลไคลย้อยลงปานนี้ ครั้นแล้วสรวทก็

เก๊กโกรธตัวเองก่อน โภทที่สำนึกได้ว่าได้

แสดงกิริยาวาจา อันไม่ฉลาด น่าคนน่าฟังให้

หล่อนเห็นเขี่ยอันมาก แล้วกลับหวนโกรธ

หล่อนที่ไปยืนเขี่ยประคองเสียแทนที่ — เออ —

พ. ศ. ๒๔๘๗

นาง.....

ไม่ใช่เขี้ยวเขา! — แทนที่จะกลืนมันลงไป
กับเขา — ผลันผลักมันจากที่นั่น สรรค
ไปขึ้นระวางทรงอยู่ข้างหลังหล่อน แล้วเอี้ยว
ว่า

“ผมมีข้อข้องข้องกับเธอจากคุณ!”
หญิงสาวหันมาทางเขา สีหน้าแสดง

ความสนใจอย่างจริงจัง

“คุณนั้นผมมองว่าคุณฉลาดเวลา แล้ว
ยังแถมสติให้เพื่อนช่วยผมด้วย”

โดยที่นั่นคิดว่าเขาจะมา ไม่ตรง คง ไม่
บรรทัดเช่นนี้ หญิงสาวก็มีอาการหน้าแดง
ตลอดถึงใบหู สรรคไม่ย่อท้อ พุกท้อไปโดย
เร็ว

“ผมสะกิดให้หลวงมน ๆ คุณ เพราะ
ผมอยาการู้จักว่าคุณเป็นใคร และผมคาดว่า
หลวงมน ๆ รู้จักคุณ”

“ก็ฉันชื่อแคงกระ” หญิงสาวตอบ
หน้าเฉย

สรรคสะทึง แล้วหัวเราะอย่างปร่าตลก
“ผมหัวง — เอ๊ย — ผมเชื่อว่า คุณมีข้อ
ข้องอันอื่น”

หล่อนไม่ตอบ หันไปกอดประตูด่านเดิม

“— เอ๊ย! ประทานโทษ — ผมไม่ชอบ
ข้อแคง ไม่เพราะ”

ควรวนหล่อนกับหน้า และชอยแก้มลง

เขี้ยวขานประทุไฉน

“— เอ๊ย! คุณยกโทษให้ผมไหม? —
แล้วก็ — เอ๊ย ผมเกลียดขานประทุขานจริง —
รู้ลึกว่ามันจะพองอยู่แล้ว ควรวนเปลี่ยน
เสียใหม่”

หมกขานจะขึ้น อาการหัวเราะจาก
เขา แต่หวังว่าท่วงท่าของหล่อนจะช่วยแสดง
ให้เขาเห็นว่าหล่อนเกลียดขานเขาเต็มที จึง
หันมามองให้ทงทรมลปากขมยมน เห็นไรฟัน
แล้วพลเสียงซาเย็นว่า

“เขี้ยวขานไว้มองกับเจ้าของบ้านจะ คิดว่า
หรือไม่เช่นนั้นก็ — กระดานเขาเลื่อยวางไว้
ข้างนั้นนี่” พลแล้วหล่อนก็ก้าวเท้าลงบันได
ไปชั้นหนึ่ง

ทางหน้าต่างเบื้องล่าง คะนั้น เชื้อ และ
หลวงมน ๆ กำลังข้ามสะพานมา สรรคก็ยืน
เสียงกระนั้นพอกอย่างว่าเร่งว่า

“เพื่อนของพี่ คนหนึ่ง ขึ้นไปบนเรือนนั้น
เขาหายไปไหนเสียล่ะ?”

ไม่ไ้ยืนเสียงตอบ มีแต่เสียงขยับตาม

“พี่นั้น ทำไม่ถึงชักช้านถลันละ มาถึง
เย็นนานแล้วไม่ขึ้นมา?”

“กำลังยังอยู่ก็รีบเสียบ ขอบินนายสาย

ดอกไม้สด

เมษ

ไปช่วยคุณครองเรือลำของพี่”

“เคียวแค้นแล้วหรือยังคะ?”

“ยังอีกสักครึ่งชั่วโมงถึงจะแล้ว —”

เพื่อนของฟอก ๒ คน คนหนึ่งหลวงมนุ ๑ คน
หนึ่งเชอ — นนงเสลา — คนที่อยู่บนเรือน ชือ
สรรพ นามสกุล วรวิจิ เป็นรองอำมาตย์เอก
อธิการจังหวัดนครพนม”

แต่พอสรรพเห็นสีหน้า และแววตาที่เพื่อน
ทั้ง ๓ มองทุกคน ก็รู้สึกเหมือนฝนที่พัดตก
ลงมาชะโงกหัว เย็นแฉะ ไม่คิดจะ รดขี้
หมายเลขที่ ๑๐๖๐ ต้องเป็นรถคันเดียวกับที่
ญาติของคณะนี้มิใช่อยู!

๓ สหายนั่งโลง ๓ กัน เสร็จลายขาม
มะพร้าววางให้ตรงหน้าเขาแล้วว่า

“รับประทานช็อค มะยงช็อคสนิทแท้ที่
เคียว อย่างพี่คนึงเคยชอบ ไม่ต้องชูป
น้ำเชอมก็อร่อยพอ”

ทั้ง ๓ คนหยิบมะยงไวคั้นละผล แล้ว
คั้นส่งขามให้กับสรรพพลางว่า

“แกไม่จำเ็นคั้งเฮาอย่างเรา ยกให้
ทั้งขาม เพราะเ็นชาวย่านนอกนาน ๆ จะ
ไค้ชิมของงาม ๆ อย่างนี้สักทีหน้”

“แต่คุณสรรพออกกัคิดนัว่า ไม่ชอบ
มะพร้าวไม่ว่าชนิกไค้ทั้งนั้น”

สรรพ กำลังกรัคนว จะหยิบ มะยง ใส่ปาก
ไค้ยัคนำพคนัเขากัซงัก เยหนาชนมเทย
ครันเ็น เพื่อน ๆ เขาพากันหัวเราะเ็นเ็น
เยาะ จึงเ็กความกลั คอยออกไ้ว่า

“สมเ็กมาไม่เคย มีไค้รปอก มะพร้าว
ไ้รับประทาน จึงไม่เคยชอบ แต่ถ้ามีผู้ ปอก
ไ้ไ้ย่างนัถัก็ แม้จะไ้รับประทานทั้งขั้ว
ก็เ็กไ้!”

๑ ๑ ๑

๑๕ วันต่อมา —

รองอำมาตย์เอก สรรพ วรวิจิ วังชน
บันไค้เรือนบ้าน พระยาศรีสรรพไ้ย่างรวกเร็ว

ทรงหน้าเขากัทางเ็นระหว่างห้องหลายห้อง
ทัหันหน้ามาทรงกัน มองไปคามาทางนั้นไม่
เ็นสั หน้ผู้ ไค้ สรรพก็เลี้ยวเข้าไ้ห้องทหน้
ทางซ้ายมือ

เขาเ็นยัคเ็นลัยงักเ็นคั! แล้วปล่อย
ไ้หมันถัยัไปคามาทลัยงัก พั! พระยาศรี-
สรรพไ้ยัเขียนหน้สัอยัไ้ห้องนั้น สรรพ
ซัยัทังทัว เยหนาชนนเ็กคากัออกมานอก
แ่วน พอเ็นหน้าทธานซายักรัอัว่า “เฮ้!
เจ้าสรรพ!” แล้วทังหลังล้งพ้งพ้งนัเกอั

“เจ้าสรรพ” ของท้านหัวเราะแ่ง ไค้

พ. ศ. ๒๔๗๗

นาง.....

ทวิภรรยาของนักร้องเจ้าคุณ^๑ แล้วถอยหลังกลับ
มายืนขมอย^๒ ในที่เดิม

ท่านเจ้าคุณผู้เฒ่าหัว เหวะกัง ค้วยความ
พอใจ พรหมกับพุกคงยิ่งกว่าเสียงหัวเหวว่า

“เจ้าเห็นระฮายขมอย^๓คำพา ขากำลัง
เขียนหนังสือถึงเจ้าอยู่เคยวนทีเคยว^๔ ยังไม่
ทันแล้วเจ้าก็โผล่เข้ามา นังลงซิเจ้า นมา
ถึงกรุงเทพฯ คึงแต่เมื่อไร?”

“มาได้ ๒-๓ วันแล้วซอรัย” สรรค
ทอม คามองหาเงาขมอย^๕ ใกล้ตัวที่สถ และ
ในระหว่างที่เดินเข้าไปยังเก้าอี้ที่นั่ง ความ
คลาคล่ำอยู่ในตัวก็ค่อนข้างจืด เรงงอกหมาย
ที่เจ้าคุณถนัดแล้ว คึงนั้น เมื่อโง้งลงแล้ว
สรรคจึงพุกออกไปโดยเร็ว

“กระผมมีธุระที่ต้องกราบฝ่าเท้าเจ้าคุณ^๖
ขอความกรุณาเป็นนทพ^๗” เจ้าคุณขยิบเยก
ปาก สรรคก็พุกค้ออกโดยมพุดตองหยุก
ทวยใจ “ผมขอย^๘ใจผู้หญิงคนหนึ่งแล้วเป็น
บุตรพระยาศักดิ์กาฬวณิช^๙”

“หนอยแน่!” เจ้าคุณอุทาน หัวเหว
คึงขยับขึ้นกว่าเดิม “นี่เอ็งจะมาประจบเอาหน้า
กับข้า หรือจะขอควาเริงแก่เจ้าข้า ทา เจ้า
สรรค?”

อัยการหนุ่มออกอง ไม่เข้าใจความ

หมายใน คำพก ทั้งประโยคนั้น แต่สักคำเดียว
แต่ความเข้าใจขึ้นเป็นถ้ำลึงหนหลังอยู่ เขา
จึงตอบว่า

“ไม่ใช่ทั้ง ๒ อย่างซอรัย! ผมเรียนตาม
ความจริง ผมรักผู้หญิงคนแล้ว และทำ
ทางเอ็งก็เหมือนไม่เกลียดผม เพราะฉะนั้น
กระผมจึงมากลายเท่าคุณ^{๑๐} ขอความกรุณา
เป็นนทพ^{๑๑} โปรดจัดการไปสู่ขอให้ผมด้วย”

“แปลว่าใจของเจ้ากับใจของข้ามันเสียด
มากจนกันเข้า ถึงข้าไม่แนะให้เจ้า ๆ ก็
แนะให้ข้ายังงั้นซิไหม?”

รองอำมาตย์เอก สรรค วิสีกทว่าโง้ง
ไปยังกว่าเจ้าอีกหลายเท่า ออกมีอาการ
อึกอึก และขมอย^{๑๒}จนเกาคันคอ ก็พอกเจ้า-
คุณถามขึ้นอีก

“เจ้าก็ออกไป จักกับแม่แกง ไว้คึงแต่เมื่อ
ไร ข้าไม่ยักรู้”

“รับประทานโทษ เธอชื่อเสลดนะครัย”
“เออแน่! ข้าวิ หรือค เรียกแม่แกงจะ
ทำให้เสียโฉมไปก็เขยหรือ?”

“เธอไม่ใช่ชื่อแกลงนะครัย เธอชื่อเสลด!”

“อู๊ยะ ก็ข้าเคยเรียกเขามาอย่างนั้นคึง
แต่หัวเท่าถ่านนั่นทว่า”

นายสรรคเพ่งนังขึ้นไค ถึงวันแรก ที่รู้ จัก

ดอกไม้สด

เมษ

กยเสลา หล่อนบอกกับเขาว่ หล่อนชอบแกง
นึ่งไก่ทั้งนั้นแล้วเขาก็เลยหัวเราะ

มีชนเภากระวะ ชะโรงแก้วออกมานอกเภา
แล้วพูดด้วยเสียงพิกล

“เป็นอันว่าเจ้าพ่อใจแม่แกง คนนี้ละ?”
เจ้าคุณพูดส่ายไป “ยังงั้นไอ้หน่งส่อนกลกลง
กระโดนไค้ชนะ เธอ! ให้มันไค้ก้งอกก้งใจ
อย่างนี้ก็ทรอก พระยาศักกาว เจ้าว่าอย่าง
ไรบ้าง เจ้าไปช่วยลูกสาวเขา?”

“นี่หน่แกง! เสลา ก็นั่งหน่แกง ทนเคย
เข้ามาอยู่ในบ้านคุณพ่อเป็นคน ๆ เกี่ยวกันหรือ
ครึบ?”
“ก็คนเกี่ยวกันนะซี!” เจ้าคุณผู้เฒ่า
ตอบแล้วหัวเราะอย่างเห็นชั้น “เจ้าสรวคน

“ท่านเห็นจะยังไม่ทราบว่ ผมชอบชอริบ
เพราะผม ไม่ไค้เสก ะไรมาก กว่า ชอริบภา
ทั้งใจว่จะเวียนคุณไปให้ทราบเสียก่อน”

มันยังใจของมันนั้นทว่า พวกมันมาเช่นวกเช่น
เวน อยู่ ๆ ก็มาทำไม่เข้าใจ”
เสียง ฮือ! คล้ายเสียงควางกังจากรถล้อ

“ยังงั้นเสียเขาก็เต็มใจว่ ถึงหากเลอญ
เขาไม่ชอบตัวเจ้านัก เขาก็ถนัดพ่อของเจ้า”

สรวก อัยการหนุ่มก็ครึบปลากและชมวก
กวี ความชำนาญในวงหน้าอันตราจายไปทันไค้

“เจ้าคุณศักดิ์กาว รู้จักกับคุณพ่อหรือชอ
ริบ?” สรวกลถาม ยมอย่างตรงกัคำว่
‘แก้มัแทยแกง’

ยกมือทั้ง ๒ ขึ้นกุมศักระไว้แน่น
พระยาศัรสรวกั ๗ เห็นหลานชายนั่งไป
จึงเหลียวตาชอคนนอกแวนมอง ตรงมาทางเขา

“ฮ้าว! ไม่รู้จักงั้นไง ก็เขาเป็นเซยไซ
กนั้นเมยพระยาศักกาว คนที่ตายเป็นนังของ
แม่เลี้ยงเจ้า นี่หน่แกง ฮ้าว! ถ้าไปเคยว
เจ้าจะมาชักคอข้าอีก แม่เสลาของเจ้า มัน
ก็เคยแย่งชนมเภากินมันนา เจ้าลืมเสียแล้ว
หรือ เมื่อวานขึ้นช้างยังพูดกับเจ้าไปในหนึ่งสือ
ของข้า”

กรันแล้วท่านถามขึ้นว่า
“เจ้าพักอยู่กับใครที่ไหน ทำไมถึงไม่มา
พักกับขี้ อา ๆ กับนัง ๆ ย่นถึงเจ้าก็เคยทุก
วัน แต่เวลานี้เลอญไม่มีใครอยู่ ไปไว้กับ
เสียมหมก กว่จะถนัดก็เห็นะคำ”
ฉวยโอกาส รากคำขอกเล่าของ เจ้าคุณ
สรวกลก็ขึ้นจากที่นั่งแล้วพูดว่

นายสรวก ทำหน้าท่นเหมือนกัคนท่มอง
เห็นไฟถ้ำถึงไหม้หลังคาเรือนท่นนอนอยู่ ยก

“เคราะห์ร้ายจริง! วันนั้นผมมีธุระติดนัก
เสียด้วย เลยไม่ได้พบคุณอาทั้งนัง ๆ เพราะ

พ. ศ. ๒๔๗๗

นาง.....

จะต้องกลับเสียโดยเร็วแล้ว”

หลังจากที่ได้อ่านคำถามของคุณอีก ๒-๓ ประโยค เกี่ยวกับเรื่องที่พักและการงานบางอย่างแล้ว สรรคก็เรียกไต่รถเข้าคนหนึ่งและออกคำสั่งกับคนขับรถว่า

“ไปถามถนนเจียบ ๆ ไม่ต้องเป็นห่วงว่าจะหยุดที่ไหนจนกว่าฉันจะบอก”

นายคนขับรถปฏิบัติตามคำสั่งนี้ พาสรรรคไปถามถนนต่าง ๆ จนเกือบทั่วถนนในพระนคร แม้กระนั้นสรรรคก็ยังไม่ได้สั่งให้หยุดในที่ใด จนกระทั่งน้ำมันในรถหมดลง คนขับจำต้องหยุดรถโดยไม่วรอคำสั่ง!

๕

นางในอดีต

จากหมวย พระยาศรีสรรรักษ์

ถึง รองอำมาตย์เอก สรรค วรวิมล

บ้านโพธิ์ พระนคร

วันที่ ๑๒ มิถุนายน พ. ศ. ๒๔

ถึง เจ้าสรรรค

นี้เองทำอะไรกับข้า หนังสือข้าเขียนเอง

ก็แล้ว ข้าเขียนก็แล้ว น้องเขียนก็แล้ว เอ็ง

ไม่ค่อย เอ็งจะเล่นกลกับข้า หรือเอ็งกำลัง

ระคายโงะ ข้าอัครมนตรีไม่ใช่ ข้าก็ต้องเขียน

มาอีก ถ้าเอ็งไม่ค่อยให้ข้ารู้เรื่องความ

ข้าก็เอ็งจะต้องรับผิดชอบ เมื่อเอ็งเลือกหน้า

มาบอกกับข้าให้ไปขอลูกสาวเขา แล้วรุ่งขึ้น

อีกวัน เอ็งก็หลบไอ้หน้าเลือก ของเอ็งไปนคร

พนม เสียเลย ๆ ข้าก็ว่าเอ็งมีราชการด่วน

ก็ไม่ได้ลืมนะ ลืบล้างไปทลายตามเรื่องน้องหนู

แคงไว้ให้ ผู้ใหญ่ทางโน้นเขาถาม ๆ ทำ

ท่าระทกละ แล้วเอ็งก็จะทำให้เขาถอนหงอก

ข้า เอ็งเล่นไม่พอเข้าไปใส่ทั้งอาทังอยู่ เมื่อ

ไม่ชอบใจเขา เอ็งจะตั้งมาหาข้าทำไม หรือ

เอ็งกลับไปไปหลงอึผู้หญิงที่เขาเลือกกัน และ

ก็เอ็งโกหกกว่าลือเหลว ๆ ไอ้สรรรค เอ็งมัน

ระยำใหญ่ ถ้าเอ็งไม่ค่อยหนังสือของข้า

ละมัน ขอสองอย่าได้เหยียบเข้ามาในบ้านข้า

อีก ข้าจะเอาน้ำล้างหัวกระไดเรือน

พระยาศรีสรรรักษ์

โทรเลข รองอำมาตย์เอก สรรค

ถึง พระยาศรีสรรรักษ์ ส่งวันที่ ๒๐ มิถุนายน

ผมช่วย เส้นประสาท

สรรรค

ดอกไม้สด

เมษ

จดหมาย อำมาตย์ทวี หลวงมณเฑียรกิจ
ถึง รองอำมาตย์เอก สรรค

ถนนพระราม ๔ พระนคร

วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ. ศ. ๒๔

เพื่อนรัก

พวกเราทางกรุงเทพฯ พากันวิตกมาก
เกรงว่าแกระวยใช้หนักหนาไป เพราะเรื่อง
ความเสียหายของแก มาเมื่อวานนี้ กัน
ได้รับจดหมายจากคณะ ส่งมาจากพิษณุโลก
เขาไปทำอะไรมันประมาดเกินกว่าแล้ว เรือง
นัยว่าที่แกระได้รู้ก่อนกันก็ได้อีก เพราะคณะ
บอกมาในจดหมายที่เขาเขียนถึงกัน ว่าได้
เขียนถึงแกตั้งแต่แรกไปด้ จากจดหมาย
คณะที่กนกกล่าวแหละ กันจึงรู้ว่าแกไม่ได้
เขียนมาถึงกัยก่อนนอน ทำให้กันหายวิตกไป

กันก็ สอดจดหมายที่คณะส่งมาถึงกัน
มาในซองนี้ด้วย แกระจะเอาไปก่อนอ่านว่า

มีเรื่องอะไร กันเสียใจมากที่มีเหตุยุ่งยาก
เช่นเช่นนั้น และโดยความสัจจริงกันไม่อยาก
ก้าวภายในเรื่องส่วนตัวของแก แต่เมื่อกัน
เป็นคนที่กลางระหว่างเพื่อนรักทั้ง ๒ ข้าง คือ
แกกับคณะนี้ กันก็อดใจไม่ได้ กันเชื่อว่า
แกต้องมีเรื่องใหญ่โต พอที่จะทำให้แก อึดอัด
มิใช่น้อย แกระได้อาศัยความเฉยเสียเป็น

ทั้งชั่วคราว แต่ในฐานะที่เรายังเป็นเพื่อนกัน
มานานแล้ว ขออนุญาตให้กันเคืองแกว่า

การนั้นนี้ เปรียบเหมือนการเดินรถออก คือ
ที่ลัดเลียดจากทางตรง ขอให้กันได้เป็นเพื่อน
ที่แก่ปรียทุกชั่ววัยเด็ก มีสิ่งใดค้ำใจพิศกัน
ให้ระแง การที่แกนั่งเฉยอยู่ เป็นทางให้กัน
เข้าใจผิดไ้มาก ทั้งทำความเคืองคนอื่นให้
คนอื่นคงที่แกระเข้าใจได้ เมื่อได้อ่านจดหมาย
ของคณะแล้ว เพื่อนรัก กันขออ้อนวอนให้
แกเดินทางตรง อย่างลูกผู้ชาย จะพูดอะไร
ก็พูดออกมา เกิดเป็นคนทำไมจะต้องกลัคน
แกควรกลัแต่ในข้อที่ทำให้คนอื่นเคืองคนอื่น
เพราะแก กันค่อยฟังเรื่องราวของแกด้วย
ความระอ้นใจ และขอให้แกเชื่อว่ากันจะช่วย
แกทุกอย่าง ที่กันสามารถช่วยได้

จากเพื่อนที่ซื่อสัตย์ต่อแกเสมอ

คำริ

จดหมาย นายคณะ อัครพรพรณ
ถึง อำมาตย์ทวี หลวงมนู

บ้านพักร้อน พิษณุโลก

วันที่ ๕ มิถุนายน พ. ศ. ๒๔

เพื่อนรัก

ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่กันสังเกตเห็นว่า คนที่
เกิดมาในโลกนี้ เขาถูกมนุษย์ด้วยกันหลอกล

เหตุผลกลไกหนอ เขารักเราเมื่ออยู่ไกล และ
เกลียดเมื่อใกล้อยู่ใกล้แล้ว ไหนะต้องคิด
ท้องถิ่นว่า ตัวเองน่าจะเป็นอย่างนี้ ผู้ชาย
เขาถึงรักเกียจ เสดลาไม่ได้ปรึกษาพุกกับกัน
แต่กันทนายใจไว้ จากสัปดาห์ที่แล้ว และคา
ที่เขามาชม แต่ก่อน เสดลาพุกกับกันอย่าง
แยกเลย ว่า ถ้าจะให้พุกผู้ชายที่ ที่ท้องถิ่นไว้ใจ
แล้ว หล่อนเต็มใจจะแต่งงาน ทำไมหล่อน
จึงพุกเช่นนี้ ? เพราะเสดลาไม่มีมารยา
เหมือนผู้หญิงอื่น หล่อนรักพ่อ แต่รักคานู
แม่เลี้ยงใจ และเขอพ่อกทกลวแม่เลี้ยง หล่อน
อยากจะออกจากบ้านพ่อไปเป็นอิสระ หล่อน
ก็พุกกับกันตรง ๆ แต่เกียจนี้ เสดลาอ้างว่า
จะไม่แต่งงานกับใคร ฉามเหตุผลก็ไม่ค่อย
ถึงไม่ค่อยใคร ๆ ก็รู้ว่าเจ้าสรวกมันเกาะหัวใจ
หล่อนเสียแล้ว ดังนั้น ทั้งลูกคุณอาทำ
อย่างสาละเลยเหละเลย กันก็ขี้ทองคำตัวเอง
อีกทุก ๆ ทุกวัน

น่าประหลาดที่คนระยำอย่างเจ้าสรวกก็มี
บุพกรรมหนุนอยู่ด้วย ซาคามันก็จริง ๆ เสด
ลาให้พุกสรวกกับเขาร่วมกัน เสดลาชอบสรวก
อย่างมาก ภายในเวลา ๓-๔ ชั่วโมง และ
ไม่เอาใจใส่กับเขาสบาย ริงหระ แกล้ง
จะแก้ว่า ถึงเขาสบายเสดลาถึงแต่วันแรกก็รัก

แต่เกรงใจพ่อน จึงเขินหัวเรื้อหนึ่ ก็เป็น
ธรรมดาที่เสดลาไม่รู้ถึง ความที่อยู่ในใจหล่อน
จึงไม่ถนัดใจเขาสบายเลย แต่กันนั้นมีความ
เห็นว่า เมื่อใกล้พุก ๒ คน พร้อมกัน ถ้าเจ้า
สรวกไม่ถูกคาถูกใจเสดลาในครึ่งชั่วโมงแรก
เสดลาคงมีเวลาของคู่เข้อย่างไม่มากนัก
พ่อนรัก กันแปลกใจตัวเองมานานจึงเขิน
จกหมายถึงแก อย่างยักยวเช่นนี้ ออกนัก
เกรงใจว่าขงที่เกาะว่าคานู เมื่ออยู่กรุง
เทพ ฯ เราได้พุกกันถึงเจ้าเรองยาน้อยพอก
ครั้นมาอยู่ไกลแล้ว กันก็ขี้ทองคำตัวเอง
หมายของกันอีก อย่างไรก็ตาม หวังว่าแก
จะได้ประโยชน์จากจกหมายนี้บ้าง อย่างน้อย
ที่สุดนอกจากเกาะได้รู้ว่า คนหน้าคาวอย่าง
เจ้าสรวกนั้น ข้างในของมันไม่มีอะไร นอก
จากความถนัดถลก อย่างไม่มีอะไรเปรียบ
ซึ่ซลักอย่างระยำ และเห็นแก่ตัวคนเกียจ
อย่างว้ายว้าย

ก่อนหน้าที่จะให้พุกกับคนที่มาหาจนครบ
๒ วัน กันก็ส่งจกหมายถึงเจ้าสรวก ฉาม
ข่าวเขาอีก เชื่อว่าเขาคงได้รับแล้ว และ
ก็คงไม่ปรารถนาจะเอาใจใส่ตามเคย แปลก
จริง กันขี้แปลกใจไม่หายว่า หัวใจใจจริง
ของเจ้าสรวกนะ มันมีอะไร หรือมันเขินขี้

พ. ศ. ๒๔๗๗

นาง.....

เรื่องราวเหล่านั้น ทำให้ฉันนึกใจได้ทันที เหมือน
กับฉันวัดไฟ เชื้อกัณฐะ ถ้ามัวถึงเจ้าสรวก
แกล้งคิดท้อหรือคิดว้า ว่าเชื่องซ้อนความ
ระยำเข้าไว้เช่นเดียวกับเจ้าสรวกหรือไม่ ฉัน
อยากให้เขาได้เห็นผู้เล้าโลมเสดฯ และเชอ
ว่าคุณอาถึงไม่ขัดข้อง

กันสยาก็ ไม่เจ็บไข้ เป็นแต่ร้อนใจ
เรื่องน้อง และเจ้าเพื่อนอย่าท้อ ภาวนา
กรุงเทพ ฯ ราวกลางเดือนกรกฎาคม ยังไม่รู้
เลยว่าเธอหนีท้าวไรเข้าป่าเสดฯ

ของแกล้งแสร้ง
ละมุน

จดหมาย รองอำมาตย์เอก สรวก
ถึง หลวงมนุ ๑

นครพนม

วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔.....

เพื่อนรักที่กัณฐะเหลืออยู่คนเดียว

คำจากจากจดหมายของหลายท่าน รวมทั้ง
ของแกล้งว้าย สุมอยู่บนกระท่อมของกัน จน
เกือบจะใจหัวไม่ขึ้นอยู่แล้ว กันได้โทรเลข
บอกคุณอยู่ไปว่า กันช่วยเป็นโรคเส้นประสาท
ส่งคักคักสัท ในโลกนี้ เป็นพะยาน ว่ากันไม่ได้
กล่าวเท็จ กันกำลังจะเป็นยิ่งกว่าโรคเส้น
ประสาท โรคจิตที่กำลังมีนร้อนอยู่ใกล้ๆ กัน

แถมก็เกี่ยวกับคิดว่าเธอแกล้งทางโทรเลขเช่น
เกี่ยวกับที่ใดโดยคุณอยู่ แล้วมาทวนคิดว่าแกล้ง
ยังเขื่อนน้อยกว่าคนอื่นที่เชื่อว่ากันระยำ เพราะ
ฉะนั้น กันจึงคอยแกล้งด้วยทศมาศขยี้

เมื่อกันยังเด็ก อายุเท่าไรกันจำไม่ได้แน่
เห็นเธออยู่ในระหว่าง ๗ ขวบ ถึง ๘ ขวบ แม่
ของกันตาย คุณพ่อมีเมียใหม่ เท่าที่กัน
จำได้ กันเชื่อว่าแม่เลี้ยงเขารักกันไม่น้อย
เพราะเขาไม่มีลูก ดังนั้น แม่เลี้ยงอยู่ กัน
เห็นเธออาศัยอยู่ในบ้านอย่างไร เมื่อแม่ตาย
และแม่เลี้ยงมาอยู่ด้วย พ่อ กันก็ยังเป็นทศมาศ
อยู่อย่างนั้น ต่อมาอีกสักหน่อย แม่เลี้ยง
ของกันเขารักเกิดผู้หญิงคนหนึ่งเข้ามาเลี้ยงไว้
ในบ้าน ชื่อหนแดง อายุเท่าไรก็ไม่รู้ แต่
กันจำได้แน่ว่า เมื่อมาอยู่ในบ้านใหม่ ๆ นั้น
แกล้งกำลังเฟื่องสอนกัน

หนแดง เป็นลูกของน้องของแม่เลี้ยงกัน
อีกทีหนึ่ง พอเข้ามานิยาม อาสน
นายสรวกก็ตั้งกันขึ้น เหตุผลอันแท้จริงจะ
เป็นอย่างไร ก็ยากที่จะสันนิษฐาน แต่กัน
เชื่อว่าไม่ผิดแน่นอน คือ นายสรวกถูกตักในเรื่อง
ที่เกี่ยวกับหนแดงนั้น หนแดงไม่ถ่วง
วันหนึ่ง เธอเป็นทศมาศให้สรวกของไหนกันดูใจ
กันก็บอกไม่ถูก นายสรวกได้รู้แม่หนแดง

พ. ศ. ๒๔๗๗

นาง.....

คน ๒ คนจากกันไม่ได้ กันจึงต้องลา

๖

ตามที่แกว่ากันไม่เดินทางตรง และกะนั้น
ว่ากันซึ่งลาออกอยู่ระยะนี้ กันยอมรับ แต่แก
ต้องเข้าใจว่า ลาออกไม่ใช่เพราะกลัวจะถูกทำ
หรือถูกทรมาน กันเดินทางเลียง คือนั่งเฉย
เสีย เพราะกันรักเสียดเสียจนเหลือเกิน แต่
กันก็ทิ้งกลัวทิ้งขายหล่อน เสีย เหลือ กำลัง
เพราะหล่อนเย็นแม่หนูแดง กันไม่อาจคิด
หล่อนให้ขาดจากใจได้ แต่กันกลับไปหา
หล่อนไม่ได้ก็เช่นเดียวกัน เพราะเช่นนั้น กัน
จึงต้องยอมทนให้ทำ

เรื่องราวทั้งหมดมีอยู่เพียงเท่านั้น กัน
เสียใจที่ได้ทำให้เพื่อนฝูงเกิดครุ่นใจไปคามัน
ขอให้แกบอกเสียดและคนอื่น ๆ ว่า สรรคนั้น
กลายเป็นถึงเข่นค่างไปแล้ว ขออย่าให้ใคร
เอาใจใส่ถึงอีกเลย และถ้าแกช่วยได้ ขอให้
ช่วยแนะนำเสียให้เสียเสียดสมใจใคร่ของเขาเถิด

จากเพื่อนผู้อาภัพ

สรรพ

โทรเลข หลวงมุนเษยศิริ ถึง รอง
อำมาตย์เอก สรรพ วันที่ ๘ กรกฎาคม
มาเร็ว กันกำลังเกิดครุ่น

มุน.

นางตลอดกาล

เวลาโผล่โผล่ พระอาทิตย์ยังไม่ มี
ชายคนหนึ่ง เดินเตร่อยู่ริมรั้วบ้านหลังหนึ่ง ที่
ถนนพญาไท
รั้วบ้าน ทำด้วยลวดคาน้ำเย็นใหญ่ มี
คันฉ่องขลุ่ยจีนกลมอยู่เพียงข้าง ๆ จึงเป็นช่อง
ให้ชายที่ขยออยู่นอกรั้ว มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ใน
บ้านได้ฉับ

หญิงหนึ่ง เดินไปเดินมาอยู่บนสนามหญ้า
หน้าเรือนแต่ผู้เดียว สีสหน้าของหล่อนค่อนข้าง
ซีดและเศร้า แววตาเชื่องซึม ขอกอาหาร
สิ้นความเอาใจใส่ต่อโลก ที่ คน ขยอขยออยู่
แต่โดนเสียงขลุ่ยขลุ่ยผ่านหน้าต่างม่านมา
ทำให้หล่อนต้องหมั่นเหลียวดูประยวนอยู่ไม่
หยอกหย่อน ครั้นว่าขลุ่ยเหล่านั้นผ่านไปโดย
ไม่หยุด หล่อนก็ถอนใจและยิ้มอย่างทมหักหัว
พลางก็หันออกกำลังต่อไปอีก

ประมาณสัก ๑๐ นาที ที่ชายหนุ่มได้ขลุ่ย
มองดูหล่อนอย่างเอาใจใส่ และตัวเขาเองก็มี
อาการกระอักกระอ่วนใจ กิริยาของหญิงสาว
ทำให้เขาเดาได้ว่า หล่อนกำลังคอยใคร คนใด
คนหนึ่ง แต่ว่าใคร คนนั้นคือใคร?—ผู้หญิง
ที่กำลังรัก มักเป็นคนที่ยากคอย และดังนั้น

ดอกไม้สด

เมษ

หล่อนก็ตองคอยคนท่หล่อนรัก คอยเมื่อรู้ว่า
เขาจะมาหา คอยเมื่อไม่รู้ว่าจะมาหรือไม่
และคอยจนกระทั่งทั้งรู้ว่าเขาจะมาหรือไม่ มา ก็ใน
๓ สถานัน เจ้หล่อนท่ชายหนุ่มเฝ้ามองอยู่นั้น
ทกอยู่ในอาการคอยสถานไหนแน

เอาความรักท่ทักความกลัว ชายหนุ่ม
ออกจากซุ้มไม้ ทร่งเข้ามาในประตู เจ้หล่อน
เ็นอยู่ห่างจากเขาเกือ ๑ เส้น กำลังหันหลัง
ให้เขาท้วย แต่แปลกนัก พอร่องเท้าของเขา
เหยียบกรวดบนถนนในบ้านหล่อนได้ ๒ ครั้ง
หล่อนก็รู้สึกตัว หันมามองดูคนที่ ท้ามกลาง
ความมืดท่ทักความสว่าง เขาเห็นหล่อนเ็น
เข้ามาใกล้ แล้วถามว่า

“ใคร? มาหาใครวะ?”

ฝ่ายชายเ็นท่หมวก ฝ่ายหญิงชะงัก
หล่อนจำเขาได้แล้ว อาศัยเหตุท่เคยชำนาญ
ในการบังคับตัวเอง หล่อนจึงมีไ้สะกึ่ง ยืน
เฉยอยู่เ็นปกติ

สรรพท้าวหน้า ๓ ท้าว แล้วถามเขาว่า

“คุณกำลังคอยใครอยู่หรือ?”

หล่อนนั่งอยู่อกใจหนึ่ง จึงตอบ

“คอยคนขวย”

“อ้า! ใครเ็นอะไร?”

“เ็นโรคเ็นประสาท”

“อ้อ! เขาอยู่ที่ไหน?”

“เขายืนอยู่บนถนน”

“ใกล้หรือไกล สมะไปตามให้”

ไม่มีคำคอย หล่อนหันหลังให้เขาแล้ว

ออกเ็น

“เสลา” สรรคเรียก ท้าวเท้า ๒ ท้าว
ถึงท้าวหล่อน “คุณท้าวเ็นเ็นข้าหรือ?”

หล่อนไม่คอยอีก แต่สรรพคืดว่าการนั่ง
ของหล่อนเ็นเ็นเ็นคำคอย ยกมือขึ้นดู
สมตนเอง พลงว่า

“หนึกมือ”

หล่อนหัวเราะก๊าก แล้วถาม

“หรือไม่เ็นเ็นละคะ?”

“เ็นเ็น เ็นเ็นเ็นแล้ว”

“ยังไม่เ็นเ็น! ถอยออกไปเ็น เ็นเ็น
แล้ว ไม่มีใครอยู่เ็นเ็น เ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็น
ถอยเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็น”

“ถอยเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็น”

“เ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็น เ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็น
เ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็น”

“สมเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็น เ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็น”

“ใคร เ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็น เ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็น”

ง่าย ๆ ใครเ็นคนรักเ็นเ็นเ็นเ็นเ็นเ็น”

“ทลงมเ็น”

พ. ศ. ๒๔๗๗

นาง.....

เสลาอมยิ้ม นิ่งพิศดูหน้าเขาอย่างสนใจ
สรวทกซันออก

“หลังมยุฯ บอกให้ผมมาทันทีว่า
เห็นทางเขียวที่จะทำให้ผมหายป่วยอย่างเด็ดขาด
คุณจะไม่กรุณาช่วยรักษามัทธิหรือ?”

“กิดินไม่ใช่หมอน่ะคะ”

“คุณเป็นหมอสำคัญ ฉะเพาะโรคที่เขียว
กับผมนี้—คุณเสลา โปรดทักขยผมหน่อย

เถิดกว่า ภายหลังจากที่ผมได้พยายามจะเอาคุณ
หมกกอใส่แล้วไม่สำเร็จ เขียวของคุณจะล้ม
เรือนนี้เสีย แล้วอนุญาตให้ผมหมกกอคุณไว้
ในท้องหัวใจของผมตลอดชีวิตได้หรือไม่?”

“กิดินไม่เคยรู้เรื่องที่คุณรักกิดินหมกกอ
ไผ่มาก่อนเลย คุณต่างหากเป็นคนรู้และ
เป็นคนจำ ไม่ใช่เรื่องของกิดินที่จะรู้ เพราะ
กิดินไม่เคยจำเรือนนี้ไว้”

“แต่เขียวนคุณรู้แล้ว คุณจะไม่ว่าผม
เป็นคนใจอำมหิต ไม่น่าไว้ใจ อย่างที่ผู้ใหญ่
ของผมเคยถือหรือ?”

“กิดินไม่คิดว่าใครเขาจะรัก อย่างคุณว่า
ไม่มีใครในโลกจะถือความผิดของเข็กมาอม
หน้าให้เข็กเมื่อเข็กนั้นโตขึ้นและเปลี่ยนนิสัย

ใจคอแล้ว คนที่จะทำเช่นนั้นก็เห็นจะมีแต่คุณ
คนเดียว เมื่อได้พบกิดินถึงเรือนแล้ว กิดิน
ก็อยากจะพูดอีกสักหน่อย การที่คุณเห็น
ไปนครพนมนั้น ไม่น่าจะเป็นเพราะกลัวกิดิน
หากจะเห็นเพราะเกลียดคนแก่ที่เห็นคันเห็ด
ให้คุณทำความผิดอย่างร้ายแรงเสียละกระมัง
ซัน กิดินไม่พอใจที่จะไม่เข้าใจความคิดของ
คุณ”

สรวท ดอนใจแล้วตอบว่า

“ยกโทษให้ผมเถิด ผมเขลามากที่เอา
ความคิดของตัวเมื่อเข็กมาปนกับความคิดเมื่อ
เป็นผู้ใหญ่ แต่โดยความสัจจริง ถึงผม
จะได้ทำอาการอย่างขมขื่นเช่นนั้น ใจของผม
ก็ถูกคุณมัดไว้เสียแน่น จนกระทั่งเกือบไม่ไหว
แล้ว”

“ขอแสดงความเสียใจด้วย ทั้งที่มันไม่ใช่
ใช้ความผิดของกิดินสักนิด”

“ไม้นึกทรอกคุณ มากทีเดียว—แต่ว่า
เวลานี้ผมเป็นแขกของคุณ และคุณปล่อยให้
ผมยืนอยู่นานแล้ว เมื่อไรจะบอกให้เข็กสักที”
เสลาหัวเราะอย่างขบขัน เดินนำเขาไป
ยังเก้าอี้หวง แล้วบอกว่า

ดอกไม้สด

เมษ

“เชิญนั่งก่อนซิคะ ก็ฉันจะไปบอกเค็ก ละม่อม
ให้น่านักยัยมารู้”

สรรค ความมือหล่อนไว้โดยเร็ว

“ไปรทอย่าให้เค็ก หรืออะไรมา กวนเรา
เลย ผมมีเวลาอยู่ในกรุงเทพฯ เพียง ๓ วัน
เท่านั้น คำว่านั้นผมมาทัน เช้าพรุ่งนี้ผมจะไป
บ้านคุณอยู่ เห็นจะกลับมากาคุณ เราเริมเรื่อง
ที่ระต้องพูดกันมานานัก ไปรทอย่าทำให้เสีย
เวลา” พูดแล้วเขาก็งกล่อนให้นั่งลงโดย

เมื่อหัวใจของหล่อนได้รั้งรังเรียกเขาอยู่
เป็นเวลาถึง ๓ เดือนเศษ ครั้นได้พบกันแล้ว
หล่อนหรือจะมีปัญญาชักชวนท้าววังวอนของ
เขา เหตุนั้น เสด็จจึงปล่อยให้เขาคุมมือ
หล่อนไว้ และปล่อยตัวปล่อยใจให้เป็นสุข
อยู่กับความรักที่หล่อนรัยไว้แล้ว และระไค้พุ่ม
พักรักษาให้เจริญต่อไป ตลอดชั่วกาลนาน.

๑๐/๑/๗๗

๑ สมอคน พิกถนัก ซอຍักหลอก
ก้อเมื่อยก กระดกสอง หนามองกุ

กนเองขอก เกลือบกลุม เหมือนหนูมอย
ทัวจริงรู้ ทัวว่า ชาวเอย ๑

พระศรี นินพธ

อนุกรมอักษรย่อ

คัมภีร์พระไตรปิฎก (ฉบับสยามรัฐรัชกาลที่ ๗)

และ

อรรถกถา

อ.	- อัญญาถา หรือ อรรถกถา	ขุทฺ.	- ขุทฺกปาฐอรรถกถา ที่ชื่อว่า
อจ.	- อจฺจุทฺทณิกาย ๕ เล่ม		ปรมัตถโชติกา พ.ศ. ๒๔๖๓
อจ.อ.	- อจฺจุทฺทณิกายอรรถกถา ที่ชื่อ	จริ.	- เวชยันฎก (อรรถกถายังไม่ได้
	ว่ามโนรตนปฐ ๓ เล่ม พ.ศ.		พิมพ์)
	๒๔๖๓	จุลฺ.	- จุลฺลนิทเทส
อป.	- อปทาน (อรรถกถายังไม่ได้	จุลฺ.อ.	- จุลฺลนิทเทสอรรถกถา ที่ชื่อว่า
	พิมพ์)		สทฺทมมฺยุชโชติกา ๒ เล่ม
อติ	- อติวุทฺทก		(รวมทั้ง อรรถกถาตามทานิทเทส
อติอ.	- อติวุทฺทกอรรถกถา ที่ชื่อว่า ปรม-		กัวย) พ.ศ. ๒๔๖๔
	มัตถกปิณ พ.ศ. ๒๔๖๓	ชา.	- ชาตก (ชาติ) ๒ เล่ม
อุท.	- อุทาน	ชาอ.	- ชาตกอรรถกถา ๑๐ เล่ม พ.ศ.
อุทอ.	- อุทานอรรถกถา ที่ชื่อว่า ปรม-		๒๔๖๕-๖๖-๖๗+ The Jā-
	มัตถกปิณ พ.ศ. ๒๔๖๕		taka, together with its Com-
กถาว.	- กถาวุตฺต		mentary, being Tales of the
กถาวอ.	- กถาวุตฺตอรรถกถา ที่ชื่อว่า		Anterior Births of Gotama
	ปรมัตถกปิณ พ.ศ. ๒๔๖๕		Buddha. For the First Time
ขุทฺ.	- ขุทฺกปาฐ		Edited in the Original Pāli
			by V. Fousboll. 6 Vols. London,
			1877-1896.

- เถร. - เถรคาถา (อรรถกถายังไม่ได้พิมพ์)
 เถร. - เถรคาถา (อรรถกถายังไม่ได้พิมพ์)
 ที. - ทิณณิกาย ๓ เล่ม
 ทือ. - ทิณณิกายอรรถกถา ที่ชื่อว่า สุมังคละวิลาสินี ๓ เล่ม พ. ศ. ๒๔๖๓
 ขม. - ขมมุขปท (ขาด)
 ขมอ. - ขมมุขปทอรรถกถา ๔ ภาค (หน้ากึ่งก่อนหน้าภาค ๑ ถึง ๔ ตอนหนึ่ง และ ๕ ถึง ๘ ตอนหนึ่ง ภาค ๑ พิมพ์ครั้งที่แปด ภา. ๒ ภา. ๓. ๔-๕ พกท. ๖ ภา. ๖ พกท. ๗ ภา. ๗-๘ พกท. ๙)
 ขมส. - ขมมุขสงคณิ
 ขมสอ. - ขมมุขสงคณิอรรถกถา ที่ชื่อว่า อัญญาสาธิต พ. ศ. ๒๔๖๓
 ขาค. - ขาคฤกถา
 ขาคอ. - ขาคฤกถาอรรถกถา ที่ชื่อว่า ประมุตตปิณี พ. ศ. ๒๔๖๕
 ปฐิส. - ปฐิสุมภิตามค
 ปฐิสอ. - ปฐิสุมภิตามคอรรถกถา ที่ชื่อว่า สทอุมมุขปกาสินี ๑ เล่ม พ. ศ. ๒๔๖๕
 ปญ. - ปญจาน ๖ เล่ม
 ปญอ. - ปญจานอรรถกถา ที่ชื่อว่า ประมุตตปิณี พ. ศ. ๒๔๖๕
 ปุค. - ปุคคตปญญก
 ปุคปอ. - ปุคคตปญญกอรรถกถา ที่ชื่อว่า ประมุตตปิณี พ. ศ. ๒๔๖๕
 เปต. - เปตวคต
 เปตอ. - เปตวคตอรรถกถา (ไทยยังไม่พิมพ์ ใช้ฉบับโรมันของ Prof. E. Hardy, Ph. D., D. D. 1894)
 พทว. - พทอวส (อรรถกถายังไม่ได้พิมพ์)
 มช. - มชฺฌนิมิกาย ๓ เล่ม
 มชอ. - มชฺฌนิมิกายอรรถกถา ๓ เล่ม ที่ชื่อว่า ปญญาสูทนี พ. ศ. ๒๔๖๓
 มหาน. - มหานิกเทศ
 มหานอ. - มหานิกเทศอรรถกถา ที่ชื่อว่า สทอุมมุขปฐุไซทิกา ๒ เล่ม (รวมทั้งอรรถกถา รุดณิกเทศด้วย) พ. ศ. ๒๔๖๕

ขม. - ขมก ๒ เล่ม

ขมอ. - ขมกอรรถกตา ที่ชื่อว่า ประ-
มคุดที่ปิ่น พ.ศ. ๒๔๖๕

วิน. - วินชัยฎก ๔ เล่ม นัยเรียงเล่ม
ทั้งต้นแต่ มหาวิญญู เป็นต้นไป
เช่นวิน. ๑ คือ มหาวิญญูเล่ม ๑
วิน. ๒ คือ มหาวิญญู เล่ม ๒
วิน. ๓ คือ ภิกขุณีวิญญู. ๑ ๓
วิน. ๔ คือ ปรีวาร

วินอ. - วินยอรรรถกตา ๓ เล่ม ที่ชื่อว่า
สมนุทปาสาทิกา พ.ศ. ๒๔๖๓
(เฉพาะเล่ม ๓ พ.ศ. ๒๔๗๐)

วิภ. - วิภญ (อภิธรรม)

วิภอ. - วิภญกอรรถกตา ที่ชื่อว่า สมุ-
โมทวินโตนี พ.ศ. ๒๔๖๕

วิม. - วิมานวคุด

วิมอ. - วิมานวคุดอรรถกตา (ไทยยัง
ไม่ได้พิมพ์ ใช้ระเบียบโรมันของ
Prof. E. Hardy PH. D., D. D.
1901)

สั. - สัยุตตนิกาย ๕ เล่ม

สัอ. - สัยุตตนิกายอรรถกตา ที่ชื่อว่า
สวารคุดปาสนี ๓ เล่ม พ.ศ.
๒๔๖๓

สุตนิ.

สุตนิอ.

- สุตตนีปาท

- สุตตนีปาทอรรถกตา ที่ชื่อว่า
ประมคุดโชติกา ๒ เล่ม พ.ศ.
๒๔๖๕

เลขหน้าชี้ที่หมายเล่มหรือ

ภาค หลังชี้ที่หมายข้อหรือ

หน้า เช่นวิน. ๓/๒๐ คือ

วินชัยฎก เล่มที่ ๓—ภิกขุณีวิญญู

ข้อ ๒๐ เป็นอาทิ

ข้อของ อฏฐกดา ไม่ได้

ใช้ ๗ ข้อตามพระไตรปิฎก เป็น

หลัก และเติม อ. ลงไปเช่น

องอ. ก็คือ อฏฐกตรณิกาย

อฏฐกดาที่ชื่อ มโนรยุตติ เป็น

ต้น ซึ่งเห็นมั่นคงและสะดวกก็

อักษรย่อ คัมภีร์พระไตรปิ-

ฎกและอรรถกตาเหล่านี้ แม้

ยัง ลงในพจนานุกรม นี้ไม่ควร

ยริยรณ เพราะยังทำได้น้อย

แต่ก็มีอยู่โดยมาก การทำพนา

นุกรมนี้ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้ว

ว่าทำอย่างละเอียดพิศดาร คือ

เก็บศัพท์ ในพระไตรปิฎก และ

อรรถกดาฎีกา กับปกรณ์ พิเศษ

เท่าที่พิมพ์เป็นอักษรไทยให้หมด
 ฉะนั้น จึงเป็นอันเตรียมอักษรย่อ
 ไว้อย่างบริบูรณ์ ไม่ว่าพบใน

เล่มใดแห่งใด ถ้ามีหลักฐาน
 อ้างไว้เป็นค้องนำลงพจนานุกรม
 นี้หมด

ปกรณัมพิเศษและอื่น ๆ

- อช. = อภิธานพยัญญา ฉะชัยของเจ้า- ราช. = อากุยาฬ } ของ Dines An-
 พระคุณ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรม ราช. = อากุมณฺฐสา } dersen and Hel-
 หลวงชินวรศิริวัฒน์ สมเด็จพระ mer Smith 1921
 สังฆราชเจ้า บว. = ขาดไวยยากรณ์ของสมเด็จพระ
 ญาณวโรส พระมหาสมณเจ้า
- อภิธม. = อภิธมฺมุตตงฺคหฺปาลิ และ ปด.๑ = Pali-English Dictionary ของ
 อภิธมฺมุตตงฺคหฺปาลิ T. W. Rhys Davids and Wil-
 อด.ปา. = อุกโกปาทโมกข์ liam Stede 1921
- กจ. = กุญฺยนา ของพระยาปริยัติ+ ปด.๒ = Pali-English Dictionary ของ
 กุญฺยนาผล ที่พิมพ์ใหม่ เมื่อ Dines Andersen and Helmer
 พ.ศ. ๒๔๗๔ Smith Vol. 1, Part 1, 2. 1924-
 1929.
- ชด. = Pali-English Dictionary ของ Childers
- ราช.ป.ก. = ราช.ป.ก. หรือ พจนานุกรม มง. = มงฺกลกฺคกัปปินี ๒ เล่ม
 ขาดไทย แผนกอาศุฉะชัย มทว. = มทวส ฉะชัยสัทส Colombo
 ก่อน พ.ศ. ๒๔๖๘ ของผู้แต่ง 1908
- ราช.ป.พ. = ราช.ป.พ. หรือ ราช.ป.พ. มลิณ. = มลิณฺทปฺพญา ฉะชัยไทย+ฉะชัย
 ฉะชัยเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๐ โรมันของ V. Trenckner 1880
- ของผู้แต่ง มุขมค. = มุขมคกัปปินี ฉะชัยสัทส Colo-
 bo 1910.
- ย. = ยูโรป (คือ ฉะชัยยุโรป) หรือ

- ถ้าไม่ลง บ. แต่ลงเลขฝรั่ง วิสทุ. - วิสทุทิมคฺค ๓ เล่ม
 ทมาขระมัยยุโรป เช่น ชาอ. วิสทุฏ. - วิสทุทิมคฺคฎีกา ๓ เล่ม
 1/100=๒/๕๐ คือ ชาตก- สก. - สัสถกุก
 อฏฐกถาละมัยยุโรปเล่ม 1 หน้า สทุ. - สทุทนิท ละครมัยสัทล Colombo
 100 ทรงกัยละมัยไทยเล่ม ๒ 1909
 หน้า ๘๐ เป็นต้น สม. - สวคมนคฺคละมัยหลวง
 โยสม. - โยชนาสมนคฺคปาสาทิกา ๒ เล่ม สรณ. - สารคฺคตฺธิยั ฎีกาวินัย ๕ เล่ม

อักษรย่อทางไวยากรณ์

และ

เครื่องหมาย

อก.	- อพยฺยกิริยา คือกิริยาที่คงที่
ไม่เปลี่ยนรูปเลย ไก่แก้ศัพท์
ประกอบด้วย ทวา ทฺวาน ทฺน
ขัจย และที่แปลงรูปจากขัจย
ทั้ง ๓ นี้ กยกิริยาอื่น ๆ ที่คง
ที่เป็นอย่างเดียวกันไป.	กค.	- กิริยาคุณ คือ ศัพท์ที่ประกอบ
ด้วย ท อนุท มาน อนนย ทพพ
ขัจย ซึ่งใช้เป็นคนก็ไ้ เช่น
กิริยาในพากยาค์ก็ไ้ เช่น
คค ทฺคณท เป็นต้น
อพ.	- อพยฺยศัพท์	กน.	- กิริยานาม (ภาวะสาธนะ) เช่น
กรณ คมน เป็นต้น
อ.	- อิศฺคฺค	กว.	- กิริยาวิเศษณ์
อุ.	- อุทาหรณ์	ก.	- คุณศัพท์
เอก.	- เอกวณะ	ท.	- ทงฺทลาย
ก.	- กิริยา (ทางยาลิ ก็คือละเพาะ
กิริยาอาชยาค).	น.	- นาม
		นป.	- นยีสฺคฺค

บุพ. - บุพเพชฌัญญู หรือ ยท กั้น

ป. - ปุณฺณิม

ปจ. หรือ ปัจ. - ปุญฺญ หรือ ปุญฺญ

พหุ. - พหุจฺจนะ

ภณ. - ภาวนาม คือ นามที่ประกอบด้วย
ภาว (ภาวตฺถิย) เช่น กา-
รุณฺญ เสริทา ปาโมชฺช เป็น
อาทิ

วิ. - วิคฺคห หรือ วิคฺควะห์

↓ น้อยหน้าอักษรใด หรือ
คำใด ฟังทราบว่าอักษรนั้นหรือ
คำนั้นเป็นทวิภาค ไม่ใช่คำ

ธรรมคา

๐ ๕ ๕ ๕
นเครื่องหมาย ๑ ๑ ๑ ซึ่ง
อยู่เบื้องบน คำหลัง หรือ คำ
หน้า ของคำใด ๆ หมายถึง
อ่านคำนั้น ๆ เติมตามรูปที่มี
อยู่ข้างหน้า เช่น อัสสวฏฺฐ [อัส
+ ว] ว ในวงเล็บให้อ่านว่า
วฏฺฐ ขย้างข้างหน้า หรือถ้าอยู่
ก้านหน้า เช่น คำกันเขียนว่า
อัสสวฏฺฐ คำหลังเขียน วฏฺฐ
หมายถึงให้อ่านเต็มว่า อัสสวฏฺฐ
เป็นอาทิ เพื่อย่นอักษรให้น้อยลง

พจนานุกรม บาลี-ไทย เนื้อเรื่องยังไม่หมด ยังมีลงต่อไป
แต่ท่านผู้แต่งเกรงว่าท่านผู้^{บู}บ^{บู}จะอดอดเรื่องอักษรย่อ จึงนำลงเสีย
ทั้งหมดคราวหนึ่งก่อน [ตั้งหน้า ก. ข. ค. เวลารวมให้นำไปไว้ต้นเล่ม

